

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra speciální pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Utváření profesní identity studentů logopedie
Formation of Professional Identity of Speech Therapy Students

Bc. et Bc. Kamila Kučerová

Vedoucí práce: PhDr. Miroslava Kotvová, Ph.D.
Studijní program: Učitelství pro střední školy (N7504)
Studijní obor: N ČJ-SPG (7504T215, 7504T277)

Odevzdáním této diplomové práce na téma „Utváření profesní identity studentů logopedie“ potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 5. 12. 2022

Děkuji své vedoucí práce PhDr. Miroslavě Kotkové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a lidský přístup. Poděkování patří také všem respondentkám, studentkám oboru logopedie, díky jejichž ochotě zúčastnit se výzkumu tato diplomová práce mohla vzniknout. Všechny úspěchy, ale i klopýtnutí na cestě magisterským studiem se mnou sdíleli mí nejbližší, rodina a přátelé, kterým z celého srdce děkuji za jejich trpělivost a maximální podporu. Speciální poděkování věnuji své babičce Vlastě, v jejímž obdivuhodném životním elánu nalézám stále novou energii a inspiraci pro svůj vlastní život.

ABSTRAKT

Diplomová práce „Utváření profesní identity studentů logopedie“ je věnovaná problematice formování, specifik a reflexe profesní identity u studentů logopedie v ČR. Teoretická část práce se věnuje tématům profesní identity, studiu logopedie a obecně logopedické profesi. Popisuje také psychologické a vývojově-psychologické aspekty, které souvisejí s obdobím tzv. vynořující se dospělosti a s jejím vztahem k profesní identitě. Praktická část práce představuje smíšený výzkumný design pracující s analýzou kvalitativních dat z rozhovorů a jejich propojením s kvantitativními dotazníkovými daty pocházejícími od studentů posledního ročníku navazujícího magisterského studia oboru logopedie na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy (n = 20). Výsledky výzkumu přinášejí řadu zjištění, která se týkají vlivů a okolností, jež se podílejí na utváření profesní identity těchto studentů, na jejich vztah k profesi logopeda a na vizi, kterou studenti mají ve směru k jejich profesní budoucnosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

profesní identita, student logopedie, utváření identity, vzdělávání, profesní směřování

ABSTRACT

The master thesis "Formation of professional identity of speech therapy students" is focused on the formation, specifics and reflection of professional identity of speech therapy students in the Czech Republic. The theoretical part focuses on the topics of professional identity, speech therapy studies and the speech therapy profession in general. It also describes psychological and developmental aspects related to the period of emerging adulthood and its relation to professional identity. The empirical part of the thesis presents a mixed research design working with the analysis of qualitative interview data and its connection with quantitative questionnaire data coming from final year students of the follow-up master's degree in speech therapy at the Faculty of Education of Charles University (n = 20). The results of the research provide a number of findings about the influences and circumstances that contribute to the formation of the professional identity of these students, about their relationship to the profession of speech therapy and about the prospects that students have towards their professional future.

KEYWORDS

professional identity, speech therapy student, identity formation, education, professional future

Obsah

Úvod	7
Teoretická část	9
1 Identita	9
1.1 Vymezení identity	9
1.2 Profesní identita	13
1.2.1 Utváření profesní identity	15
2 Studenti logopedie	20
2.1 Teoretická východiska	20
2.2 Vzdělávání v oboru logopedie	22
2.2.1 Koncepce pregraduálního vzdělávání	22
2.2.2 Koncepce postgraduálního vzdělávání	26
2.3 Období vynořující se dospělosti	31
3 Profese logopeda a její náplň	34
3.1 Profese logopeda	34
3.2 Náplň profese	36
3.2.1 Logopedická intervence	36
3.2.2 Resorty poskytující logopedickou intervenci	37
Praktická část	39
4 Utváření profesní identity studentů logopedie	39
4.1 Cíle výzkumu	39
4.2 Výzkumný design	40
4.2.1 Kvalitativní část	41
4.2.2 Kvantitativní část	44
4.3 Výzkumný soubor a průběh výzkumu	48

4.4	Analýza dat	49
4.5	Výsledky	50
4.5.1	Výsledky kvalitativní části	50
4.5.2	Výsledky kvantitativní části	70
4.6	Diskuse.....	81
	Závěr.....	85
	Seznam použitých zdrojů.....	88
	Seznam příloh.....	97

Úvod

Diplomová práce je věnovaná tématu profesní identity. Tato oblast, vztahující se k sebeuvědomování jedince, vnímání jeho specifík a odlišností ve vztahu ke společnosti a jeho role v ní, je předmětem dlouhodobého zájmu společenských i humanitních disciplín. Její význam je v mnoha směrech klíčový – souvisí s řadou osobnostních, sociálních i výkonových procesů člověka, které ovlivňují jeho chování, prožívání a adaptaci.

V kontextu této práce pozornost zaměřujeme především na profesní identitu studenta logopedie, tedy oblast, která souvisí se samotným procesem (nikoliv nutně výsledkem) utváření profesní identity, s její ranou fází a okolnostmi, které předcházejí vstupu jedince na trh práce, například do logopedické praxe. Význam tohoto momentu nepochybně zasluhuje odborný zájem, neboť podmiňuje všechny další stadia rozvoje profesní identity, případně může celý proces zvrátit či ukončit, např. v podobě studijního drop-outu nebo volbou jiného zaměstnání mimo obor logopedie. Cílem této diplomové práce je přinést základní informace k tématu profesní identity a využít představená východiska ve výzkumu zaměřeném na výpovědi a postoje studentů logopedie.

Teoretická část práce by měla čtenáři nabídnout vhled do problematiky profesní identity, do koncepcí identity a profesní identity, do specifík vzdělávání v oboru logopedie, jeho podob a realizace studia, ale také do vymezení logopedické profese v ČR. Současně se teoretická část bude věnovat i aspektům, které souvisejí s okolnostmi podílejícími se na utváření profesní identity ve vývojově-psychologické perspektivě, zejména těm, které souvisejí s obdobím tzv. vynořující se dospělosti.

Praktická část práce na tyto podklady naváže a přenesení je do roviny výzkumu na konkrétní skupině respondentů, kterou tvoří studenti posledního ročníku navazujícího magisterského studia oboru logopedie na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. V návaznosti na teorii bude v textu vymezena a podrobně zdokumentována smíšená, kvalitativně-kvantitativní studie, uveden popis obou souborů respondentů, výzkumných metod i proces analýzy dat.

Kvalitativní část studie bude směřovat k zodpovězení základních výzkumných otázek týkajících se identity studentů, vlivů a okolností, které se podílejí na utváření jejich profesní identity, na jejich vztah k profesi logopeda a na vizi, kterou studenti mají ve směru k jejich

profesní budoucnosti. Kvantitativní část studie pak tyto výsledky extrapoluje do širšího rámce všech studentů v cílové populaci. V závěru práce bude poskytnuta interpretace získaných výsledků a odborná diskuse.

Teoretická část

1 Identita

„The most obvious and common things are sometimes the most difficult to define“ (Baumeister, 1997, s. 681).

Identita jako pojem se nám může jevit jako termín známý, blízký, jelikož se svým významem týká naší osoby, nás samotných. Pokud bychom nahlédli do online přístupného portálu Českého národního korpusu, zjistíme, že se však jedná o méně frekventované slovo (v milionu slov se objeví přibližně 14krát), jež je zastoupeno dominantně v psané podobě jazyka, zejména v odborné literatuře, v mluveném jazyce pak mizivě (Ústav Českého národního korpusu, 2022). Tato kapitola má za cíl blíže vymežit význam tohoto „zdánlivě jasného“ pojmu, jenž představuje jádro celé diplomové práce.

1.1 Vymezení identity

V odborné literatuře nalezneme více pojetí tohoto termínu, která se často odvíjejí od oborů, jež se identitou zabývají (Dudíková, 2014). Identita zajímá vědce a teoretiky z oblasti sociologie, filozofie, historie, pedagogiky, etnografie, lingvistiky a významně i psychologie (Frankovský, 2003). Právě v rámci psychologického směru identitu více zkoumají psychologie osobnosti, vývojová psychologie a sociální psychologie (Bačová, 2008). Na základě zaměření práce se budeme věnovat přiblížení termínu identita z pojetí psychologického, s důrazem na sociální psychologii.

V Psychologickém slovníku je identita definována jako *prožívání a uvědomování si sebe sama, své jedinečnosti i odlišnosti od ostatních*, nebo také jako *soubor rysů, podle nichž je jedinec znám v určité specifické skupině* (Hartl & Hartlová, 2000, s. 221). Autoři rozlišují identitu (1) **aktuální**, která odráží jedincovu skutečnost, to, kým reálně je, a identitu (2) **potenciální**, jež je souborem nerealizovaných vlastností jedince (ibid.).

Jedno z nejzákladnějších dělení rozlišuje identitu tělesnou, psychickou a sociální. Tělesnou identitu představuje vnímání svého těla a vztah k němu. Některé závažné změny v tělesném schématu, například těžký úraz, tak mohou významně narušit uvědomování si sebe sama

(Vágnerová, 2010). Pro účely této práce je však stěžejní psychická (neboli osobní) identita a sociální identita.

S jejich vymezením pracují autoři Lukas a Švaříček (2007), kteří na tyto dvě dimenze identity nazírají optikou sociální psychologie. **Osobní dimenze** je založena na specifických psychologických charakteristikách jedince, jež jej odlišují od ostatních prostřednictvím jeho vlastního vnímání. **Sociální dimenze** se pak odvíjí od členství jedince v různých sociálních skupinách (ibid.). Zjednodušeně by se tedy dalo říci, že zatímco osobní (psychická) identita nás od ostatních osob odlišuje a dělá unikátními, sociální identita nás sdružuje s ostatními (Vágnerová, 2010).

Dle Lukase a Švaříčka (2007) jsou v rámci pojímání identity sociální psychologii důležité zejména dva požadavky: (1) žádná osoba nemá pouze jednu identitu, naopak jich má mnoho; (2) člověk vnímá své rozdílné identity skrze dva rozměry, a to osobní a sociální.

Osobní identita jedince může, ale i nemusí být v souladu s jeho sociálními identitami; jedná se o *osobní mýtus, který člověk konstruuje, aby definoval, kdo je* (McAdams, 1993, s. 266). Do sociální dimenze se pak řadí mimo jiné profesní (či profesionální) identita, jež je součástí větší skupiny identit. Tyto identity fungují na základě vztahů v rámci skupiny, nazývají se proto *vztahové identity*. Představují vlastní zařazení jedince ke skupině podobných osob (v případě této práce ke studentům logopedie) a vymezují základní podobu vztahů tohoto člověka k ostatním. Vztahové identity mohou být také nazývány jako identity *rolové* (Deaux et al., 1995). Profesní identitě, jež je klíčovou oblastí zájmu této práce, je věnována samostatná sekce níže (viz 1.2 Profesní identita).

Vývoj identity je ovlivněn mnoha faktory – osobnostními předpoklady a schopností sebereflexe jedince na jedné straně a interakcí s okolím a zkušeností jedince na straně druhé. Každá osoba má více identit, přičemž jejich důležitost se může proměňovat v závislosti na aktuálně zastávané roli a prostředí, ve kterém se jedinec nachází (Lukas, 2007).

Dodejme, že pojem identita může být v odborné literatuře zaměňován s termínem „sebepojetí“ (self-concept), případně se starším českým pojmem „jáství“. Význam těchto pojmů se v mnohém překrývá, je až synonymní: sebepojetí je „souhrn představ a hodnotících soudů, které člověk o sobě chová“ (Blatný & Plhánková, 2003, s. 92); „V nejširším smyslu je

sebepojetí percepcí sebe samého. Tyto percepce jsou formovány prostřednictvím zkušenosti s prostředím ... a jsou ovlivněny zvláště posílením z prostředí a od významných druhých“ (Shavelson, Hubner & Stanton, 1976, s. 411). Vzhledem k užšímu výzkumnému zaměření na pojetí sama sebe v rámci profese pracujeme primárně s pojmem identita (konkrétně profesní identita), jenž je v rámci odborné literatury běžně používán a rozšířen.

Základní teorie identity

Jedním z hlavních představitelů teorie osobní identity je významný psycholog 20. století – **E. H. Erikson** (Macek, 2006). Erikson (1950) sice vychází z tehdejšího psychoanalytického paradigmatu v psychologii, v mnohých předpokladech jej však překračuje. V porovnání s představitelem psychoanalýzy Sigmundem Freudem, který pojímal identitu jako nevědomý proces, jenž je formován pudy a biologickými vlivy, Erikson naopak připisoval velkou roli společenským vlivům a vlastní aktivitě jedince při utváření identity (srov. Nakonečný, 2009). Jako první z autorů tak začal na identitu nahlížet jako na psychosociální konstrukt.

Erikson (1999, 2002) považoval období dospívání (adolescence) za vývojovou fázi jedince, která je charakteristická tzv. krizí identity. Právě překonání oné krize, při němž jedinec dochází k úspěšnému sebeurčení, vede dle autora k dosažení identity. Zároveň však upozorňuje, že identita se utváří po celý život člověka a začíná již v dětském věku (Schwartz, 2001).

Na Eriksona navazuje **J. E. Marcia** (1988, in Macek, 2003), který přispívá k teorii identity vymezením dvou dimenzí utváření identity – **explorace** a **závazku**. Explorace představuje „proces aktivního hledání, zkoušení a objevování“ (Macek, 2003, s. 184). Je charakteristická jedincovým přijímáním či naopak odmítáním různých postojů, hodnot a cílů (Macek, 2003). Závazek představuje získání stabilních hodnot, přesvědčení a určení osobních cílů v důležitých oblastech života (Bačová, 2008).

Na základě těchto dvou dimenzí (a jejich přítomnosti či nepřítomnosti) Marcia vymezil čtyři stavy identity, jež se pojí s obdobím krize, ve kterém se jedinec při utváření identity obvykle nachází (Bačová, 1994):

- 1) **Difuzní identita** – jedinec je v tomto stavu bez závazků, aktivně se (zatím) nepodílí na sebe-zkoumání.

- 2) **Předčasně uzavřená identita** – nastává u jedinců, kteří převzali závazky zvenčí (často od rodičů), avšak bez procesu explorační.
- 3) **Období moratoria** – jedinec se nachází uprostřed procesu sebe-zkoumání, objevuje a zkouší různé možnosti (např. student vyzkouší více studijních oborů); pracuje na získání identity, zatím je však bez trvalých závazků.
- 4) **Dosažená identita** – jedinec v tomto stavu přijímá trvalé závazky, a to na základě předešlé explorační a zkušenosti.

Jedinec prochází dle Marcia těmito stavy, které představují zároveň vývojová období v životě člověka, a jejich produktem je identita (ibid.).

Na Marcii navazuje **Berzonsky (2003)**, který však vyvrací představu identity jako stabilního produktu vývoje člověka. Identitu člověka pojímá spíše jako fluidní, v průběhu vývoje měnící se; popisuje ji jako proces, kdy si jedinec, prostřednictvím sebereflexe a vlastní vůle, buduje vztah sám k sobě. Rozlišuje tři strategie utváření identity neboli tzv. „strategie při sebedefinování“ (Berzonsky 1999):

- 1) **informační** – jedinec aktivně přistupuje k sebepoznání; projevuje se zde velká míra potřeby sebepoznání, a to prostřednictvím neustálého analyzování své osoby, vyhledáváním nových informací relevantních pro hlubší pochopení sebe sama; typická je vyšší míra závazku, který je založen na vlastních zkušenostech, úsudku – tato strategie je blízká období moratoria a dosažené identity u Marcia;
- 2) **normativní** – jedinec sám sebe definuje skrze jiné osoby (především blízké, pro jeho život významné osoby či referenční skupiny) přebíráním jejich názorů, postojů, hodnot, a to bez kritického ověřování a reflexe; značná je vyšší míra imitace a konformity; jedinec nemá potřebu sám sebe zkoumat, představy o sobě samém jsou stabilní; disponuje vyšší mírou závazku, který je však převzatý, rigidní – lze přirovnat k předčasně uzavřené identitě u Marcia;
- 3) **vyhýbavá/difúzní** – u jedince se projevuje vyhýbavé chování a prokrastinace¹, typická je nízká míra závazku nebo jeho absence a nestabilní sebepojetí, případně i nízká sebeúcta;

---

¹ Prokrastinace = *chorobné odkládání úkolů a povinností*; místo plnění úkolů, které člověk chce nebo by měl dělat, se věnuje něčemu nepodstatnému (Ludwig, 2013, s. 18).

nemá potřebu sebe-explorace, nerad se zabývá sám sebou či otázkami své budoucnosti, spíše se více orientuje na aktuální potřeby a jejich uspokojení, na přítomnost, a svou identitu tvoří účelově – lze přirovnat k difuzní identitě u Marcia (ibid.).

V rámci psychologického pojetí se v současné době opouští od představy identity jako stálosti sebe a jiných osob, jako neměnného, stabilního stavu. Naopak, identita je považována za vyvíjející se, nestálou, měnící se v závislosti na okolnostech a v čase (Bačová, 2008). Hledání vlastní identity je v moderní společnosti dle McAdamse (1994) hodnotou samou o sobě. A zejména míra vlastní svobody a vědomí otevřených možností člověku napomáhají na cestě za hledáním a nalézáním vlastní, jedinečné složky svého bytí (ibid.).

1.2 Profesní identita

Jak jsme uvedli výše, autoři Lukas a Švaříček (2007) řadí profesní (či profesionální) identitu do sociální dimenze, konkrétně mezi vztahové identity. Prostřednictvím těchto identit si jedinec utváří vztahy s dalšími, podobnými osobami v rámci skupin, začleňuje se tak do společnosti. Profesní identita v tomto pojetí představuje jednu z mnoha rolí, které člověk ve společnosti zastává (Deaux et al., 1995). Někteří autoři však zdůrazňují nejen sociální, ale i osobní dimenzi jako neoddelitelnou součást profesní identity (viz Sutherland, Howard, & Markauskaite, 2010; Bačová, 2008).

Pro bližší pochopení a jasné definování profesní identity je třeba čerpat ze zahraničních zdrojů, které nabízejí různá pojetí tohoto pojmu. Společně formují tři základní témata týkající se profesní identity – (1) posuzování sebe sama jako profesionála, (2) posuzování svých postojů a dovedností a (3) všímání si souvislostí v prostředí dané profese (Gibson, 2010).

Wager (1994) definuje profesní identitu jako určitou podmnožinu obecné identity, jako část celku, která se pojí s určitou profesí. Autor pohlíží na profesní identitu jako na stále se utvářející proces, který je dán jedincovým sebevnímáním v rámci vlastní profese a budoucími profesními aspiracemi.

Pro přiblížení pojmu profesní identity lze využít definice dvojice autorů Turner a Lapan (2005, s. 420): „*Profesní identita (vocational identity) je vztahována k procesům integrace a krystalizace vlastní energie, dovedností a příležitostí jedince do konzistentního významu jedinečnosti jeho samého, který se uskutečňuje ve světě práce.*“

Na profesní identitu jako na proces pohlíží kromě již zmíněných autorů také například Neary (2014). S odlišným pojetím přicházejí Dobrow a Higgins (2005), kteří vnímají profesní identitu jako poměrně trvalý a stabilní souhrn motivů, postojů, hodnot, vlastností a zkušeností, jež napomáhají jedinci ztotožnit se se svou profesní rolí a dosáhnout svých profesních cílů.

Funkce profesní identity

V industrializovaných zemích hraje profesní identita a její rozvoj klíčovou roli z hlediska rozvoje identity obecně (Hrabovská, 2011). Důležitou funkcí profesní identity je rozvíjení rozhodovacích schopností jedince. Profesní identita tak představuje jakýsi nástroj k racionálním a zralým rozhodnutím i za nejednoznačných či ztížených podmínek (Gushue, Clarke, Pantzer, & Scanlan, 2006). Některé výzkumy pak poukazují na profesní nerozhodnost u studentů středních a vysokých škol ve vztahu ke slabé profesní identitě těchto studentů (Skorikov & Vondracek, 2007).

Důležitou funkcí profesní identity je, že udává lidskému jednání význam a směr. Jednak povzbuzuje jedince ke kladení a ujasnění si svých profesních cílů, dále je i prostředkem pro sebehodnocení (Hrabovská, 2011). Přejít ze školy na trh práce představuje jeden z významných profesních mezníků v životě člověka; právě stabilní a pevná profesní identita jedinci napomáhá k úspěšnému překonání tohoto mezníku. Na druhou stranu, pro dospívající jedince se slabou profesní identitou, kteří dosud tápají v profesním zaměření, je typické časté střídání studijních oborů na vysoké škole, jež může způsobovat značné ekonomické, sociální a osobní ztráty (Skorikov & Vondracek, 2007).

Stabilní profesní identita dle mnoha autorů přispívá též k well-beingu a celkovému pocitu spokojenosti jedince. Některými autory je dokonce považována za ochranu před negativním stresem (ibid.).

1.2.1 Utváření profesní identity

Profesní identita a její utváření je součástí vývoje lidské identity jako celku (Arnett, 2000). Profesní vývoj představuje proces postupného sebeuvědomování (Mezera, 2008). Dle VanZandta (1990) se v rámci vývoje profesní identity buduje vztah jedince k osobní zodpovědnosti a etickému chování v rámci profese, stejně tak se utváří i pocit hrdosti na vykonávanou profesi.

Profesní vývoj ovšem probíhá dávno před tím, než člověk poprvé vstoupí na trh práce. Dle Eriksona (1994) se již v dětství a dospívání utvářejí profesní hodnoty, a to zejména vlivem působení nejbližšího okolí (rodiny a vrstevníků), školy, kulturního prostředí. Valérie Cohen-Scali (2003) uvádí dvě fáze socializace probíhající v rámci profesního vývoje: (1) **socializace pro práci** (představuje přípravu jedince na vykonávání profese skrze osvojování si postojů, hodnot a kognitivních dovedností spojených s prací; začíná již v raném dětství, hlavní vliv má na utváření rodina a společnost) a (2) **socializace prací** (představuje konfrontaci jedince se světem práce).

Dospívající zažívají první pracovní zkušenosti (brigády, praxe, práce na částečný úvazek), které mají další vliv na formování identity a napomáhají adolescentovi definovat sebe sama. Jedinec v období dospívání se zajímá o to, jaké povolání by mohlo naplňovat jeho profesní hodnoty – například, zda je daná profese dostatečně výdělečná, prestižní nebo zda má potenciál jedince uspokojit a osobnostně rozvíjet (Vondracek & Porfeli, 2003).

Na dospívání navazuje období **mladé dospělosti**, kdy se profesní identita rozvíjí především pod vlivem sebezkoumání a zkoumání okolního prostředí. To jedince vede k uvědomování si svých vlastních dovedností, kompetencí, zájmů, hodnot, zároveň si také formuje své preference ve vztahu k povolání (Macovei, 2009). V souvislosti s nárůstem počtu studentů, kteří po absolvování středoškolského vzdělávání pokračují dále na vysoké školy (viz Chmelíková, 2011), se hovoří o období **vynořující se dospělosti** (viz kapitola 2.3.1 Období vynořující se dospělosti). Toto období je dle Arnetta (2007) typické vyšší mírou experimentování při výběru profesního zaměření – mnoho vysokoškolských studentů v tomto období vystřídá i několik oborů, než naleznou profesní oblast, ve které by se chtěli realizovat. Doba ukončení vzdělávání a samotný nástup do profese se tak posouvají, stejně

tak i dospělost jako taková, jež je typická vyšší mírou autonomie, ať už v podobě přijetí závazků v povolání, manželství nebo zakládání rodiny (ibid.).

Zásadní otázkou profesního vývoje je samotná **volba povolání**. Pro účely této práce je klíčové rozhodnutí pro profesní směřování v období na konci střední školy, kdy jedinci vstupují na trh práce nebo si volí směr, v rámci kterého budou pokračovat v další profesní přípravě (například v podobě studijního oboru na vysoké škole). Vendel (2008) se ve svém výzkumu zabýval tím, jaké motivy mají slovenští středoškoláci (N = 1679) při volbě povolání. U více jako poloviny studentů to byl zájem o obor nebo o zvolené povolání (58 %), následovala perspektivnost oboru (12 %), finanční ohodnocení povolání (8,5 %), uplatnění svých schopností (7,5 %) a snadné uplatnění v oboru (5,8 %). Zanedbatelně byl zastoupen motiv výběru profesního zaměření pod vlivem rodičů (0,3 %) nebo na základě doporučení přátel (0,6 %). Tento faktor – vliv rodičů na výběr povolání – se naopak ukazuje jako zásadní u mladších jedinců, přesněji adolescentů končících základní vzdělávání (viz např. Hlad'o, 2009).

Ať už je jedinec v jakékoliv fázi svého profesního rozvoje, na utváření jeho profesní identity v průběhu života se podílí dle autorů Porfeli a Lee (2012) tři hlavní složky: (1) hledání, (2) závazek, (3) opětovné zvažování.

1. **Hledání povolání** – jedinec prozkoumává možnosti pracovního směřování a uplatnění, které by byly ve shodě s jeho zájmy a vlastnostmi. Vliv na hledání povolání má získávání zkušeností v oboru (například v podobě praxe, brigády, studia), případně také nejbližší okolí (rodina, přátelé) či média. Toto období je typické nejen exploračí v profesní oblasti, ale zejména hledáním sebe sama, svých možností, vlastností, zájmů – jedinec sám sebe hledá a poznává.

2. **Závazek v povolání** – jedinec v této fázi se již rozhoduje pro konkrétní profesi a přijímá určité závazky s tím spojené. Zároveň zde probíhá identifikace s danou profesí. Toto období je dle autorů v rámci utváření profesní identity klíčové, jelikož se zde potkávají jedincovy představy o povolání, o sobě samém a s tím realita daného povolání. V případech, kdy jedinec přijme závazky v profesi ještě předtím, než si utvoří reálný sebe-obraz (o svých vlastnostech, zájmech, dovednostech), se zvyšuje pravděpodobnost možného nepříznivého vývoje profesní identity.

3. **Opětovné zvažování povolání** – jedinec si uvědomuje a bilancuje své závazky, uvažuje nad dalšími profesními možnostmi. V konečném důsledku toto může vést ke změně profese, hledání a přijetí nového povolání. Obecně platí, že čím slabší je přijatý závazek v profesi (z předchozí fáze), tím vyšší je pravděpodobnost, že jedinec bude opětovně zvažovat a případně i měnit své povolání. V této fázi mohou hrát poměrně velkou roli změny v osobním životě nebo změny společenské.

Perspektivou dnešní západní společnosti je otázka profesní identity a volba povolání záležitostí celoživotního procesu. Explorace nového povolání, ale i celkově hledání sama sebe se tak neděje pouze v období adolescence, ale v průběhu celého dospělého věku jedince (Šebková, 2008). Dle Arnetta (2006) se fáze hledání povolání, dříve typická pro období adolescence, přesunula vlivem moderní společnosti s přístupností vysokoškolského studia i pracovního uplatnění zejména do období vynořující se dospělosti (viz kapitola 2.3 Období vynořující se dospělosti).

Výzkumy zabývající se utvářením profesní identity u vysokoškolských studentů, bývají často zaměřeny na oblast lékařství, konkrétně na budoucí lékaře či zdravotní sestry (viz Goldie, 2012; Niemi, 1997; Phillips, Fawns, & Hayes, 2002). Předmětem zájmu jsou ale i studenti psychologie (Bruss, Kopala, 1993) nebo učitelství (Mareš, Gavora, 2004). Budoucí logopedové, působící ať již v rezortu zdravotnictví, školství či práce a sociálních věcí (viz kapitola 3. Profese logopeda a její náplň), mají k těmto oborům velmi blízko, ovšem utváření jejich profesní identity dosud není dostatečně probádáno. Z důvodu příbuznosti ovšem lze pro účely této práce čerpat některé poznatky z blízkých oborů logopedie, které se zabývají utvářením profesní identity studentů na vysoké škole (dále VŠ).

Bruss a Kopala (1993), kteří se zabývají studiem **psychologie** a jeho dopadem na utváření profesní identity, přirovnávají vývoj profesní identity během studií na VŠ k vývoji člověka v prvním roce života. Hovoří o tzv. profesní infantilitě, ve které se studenti psychologie nacházejí a z níž během studia pomalu vyrůstají a vyvíjí se. Změny, jimiž studenti procházejí, přirovnávají ke změnám právě v prvním roce života člověka – za „zdravý“ vývoj studentů pak ručí vzdělávací instituce (učitelé, vedení fakulty), které jsou zodpovědné za vytvoření bezpečného a podpůrného prostředí a přebírají tak „rodičovskou“ roli. Autoři poukazují na nástrahy, jež mohou ohrožovat „růst“ studentů – jsou jimi absence podpory ze

strany učitelů, zejména chybí-li motivace² a vhodné vedení, což může vést k pochybování a nejistotě ohledně sebe sama a zvoleného studia, případně k úplné změně profesního směřování. Dalším negativním vlivem je nepřiměřené hodnocení studentů, jež může způsobovat stres a vytvářet překážky v úspěšném absolvování studia. Naopak podporující a citlivý přístup učitelů (a obecně vzdělávací instituce) vůči studentům, jasná a vhodná hodnotící kritéria, ale i otevřenost a iniciování diskuse se studenty na témata vztahující se k profesní identitě vedou k příznivému vývoji profesní identity studentů (ibid.). Je zřejmé, že uvedená studie poukazuje na velmi obecné principy utváření profesní identity, které jsou aplikovatelné i na jiné obory studia.

Utváření profesní identity u studentů **medicíny** představuje dle Goldieho (2012) důležitý most mezi vysokoškolským studiem a budoucím zaměstnáním. Profesní identita mediků je ovlivňována více neformálními a skrytými aspekty studia nežli formálním kurikulem³. Mezi tyto nepsané aspekty patří interakce studentů s vhodnými vzory, příležitost experimentovat a získat zpětnou vazbu na jejich „provizorní“ profesní identity⁴ nebo mít k dispozici pedagogickou podporu k pochopení a rozvíjení své vlastní profesní identity (ibid.).

V rámci přípravy studentů, kteří se budou specializovat na **učitelství**, je utváření profesní identity vnímáno přímo jako klíčové (Spilková, 2004). Studenti učitelství by měli být podporováni v sebereflexi i porozumění ostatním, a to zejména prostřednictvím kvalitní psychologické přípravy a praxe poskytnuté studiem na VŠ (ibid.). Mareš a Gavora (2004) hovoří o podpoře zařazení psychologické přípravy v rámci studia, která by byla orientována více prakticky a pomáhala studentům učitelství utvářet profesní identitu a reflektovat její změny v rámci studia. To zahrnuje ujasnění si vlastní motivace k profesi, ale i celkové filozofie – co je pro studenty v rámci profese důležité, v co věří a čeho chtějí dosáhnout (ibid.).

Mnohé výzkumy, zabývající se identitou studentů na VŠ, se zaměřují na vztah strategií identity od Berzonského (viz kap. 1.1 Vymezení identity) a vysokoškolského vzdělávání.

---

² Motivace = proces usměrňování, udržování a energetizace chování (Hartl & Hartlová, 2000, s. 328).

³ Kurikulum = *obsah a cíl vzdělávání* (ASCS, 2022).

⁴ Provizorní identita (provisional identity) = popisuje, jak se lidé přizpůsobují novým rolím prostřednictvím experimentování se svým provizorním já (provizorní identitou); představuje ještě ne zcela propracovanou profesní identitu, je jejím předstupněm (Ibarra, 1999).

Z hlediska zaměření této práce je zajímavé zejména zjištění, které poukazuje na pozitivní vliv informativního stylu identity (kde je vyšší míra sebe-explorace) na akademickou úspěšnost jedince, a naopak negativní vliv na úspěšnost u jedinců s difúzně-vyhýbavou strategií identity (Hejazi, E., Shahraray, M., Farsinejad, M., Asgary, A., 2009). Berzonsky a Kuk (2000) se pak v jiné studii zabývají tím, jak se studenti s různými strategiemi identity vypořádávají s nástupem na VŠ. Ukázalo se, že jedinci s informativním stylem identity vykazují vyšší míru samostatnosti – určují si sami své cíle, nepožadují stálou emoční podporu či rady jiných osob. V porovnání s difúzně-vyhýbavým stylem využívají zralejší mezilidské strategie, jsou akademicky úspěšnější a více participují na studiu jako takovém (ibid.).

Pokud bychom měli uvedená východiska shrnout, pro účely této práce jsou důležité zejména tyto otázky týkající se profesní identity: jak jedinec sám sebe vnímá v rámci dané profese – profesní sebeobraz (viz Wager, 1994); jaké má jedinec aspirace a cíle v dané profesi do budoucna (viz Wager, 1994; Dobrow a Higgins, 2005); jaké má jedinec motivy, postoje, hodnoty, vlastnosti a zkušenosti ve vztahu k naplnění profesního sebeobrazu a budoucích cílů (viz Dobrow a Higgins, 2005).

Profesní identita se formuje v průběhu celého života jedince. Studenti magisterského studia oboru logopedie, na něž je zaměřena celá tato práce, se většinou nacházejí na samotném prahu vstupu do nové profese, na kterou se po mnoho let připravují v rámci studia na VŠ. Z hlediska konceptu tří složek autorů Porfeli a Lee (2012), které se podílejí na utváření profesní identity, se studenti pohybují přibližně na konci stádia hledání (explorace) a v počáteční fázi praktikování (prostřednictvím přípravy na povolání a prvních pracovních zkušeností v oboru) a získávání závazků v profesi. Na to, jak studenti vnímají sami sebe jako budoucí profesionály – logopedy, jak reflektují aktuální stav své profesní identity a proces jejího utváření, se zaměří výzkumná část práce.

2 Studenti logopedie

Kapitola se zaměřuje na studenty oboru logopedie, kteří stojí ve středu zájmu celé výzkumné části práce. Úvodem je představena základní terminologie, se kterou se pracuje především v navazující části kapitoly – vzdělávání v oboru logopedie. Tato navazující část pojednává o možnostech pregraduálního a postgraduálního vzdělávání studentů logopedie, se zřetelem na studium oboru logopedie na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Poslední část této kapitoly se věnuje samotným studentům – pokusí se přiblížit, v jakém životním období se vysokoškolští studenti nacházejí.

2.1 Teoretická východiska

Jazyk, řeč, komunikace

Jazyk představuje společensky podmíněný systém sdělovacích a vyjadřovacích prostředků, jenž je charakteristický pro uživatele daného jazykového společenství (Havránek, 1989; Karlík a kol., 2016).

Řeč představuje individuálně podmíněné a vědomé užití jazyka. Realizace řeči je dána fyzikálními možnostmi, konkrétně respirací, fonací, artikulací a rezonancí (Neubauer, 2018).

Komunikace, z lat. *communicatio* (spojování, sdělování), je vymezena Dvořákem (2007) v Logopedickém slovníku dle své hlavní funkce – převádí informace mezi mluvčím a adresátem prostřednictvím komunikačního systému (nejčastěji jazyka). Řečová komunikace je *komplexní proces, na kterém se podílejí ve vzájemné podmíněnosti všechny tři typy předpokladů: vrozené mentální předpoklady užívání jazyka, předpoklady získané aktivní interakcí jedince s prostředím (učení) i faktory aktuálně působící v komunikační situaci* (Nebeská, 1992, s. 40).

Poruchy řečové komunikace

Neubauer (2018) uvádí ve své publikaci, zaměřené na klinickou logopedii, termín „**poruchy řečové komunikace**“ (PŘK) k vymezení odchylek týkajících se řečové komunikace. Ve starších publikacích, například Klenkové (2006) či Škodové (2007), se pracuje s termínem „narušená komunikační schopnost“. Vzhledem k zaměření práce na aktuální pojmání oboru logopedie využíváme novějšího termínu „poruchy řečové komunikace“. Systém dělení

těchto poruch dle Neubauera (2018) vychází z příčin vzniku poruch (etiologie), na jejichž základě je dále nastavována vhodná terapeutická intervence. Dělení poruch řečové komunikace se tak neděje na základě symptomů (projevů) poruch, ale na základě etiologie (příčin) poruch, což je další změna v přístupu k poruchám řečové komunikace (Neubauer, 2018).

Logopedie, klinická logopedie, surdopedie

Logopedie, z řec. *logos* (slovo) a *paidea* (výchova), je dle Lechty (2007, s. 22) *interdisciplinární vědní obor zkoumající zákonitosti vzniku, eliminování a prevence narušené komunikační schopnosti*⁵. (...) *Logopedie je tedy věda, která zkoumá narušení komunikační schopnosti u člověka z hlediska jejích příčin, projevů, důsledků, možností diagnostiky, terapie, prevence i prognózy*. Obor logopedie utváří komplexní systém poznatků o normě a patologii mezilidské komunikace, a to propojením poznatků z oborů jazykovědy, medicíny, psychologie, pedagogiky a věd o komunikaci (Neubauer, 2018). Tradičně se obor logopedie řadí mezi speciálně pedagogické disciplíny, které se zabývají výchovou a vzděláváním osob se speciálními potřebami. Z anglického jazyka můžeme uvést ekvivalent k termínu logopedie – *Speech Therapy*, z němčiny *Spracheheilpädagogik*, *Logopädie* (Klenková, 2006).

Klinická logopedie (*Medical Speech-Language Pathology*) je oborem zabývajícím se *diagnostikou a terapií (prevencí) poruch komunikace řeči, jazykovými prostředky a s komunikací spjatých poruch kognitivních a motorických orofaciálních funkcí v oblasti zdravotnických zařízení a zdravotní péče* (Neubauer, 2018, s. 20). Je klíčovou součástí oboru logopedie, přičemž její mezioborové poznatky aplikuje v oblasti zdravotnictví (ibid.).

Surdopedie, z lat. *surdus* (hluchý) a řec. *paidea* (výchova), je speciálně pedagogická disciplína, která se zaměřuje na výchovu, vzdělávání a celkový rozvoj osob se sluchovým postižením (Horáková, 2011).

---

⁵ Vzhledem k aktuální terminologii bychom využili výrazu: poruchy řečové komunikace (viz Neubauer, 2018).

2.2 Vzdělávání v oboru logopedie

Vzdělávání v oboru logopedie je v posledních několika letech podrobováno mnoha změnám. V rozhovoru pro Listy klinické logopedie Libor Černý zmiňuje, že tyto změny souvisejí s dlouhodobější snahou o kvalitnější propojování znalostí budoucích klinických logopedů (působících v resortu zdravotnictví) se znalostmi z medicínské oblasti (Richtrová, 2021).

Zákonem č. **96/2004 Sb.**, o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen zákon č. 96/2004 Sb.) jsou kladeny na budoucí klinické logopedy nároky na odbornou způsobilost k výkonu povolání logopeda ve zdravotnictví a specializovanou způsobilost k výkonu povolání klinického logopeda. Mezi požadavky pro **odbornou způsobilost** k výkonu povolání logopeda ve zdravotnictví patří absolvování *akreditovaného magisterského studijního oboru speciální pedagogika se státní závěrečnou zkouškou z logopedie a surdopedie navazujícího na absolvování akreditovaného bakalářského studijního oboru speciální pedagogika se státní zkouškou z logopedie a surdopedie a absolvováním akreditovaného kvalifikačního kurzu logoped ve zdravotnictví, který je prováděn vysokou školou podle zvláštního právního předpisu (z. č. 96/2004 Sb., 2004, § 23, odst. 1)*. Pro **specializovanou způsobilost** k výkonu povolání klinického logopeda je třeba absolvovat tříleté specializační vzdělávání ukončené atestační zkouškou (z. č. 96/2004 Sb., 2004).

Tato část kapitoly – vzdělávání v oboru logopedie – se věnuje nejprve **pregraduálnímu** vzdělávání, v rámci kterého studenti absolvují studium na VŠ zakončené státními závěrečnými zkouškami z logopedie a surdopedie na úrovni bakalářského i magisterského studia. Dále je pozornost zaměřena na **postgraduální** vzdělávání v oboru, jež je určeno pro zájemce o výkon povolání logopeda v resortu zdravotnictví, tedy pro budoucí klinické logopedy.

2.2.1 Koncepce pregraduálního vzdělávání

Studium oboru logopedie je v současném českém vzdělávacím systému realizováno na pedagogických fakultách (AKL, 2022). Původně se obor logopedie studoval pouze v rámci jednooborového studia speciální pedagogiky, kde bylo možné specializovat se na logopedii a surdopedii (viz Neubauer, 2018). Vzhledem k emancipačnímu trendu oboru klinické logopedie se dějí změny nejen na úrovni zákona č. **96/2004 Sb.**, ale i v rámci jednotlivých

studijních programů na univerzitách, například formou nově akreditovaných studijních programů/oborů logopedie (viz níže).

Vývoj oboru klinické logopedie v České republice a také zahraniční tendence jsou dle Neubauera (2018, s. 47) důvodem k tomu, aby se obor klinická logopedie vydělil z aktuálně pedagogicky orientovaného studia oboru logopedie na pedagogické fakultě a byl přesunut na lékařské či zdravotnické fakulty jako samostatné studium. V rozhovoru pro Listy klinické logopedie se stejným názorem přichází i Jirousková, jež vidí přesun pregraduálního vzdělávání budoucích logopedů (působících ve zdravotnictví) na lékařské fakulty jako optimální řešení, vzhledem k prohlubování a rozvoji oboru klinické logopedie (Šmíd, 2019).

V rámci státních českých univerzit je aktuálně (k akademickému roku 2022/2023) možné studovat **samostatný obor logopedie** v rámci pedagogických fakult na (1) Univerzitě Karlově v Praze, (2) Masarykově univerzitě v Brně a (3) Univerzitě Palackého v Olomouci.

(1) Na **Univerzitě Karlově v Praze** nastupují zájemci o obor logopedie na **bakalářské** studium v prezenční formě trvající 3 roky. Bakalářský program nese název „Speciální pedagogika/Logopedie“ a je dle aktuálního studijního plánu (platného od r. 2020) zakončen státními závěrečnými zkouškami z logopedie, surdopedie, speciální pedagogiky, inkluzivní pedagogiky a obhajobou bakalářské práce (PedF UK, 2022a).

V rámci **navazujícího magisterského** studia na Univerzitě Karlově je možné nastoupit do studijního programu „Logopedie“, který je nabízen v prezenční formě a koncipován na 2 roky. Je zakončen dle aktuálního studijního plánu (platného od r. 2020) státními závěrečnými zkouškami z logopedie, surdopedie, speciální pedagogiky a obhajobou diplomové práce (PedF UK, 2022b).

Výše uvedené logopedické studijní programy, bakalářský a navazující magisterský, byly **nově akreditovány** s platností od akademického roku 2020/2021 (PedF UK, 2022c). Vydělily se tak z jednooborových studijních programů „Speciální pedagogika“, jež aktuálně stojí samostatně a liší se zaměřením studia. Na rozdíl od studijního programu logopedie nenabízí studijní program speciální pedagogika možnost státních závěrečných zkoušek z logopedie a surdopedie (PedF UK, 2022d; PedF UK, 2022e).

(2) Na **Masarykově univerzitě v Brně** je možné studovat jednooborové **bakalářské** studium „Logopedie“ v prezenční i kombinované formě trvající 3 roky (MU, 2022a). Dále může student pokračovat dvouletým jednooborovým **navazujícím magisterským** studiem „Logopedie“ v prezenční i kombinované formě (MU, 2022b). Stejně jako je tomu v Praze na Univerzitě Karlově, i zde je bakalářské i navazující magisterské studium logopedie ukončeno (mimo další předměty) státní závěrečnou zkouškou z logopedie a surdopedie (MU, 2022c).

(3) **Univerzita Palackého v Olomouci**, na rozdíl od výše zmíněných dvou univerzit, nabízí pouze **pětileté magisterské** studium „Logopedie“ v prezenční formě. Studenti v závěru studia konají státní závěrečné zkoušky z logopedie, surdopedie, psychologie pro speciální pedagogy, speciální pedagogiky, ale i praktickou zkoušku z diagnostiky a terapie poruch komunikace (UP, 2022a).

Na některých českých univerzitách je možné konat státní závěrečné zkoušky z logopedie a surdopedie v rámci studijního programu speciální pedagogiky (na bakalářské či navazující magisterské úrovni) – mezi ně se aktuálně řadí **Univerzita Hradec Králové** (viz UHK, 2022a; UHK, 2022b; UHR STAG, 2022); **Ostravská univerzita** (viz OSU, 2022; OSU STAG, 2022); **Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem** (UJEP STAG, 2022). Na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích byl roku 2020 nově akreditován bakalářský a navazující magisterský obor s názvem „Speciální pedagogika“, tyto obory však nenabízejí absolvování státních závěrečných zkoušek z logopedie a surdopedie (viz JU STAG, 2022).

Navazující magisterské studium na PedF UK

Vzhledem k zaměření výzkumné části práce na studenty posledního ročníku navazujícího magisterského studia „Logopedie“ na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy (PedF UK) se následující část zaměřuje na přiblížení specifik tohoto studijního programu.

Navazující magisterský studijní program/obor „Logopedie“ (0915TA190002) je na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy nabízen pouze v prezenční formě. Standardně se studium plní po dobu 2 let (UK, 2022a).

Předpokládaný **počet přijímaných uchazečů** ke studiu je nastaven na 25, přičemž v akademickém roce 2021/2022 bylo přijato do studia 27 uchazečů a přihlášeno k přijímacím zkouškám bylo celkem 46 (ibid.). Pro porovnání lze uvést, že na bakalářský studijní program „Speciální pedagogika/Logopedie“ ve stejném akademickém roce bylo přijato 31 uchazečů, přihlášeno však bylo celkově 379 zájemců o studium (UK, 2022b).

Cílem navazujícího magisterského programu „Logopedie“ je příprava odborníků pro logopedickou a surdopedickou činnost ve školách zřízených podle §48 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a pro poradenská zařízení na pozici logopeda (UK, 2022a). Studium by mělo studenta připravit na budoucí profesní působení v oblasti pedagogicko-psychologických disciplín (ibid.), tedy zejména na profesi v resortu školství.

Hlavním **zájmem** studijního programu je logopedická a surdopedická intervence, jež je poskytována osobám s poruchou řečové komunikace a se sluchovým postižením, a to v oblastech poradenství, diagnostiky, terapie a prevence. Studium by mělo přinést absolventům vhled do všech resortů, kde působí logopedi (tj. sféra zdravotní, vzdělávací, pracovní a sociální; viz 3. kap. Profese logopeda a její náplň), a zároveň do všech věkových období člověka (rané, předškolní, školní, dospělé období), jenž stojí v samotném středu zájmu celé logopedické či surdopedické intervence (ibid.).

Podmínkou pro přijetí na dané navazující magisterské studium je dosažené střední vzdělání s maturitní zkouškou. Druhou podmínkou je absolvovaný bakalářský studijní program speciální pedagogiky, který je ukončen státní závěrečnou zkouškou z logopedie a surdopedie, a to s ohledem na „Rámcové požadavky na studijní programy, jejichž absolvováním se získává odborná kvalifikace k výkonu regulovaných povolání pedagogických pracovníků“ (viz MŠMT, 2017; UK, 2022a). Další podmínkou pro přijetí do studia je také zdravotní způsobilost – uchazeč musí doložit, že nemá poruchu řečové komunikace, potvrzením od logopeda (výjimkou jsou uchazeči se sluchovým postižením, kteří tuto skutečnost – sluchové postižení – dokládají potvrzením od odborného lékaře).

Absolventi tohoto programu se mohou **uplatnit** na poradenské pozici (u dětí, žáků, studentů, dospělých s poruchami řečové komunikace a sluchovým postižením). Jsou kompetentní k provádění speciálně-pedagogického poradenství, diagnostiky, k vedení intervence,

navrhování a tvorbu individuálně vzdělávacích plánů. Jsou připraveni komunikovat a spolupracovat nejen s rodiči dětí a žáků s poruchou řečové komunikace, ale i pedagogy a dalšími odborníky na mezioborové úrovni (UK, 2022a).

Absolvent tohoto navazujícího magisterského programu získává kompetence pro profesní působení v oblastech:

- (1) *edukace dětí/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v souladu se zákonem č. 379/2015 Sb., který je novelou zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících*
- (2) *speciálněpedagogické činnosti v zařízeních, které provádějí pedagogicko-psychologické poradenské služby pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v souladu se zákonem č. 379/2015 Sb., novela zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících*
- (3) *zdravotnictví v souladu se zákonem č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických profesích, a aktualizovanou vyhláškou č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků ve znění pozdějších předpisů (ibid.)*

Informace týkající se studijního programu „Logopedie“ jsou uvedeny v „detailu programu/oboru“ v rámci studijního informačního systému (SIS) Univerzity Karlovy, kde se uchazeči rovněž mohou na studijní program přihlásit a následně konat přijímací zkoušky – aktuálně se podává přihláška do oboru se začátkem studia od akademického roku 2023/2024 (viz UK, 2022a).

Studijní plán tohoto navazujícího magisterského studijního programu je volně dostupný na internetových stránkách Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy (viz PedF UK, 2022b). Aktuální kompletní studijní plán (s platností od roku 2020) přikládáme rovněž do přílohy této práce (viz Příloha 1).

2.2.2 Koncepce postgraduálního vzdělávání

Jak již bylo uvedeno v úvodu této kapitoly – pokud chce absolvent studia oboru logopedie na VŠ směřovat profesně do oblasti zdravotnictví a stát se klinickým logopedem, musí splnit několik požadavků. V rámci pregraduálního vzdělávání to jsou státní závěrečné zkoušky (SZZ) z logopedie a surdopedie na bakalářské i magisterské úrovni (v případě pětiletého

studia na Univerzitě Palackého v Olomouci pouze v rámci magisterského studia). Zámecce o povolání klinického logopeda dále plní **akreditovaný kvalifikační kurz** „Logoped ve zdravotnictví“, který zajišťuje vysoká škola a je určen zejména studentům posledních ročníků VŠ (mohou jej plnit ale i absolventi studia oboru logopedie). Na tento kurz navazuje tříleté **specializační vzdělávání**, během kterého absolventi studia oboru logopedie působí na logopedických pracovištích pod odborným dohledem klinického logopeda (viz z. č. 96/2004, 2004).

Akreditovaný kvalifikační kurz: Logoped ve zdravotnictví

V rámci celoživotního vzdělávání nabízí Univerzita Karlova (od akad. roku 2020/2021) a Univerzita Palackého v Olomouci (od akad. roku 2022/2023) akreditovaný kvalifikační kurz „Logoped ve zdravotnictví“ (viz AKL, 2020; UK, 2022c; UP, 2022b). Program je určen pro **studenty posledních dvou ročníků** studia oboru logopedie na vysoké škole, rovněž mohou do kurzů nastoupit i absolventi tohoto oboru (UK, 2022c; UP, 2022b).

Cílem kvalifikačního kurzu je získat osvědčení o odborné způsobilosti k výkonu povolání logopeda ve zdravotnictví. Kurz je, na obou univerzitách, koncipován na **1 rok**, v rámci kterého přihlášení studenti plní teoretickou část (80 hodin) a praktickou část (220 hodin). Kurz je **zpoplatněn** – na Univerzitě Karlově aktuálně činí výše poplatku 15 200 Kč, na Univerzitě Palackého v Olomouci 11 500 Kč (UP, 2022b; UK, 2022c).

Vzdělávací program akreditovaného kvalifikačního kurzu Logoped ve zdravotnictví, pod záštitou Ministerstva zdravotnictví ČR, obsahuje profil absolventa/ky kurzu, charakteristiku vzdělávacího programu, učební plán a osnovy kurzu, informace o praxi v klinické logopedii a požadavky na zajištění realizace akreditovaného kvalifikačního kurzu (MZ ČR, 2022).

Pro aktuálně studující v oboru logopedie na VŠ, ale i čerstvé absolventy tohoto vysokoškolského studia, vyvstává otázka, na jaký ročník studentů či absolventů oboru logopedie se vztahuje **podmínka absolvování** tohoto kurzu, a naopak jakého ročníku se ještě netýká, s ohledem na měnící se požadavky na odbornou a specializovanou způsobilost budoucích klinických logopedů v zákoně (viz zákon č. 96/2004 Sb.) a nedlouhou existenci akreditovaného kvalifikačního kurzu (v době psaní diplomové práce, v akademickém roce 2022/2023, probíhá 3. ročník kurzu pod Univerzitou Karlovou a 1. ročník kurzu pod Univerzitou Palackého v Olomouci) (viz AKL, 2020; UK, 2022c).

K těmto otázkám, vztahujícím se k nutnosti absolvování kvalifikačního kurzu, lze čerpat informace ze **zákona č. 96/2004 Sb.**⁶

V **paragrafu 23**, který se věnuje odborné způsobilosti k výkonu povolání „logopeda ve zdravotnictví“, jsou uvedeny požadavky na tento výkon, které zahrnují i absolvování kvalifikačního kurzu „Logoped ve zdravotnictví“ (viz úvod kap. 2.2 Vzdělávání v oboru logopedie). Přesné vymezení, na jaký ročník studentů se tento požadavek již vztahuje, zde není obsaženo – pouze odstavec 4 tohoto paragrafu vymezuje, že v případě zahájení magisterského studijního oboru (se SZZ z logopedie a surdopedie) nejpozději v akad. roce 2018/2019 se odborná a specializovaná způsobilost k výkonu povolání klinického logopeda získává absolvováním tohoto magisterského studia a tříletého specializačního vzdělávání v oboru klinické logopedie (z. č. 96/2004 Sb., 2004).

(4) Odborná a specializovaná způsobilost k výkonu povolání logopeda ve zdravotnictví způsobilého k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu se získává absolvováním akreditovaného magisterského studijního oboru speciální pedagogika se státní závěrečnou zkouškou z logopedie a surdopedie, pokud bylo studium v akreditovaném magisterském studijním oboru zahájeno nejpozději v akademickém roce 2018/2019, a absolvováním specializačního vzdělávání v oboru klinická logopedie (z. č. 96/2004 Sb., 2004, § 23, odst. 4).

Z dané části paragrafu vyplývá, že na studenty, jež zahájili **magisterské** studium oboru logopedie **v akademickém roce 2019/2020 a později**, se již vztahuje povinnost absolvovat akreditovaný kvalifikační kurz pro získání odborné způsobilosti k výkonu povolání logopeda ve zdravotnictví.

Dalšími důležitými částmi zákona, z hlediska logopedické profese, jsou paragrafy 43, 55 a 58.

Paragraf 43 se věnuje odborné způsobilosti k výkonu povolání „**jiného odborného pracovníka**“ (nejedná se tedy o odbornou způsobilost k výkonu povolání „logopeda ve zdravotnictví“). Jiný odborný pracovník provádí činnosti, které přímo souvisejí

---

⁶ Zákon č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních).

s poskytováním zdravotní péče, a to pod odborným dohledem nebo přímým vedením. Způsobilost k výkonu tohoto povolání se získává absolvováním akreditovaného **magisterského** studijního oboru *speciální pedagogika se státní závěrečnou zkouškou z logopedie a surdopedie (logoped)*, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději v akademickém roce 2018/2019 (z. č. 96/2004, 2004, § 43, odst. 2, písm. a), bod 2).

Paragraf 55 vymezuje **specializační vzdělávání a specializační způsobilost**. Zdravotnický pracovník získává *specializovanou způsobilost k výkonu specializovaných činností příslušného zdravotnického povolání a psycholog a logoped [§ 43 odst. 2 písm. a) body 1 a 2] odbornou a současně specializovanou způsobilost k výkonu příslušného zdravotnického povolání* úspěšným ukončením specializačního vzdělávání atestační zkouškou (z. č. 96/2004, 2004, § 55, odst. 1).

Paragraf 58 vymezuje **zařazení** zdravotnických pracovníků do **specializačního vzdělávání**. Dle prvního odstavce tohoto paragrafu je podmínkou zahájení specializačního vzdělávání *získání odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání*. Podmínka *získání odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání podle věty druhé se nevztahuje na povolání logoped podle § 43 odst. 2 písm. a) bodu 2 do 31. prosince 2025* (tato část paragrafu 43 viz výše) (zákon č. 96/2004, 2004, § 58, odst. 1).

Z paragrafu 58 tedy vyplývá, že podmínka získání **odborné způsobilosti** pro zahájení tříletého specializačního vzdělávání ve zdravotnictví se **nevztahuje** do konce kalendářního roku 2025 na povolání „jiného odborného pracovníka“ (kterému se věnuje paragraf 43). K tomuto druhu povolání je však jedinec způsobilý pouze v případě, že zahájil **magisterské** studium (se SZZ z logopedie a surdopedie) nejpozději v akad. roce 2018/2019.

Závěrem tohoto tématu – jaké povinnosti se vážou na jedince, který se rozhodne pro profesi logopeda v resortu zdravotnictví – lze na základě výše uvedených pasáží ze zákona č. 96/2004 konstatovat, že studenti, kteří nastoupili na akreditovaný **magisterský** studijní obor *speciální pedagogika* (se SZZ z logopedie a surdopedie) v **akademickém roce 2019/2020 a později, musí získat odbornou způsobilost**, aby mohli vykonávat povolání logopeda ve zdravotnictví, dle paragrafu 23, odst. 1., která sestává z absolvování:

- **magisterského** studijního oboru speciální pedagogika (se SZZ z logopedie a surdopedie), které navazuje na absolvování **bakalářského** studijního oboru speciální pedagogika (se SZZ z logopedie a surdopedie),
- akreditovaného kvalifikačního **kurzu** logoped ve zdravotnictví (z. č. 96/2004, 2004)

Specializační vzdělávání

Na získání odborné způsobilosti navazuje získání specializované způsobilosti logopeda ve zdravotnictví, a to prostřednictvím specializačního vzdělávání koncipovaného na 3 roky a zakončeného atestační zkouškou. Po dobu plnění tohoto vzdělávání je logoped ve zdravotnictví pod odborným dohledem klinického logopeda⁷. Splněním tohoto vzdělávání se jedinec stává způsobilým k výkonu profese klinického logopeda (více o profesi viz kap. 3.1 Profese logopeda) (z. č. 96/2004, 2004).

Cílem specializačního vzdělávání v oboru klinické logopedie je získání teoretických znalostí a praktických dovedností v rámci logopedické intervence (diagnostika, terapie, prevence). Absolvent vzdělávání je způsobilý k samostatné činnosti klinického logopeda pro lůžkovou i ambulantní péči v oblasti poruch řečové komunikace (MZ ČR, 2022b).

Mezi **požadavky** pro absolvování tohoto vzdělávání patří:

- a) minimálně **36 měsíců povinné praxe** při plném pracovním úvazku ve zdravotnictví (pod odborným dohledem školitele – klinického logopeda); z toho minimálně 6 týdnů praxe na akreditovaném pracovišti (4 týdny jako odborná stáž; 2 týdny jako specializační stáž)
- b) **výkon povolání** formou celodenní průpravy, která odpovídá rozsahu týdenní pracovní doby dle zákona č. 96/2004 Sb. a zákoníku práce (ibid.)

Specializační vzdělávání zahrnuje kromě povinné praxe ve zdravotnictví a na akreditovaném pracovišti také povinné kurzy v rámci AKL⁸ a IPVZ⁹ (Škodová, Neubauer, 2018).

Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru klinická logopedie, pod záštitou Ministerstva zdravotnictví ČR, obsahuje informace o rozsahu požadovaných teoretických

⁷ Přesněji pod dohledem „logopeda ve zdravotnictví způsobilého k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu“ (z. č. 96/2004 Sb., 2004, § 23).

⁸ AKL = Asociace klinických logopedů; profesní organizace

⁹ IPVZ = Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví

znalostí a praktických dovedností včetně seznamu výkonů, dále informace o uplatnění absolventů, o akreditovaných zařízeních a pracovištích, o programu povinných kurzů, stáží a seminářů (MZ ČR, 2022b).

Pro klinické logopedy, po absolvování výše popsaných možností vzdělávání (pregraduální na VŠ, akreditovaný kurz LvZ¹⁰ a postgraduální specializační vzdělávání), vyvstává povinnost se **celoživotně vzdělávat**, jež je ukotvena v etickém kodexu profesní organizace Asociace klinických logopedů (AKL). Podob celoživotního vzdělávání je více: školení, konference, kongresy, certifikované a inovační kurzy, odborné stáže na akreditovaných pracovištích, sympozia, publikační, pedagogická či vědecká činnost v oboru klinické logopedie nebo studium odborné literatury (Neubauer, 2018).

2.3 Období vynořující se dospělosti

V předešlé části kapitoly bylo popsáno, co všechno musí zájemce o studium a profesi v oboru logopedie splňovat, absolvovat a jaké je uplatnění studentů logopedie po absolvování vysoké školy. Pozornost byla zaměřena na koncepci pregraduálního studia logopedie, a to zejména magisterského studia na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy (kterým aktuálně procházejí studenti logopedie, na něž je zaměřen výzkum diplomové práce). Dále bylo popsáno, jaké další profesní požadavky pro studenty vznikají, pokud se rozhodnou pro profesi logopeda v resortu zdravotnictví. V následující části této kapitoly se pokusíme více přiblížit životní období, ve kterém se vysokoškolští studenti, tedy i studenti magisterského oboru logopedie, nacházejí.

V tomto specifickém vývojovém stádiu, tzv. období **vynořující se dospělosti** (emerging adulthood), se nacházejí dle Arnetta (2000) jedinci přibližně mezi 18–25 rokem života. Tento Arnettův koncept popisuje životní období, ve kterém se mladí lidé již necítí být adolescenty (dospívajícími), zároveň se ale ještě nedefinují jako dospělí. Z hlediska tradiční vývojové psychologie se nacházejí ve fázi pozdní adolescence a rané dospělosti. Tento jev, pocitově býti „někde mezi“ adolescentem a dospělým, je pozorovatelný zejména ve vyspělých zemích s přístupným vysokoškolským vzděláváním (nedá se tedy vztáhnout na celou populaci mladých lidí). V těchto zemích se projevuje trend studentského života a s tím

---

¹⁰ Akreditovaný kvalifikační kurz Logoped ve zdravotnictví

související odkládání závazků typických pro dospělost, jako je manželství, potomci či stabilnější zaměstnání (ibid.).

Jedinci nacházející se v tomto vývojovém období mají prostor pro hledání a poznávání sebe sama, pro utváření své identity, a to prostřednictvím vyšší míry experimentování v různých životních oblastech (studium, práce, vztahy) bez nutnosti činit zásadní rozhodnutí (ibid.).

Arnett (2004) přichází s pěti hlavními rysy, jež jsou typické pro období vynořující se dospělosti a které jej zároveň odlišují od období adolescence a dospělosti.

(1) **Zkoumání identity** (identity exploration):

Vysoká míra zkoumání (explorace) vlastní identity je klíčovým znakem pro období vynořující se dospělosti. Jedinec experimentuje, zejména v oblasti práce a partnerských vztahů, a tím postupně zjišťuje odpověď na otázku „kdo jsem?“ (ibid.).

(2) **Nestabilita** (instability):

V důsledku hledání sebe sama a vyšší míry experimentování zažívají mladí lidé mnoho změn, a to zejména v oblasti partnerských vztahů, zaměstnání, studia na VŠ a bydlení. Tyto změny se dají dobře demonstrovat zejména na bydlení – jedinci se v tomto období stěhují od rodičů a hledají si vlastní bydlení, někteří bydlí na více místech zároveň, a v případě vysokoškolských studentů je častým řešením bydlení sdílené či kolejní ubytování. Velkou roli při těchto proměnách hrají výše zmíněné oblasti změn (partner/ka, práce, studium). Tyto dynamičtější změny v životě jsou zdrojem určité nestability (ibid.).

(3) **Zaměření na sebe sama** (self focus):

Mladým lidem je dán větší prostor pro zaměření na sebe sama – oproti adolescenci jsou více nezávislí (zejm. na rodičích), a v porovnání s dospělostí ještě nemají ve velké míře dlouhodobé životní závazky. Procházejí procesem sebepoznávání, který vyústí v pocit soběstačnosti. Ten je pak klíčový při důležitých životních rozhodnutích, jako je manželství nebo stabilní profesní zaměření (ibid.).

(4) **Pocit „bytí mezi“** (feeling in-between):

Jedinci v tomto období vykazují subjektivní pocit, při kterém se necítí být adolescenty, ale ani dospělými (ibid.). Pocit dospělosti dle výzkumu Arnetta (2003) pociťují až jedinci na konci dvacátých a začátkem třicátých let svého života. Nejvýznamnějším mezníkem dospělosti se dle současných výzkumů ukazuje odstěhování od rodičů a finanční nezávislost, zatímco manželství či narození potomka postupně ztrácí na významu ve vztahu k pocitu „být dospělým“ (Furstenberg, Kennedy, McCloyd, Rumbaut & Settersten, 2003).

(5) **Možnosti** (possibilities):

Mladým lidem se otevírají nové možnosti a příležitosti, které jsou mnohdy provázeny sny, nadějí i očekáváním. Svou budoucnost mají tendenci vnímat spíše idealizovaně. Právě vyšší mírou experimentování a poznávání si má jedinec dle Arnetta (2003) postupně stanovit dlouhodobější cíle a cestu, jak jich dosáhnout.

3 Profese logopeda a její náplň

Následující kapitola se věnuje budoucí profesi studentů logopedie, ke které svým studiem směřují. První část kapitoly se zaměřuje na vymezení profese logopeda a na předpoklady k této profesi. Druhá část přibližuje náplň profese logopeda – tedy logopedickou intervenci, kterou poskytují logopedi osobám s poruchami řečové komunikace ve třech resortech – školství, zdravotnictví a práce a sociálních věcí.

3.1 Profese logopeda

Základní vymezení logopedických pracovníků nabízí Fukanová (2007):

- (1) **Logoped** – poskytuje logopedickou intervenci osobám s PŘK¹¹ v jakémkoliv věku v rámci léčebně-terapeutického procesu; působí v resortu zdravotnictví; specializačním vzděláním ukončeným atestací se stává **klinickým logopedem** (podmínky vzdělávání viz kapitola 2.2.2 Koncepce postgraduálního vzdělávání).
- (2) **Speciální pedagog** (se zaměřením na logopedii a surdopedii) – poskytuje logopedickou péči žákům a studentům s PŘK v rámci výchovně-vzdělávacího procesu; působí v resortu školství.

Logopedi i speciální pedagogové mohou působit i v resortu práce a sociálních věcí.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) přichází aktuálně (k roku 2022) s novelou zákona¹², která umožní zavedení nové profese, tzv. **školského logopeda**. Ta by měla být zavedena od září roku 2023, a to zejména ve školách s větším počtem žáků s poruchami řečové komunikace (MŠMT, 2022).

Fukanová (2007) uvádí další možné pracovníky v oboru logopedie – logopedický asistent¹³ a logopedický preventista¹⁴ – kteří rozvíjejí komunikační schopnosti intaktních dětí v mateřských školách.

---

¹¹ PŘK = porucha řečové komunikace

¹² Novela se týká zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Pro profesi logopedického asistenta stačí bakalářské studium logopedie (Bytešníková, 2010); může působit ve všech resortech, kde působí logopedi, ale pod odborným vedením (Fukanová, 2007).

¹⁴ Logopedický preventista je absolventem kurzů logopedické prevence (Fukanová, 2007).

Na **klinického logopeda** jsou z výše uvedených logopedických pracovníků kladeny nejvyšší požadavky z hlediska odbornosti a profesního rozvoje (podrobně o požadavcích na vzdělání viz kapitola 2.2.2 Koncepce postgraduálního vzdělávání), za správnost péče a svá rozhodnutí v rámci intervence totiž nese právní odpovědnost (Škodová, 2018).

Škodová (2018) hovoří o **osobnostních předpokladech** klinických logopedů, které mají vliv na účinnost a kvalitu logopedické péče. Klinický logoped by měl být odborníkem, jenž při své práci s klienty praktikuje maximální individuální přístup a také uplatňuje kreativitu – z hlediska dlouhodobé spolupráce s klienty je totiž důležitá nejenom vysoká kvalita poskytované péče, ale i motivující složka, která bude klienty povzbuzovat k dalším pokrokům. Klinický logoped by měl umět pracovat v týmu, vzhledem k mezioborové spolupráci s dalšími odborníky (např. v nemocnicích) (ibid.).

Z hlediska požadavků na profesi klinického logopeda lze zmínit také americkou databázi **O*NET**, která, prostřednictvím odpovědí pracovníků dané profese, provádí analýzu pracovních činností a přichází s univerzálními požadavky v rámci různých profesí, tzv. profesiogramy. V této databázi lze najít také profesi klinického logopeda (*Speech-Language Pathologists, 29-1127.00*). Profesiogramy se týkají především oblasti potřebných dovedností, schopností, znalostí, kvalifikací, širšího kontextu pracovního trhu, ale i specifík profese v USA (O*NET, 2022). Americké profesiogramy podobné těm českým uvádí autoři (Preiss a Preissová, 2019) článku zaměřeného na databázi O*NET v Listech klinické logopedie. Mezi tyto podobné požadavky patří **úkoly** (např. individuální přístup ke klientům, sledování a hodnocení pokroku, psaní a uchovávání dokumentace), **schopnosti** (např. kritické myšlení, sociální percepce, aktivační naslouchání), **znalosti** (např. z oblasti psychologie, jazyka, služeb; z oblasti terapie, poradenství, vzdělávání a výcviku), **dovednosti** (např. schopnost percepce a recepce řeči, deduktivní a induktivní způsob usuzování), **pracovní aktivity** (např. pomoc druhým lidem, péče o druhé, dokumentace informací). V americké databázi je navíc akcentována **zájmová** oblast (kreativní, explorační, sociální zájmy), jež v ČR není zdůrazňována. Podrobnější informace o porovnání českých a amerických požadavků lze nalézt v článku Preisse a Preissové (2019) či přímo v americké databázi O*NET (2022).

3.2 Náplň profese

První část této podkapitoly odpovídá na otázku, co logopedi vykonávají v rámci své profese (logopedická intervence), a druhá část, kde se výkon této profese uplatňuje (resorty MŠMT, MZ, MPSV).

3.2.1 Logopedická intervence

Logopedickou intervencí¹⁵ lze v nejširším pojmání chápat jako „aktivitu, která je specifická pro práci logopeda ve všech jejích oblastech“ (Lechta, 2007a, s. 37). Logopedická intervence má za cíl „identifikovat NKS¹⁶; eliminovat, zmírnit nebo alespoň překonat NKS; předejít tomuto narušení (zlepšit komunikační schopnost)“ (Lechta, 2007b, s. 37). Pro dosažení těchto cílů využívá logopedická intervence nástrojů logopedické **diagnostiky, terapie, prevence**, jež se navzájem prolínají (Klenková, 2006).

Logopedická **diagnostika**¹⁷ cílí na postihnutí poruchy řečové komunikace, z níž dále vyplývá výběr vhodných metod. Logoped zjišťuje příčiny poruchy (etiologii), stupeň, průběh a dopady poruchy na jedince a jeho komunikační schopnost (Klenková, 2006). Rozlišují se tři základní úrovně diagnostiky: orientační (zjišťuje přítomnost PŘK¹⁸), základní (určení druhu poruchy, diagnózy) a speciální (určení konkrétní poruchy řečové komunikace) (Lechta, 1995).

Logopedická **terapie**¹⁹ představuje dle Lechty (1990) řízené učení, které cílí na osvojování návyků, vědomostí, chování, zručnosti i osobnostních vlastností významných pro oblast komunikace, a to pod kontrolou, řízením a usměrňováním logopeda. Cílem terapie v oblasti klinické logopedie je dle Neubauera (2018) co nejvíce rozvíjet a maximalizovat komunikační potenciál jedince s PŘK. Zaměřuje se na odstranění PŘK, potlačení projevů PŘK, obnovení narušených komunikačních funkcí nebo ustálení současných projevů PŘK – výběr terapeutického postupu se odvíjí od druhu PŘK (ibid.).

---

¹⁵ Intervence = zásah, zákrok, vměšování se do jevu či procesu za cílem jeho ovlivnění (Dvořák, 2007).

¹⁶ NKS = narušená komunikační schopnost; aktuální terminologie, která nahrazuje NKS – poruchy řečové komunikace (PŘK) (viz kapitola 2.1 Teoretická východiska).

¹⁷ Diagnostika = „proces rozpoznávání nemoci, odchylky, poruchy“ (Dvořák, 2007, s. 46).

¹⁸ PŘK = porucha řečové komunikace

¹⁹ Terapie = „léčba, léčení“ (Dvořák, 2007, s. 199).

Logopedická **prevence** je třetí úroveň tradičního dělení logopedické intervence (viz Klenková, 2006). Rozlišují se tři druhy prevence: (1) primární – snaha předcházet vzniku nežádoucích projevů, zaměřená na celou populaci (Hartl, Hartlová, 2000); (2) sekundární – zaměřená na jednotlivce či skupiny ohrožené nežádoucími jevy (Lechta, 2007a), v rámci klinické logopedie tuto prevenci představuje vyšetření klienta s podezřením na skrytou příčinu poruchy v řečové oblasti (Neubauer, 2018); (3) terciární – snaha snižovat následky negativních jevů, tedy poruchy řečové komunikace (Průcha, Walterová a Mareš, 2009).

3.2.2 Resorty poskytující logopedickou intervenci

Logopedická intervence v České republice poskytována v rámci tří resortů: resort **zdravotnictví** (náleží Ministerstvu zdravotnictví České republiky, MZ), resort **školství** (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, MŠMT), resort **práce a sociálních věcí** (Ministerstvo práce a sociálních věcí, MPSV) (Fukanová, 2007).

- (1) **Resort zdravotnictví** – logopedickou intervenci poskytují v resortu zdravotnictví logopedové (pod odborným dohledem) a kliničtí logopedové osobám jakéhokoliv věku, s PŘK. Druhy zařízení, na kterých logopedičtí pracovníci působí, lze rozdělit na ambulance (státní i soukromé) a logopedická pracoviště (na lůžkových odděleních foniatrie, neurologie, pediatrie, psychiatrie, rehabilitace, plastické chirurgie, léčebny dlouhodobě nemocných; při ústavech sociální péče; v rámci lázeňských zařízení; v rámci specializovaných pracovišť, jako je JIP, klinika; na denních stacionářích při zdravotnickém zařízení (Fukanová, 2007).
- (2) **Resort školství** – logopedickou péči poskytují v resortu školství speciální pedagogové se zaměřením na logopedii (od roku 2023 pravděpodobně tzv. školští logopedové dle novely zákona, viz kapitola 3.1 Profese logopeda) žákům a studentům s PŘK, dále logopedičtí preventisté a logopedičtí asistenti (Fukanová, 2007). Dle metodického doporučení²⁰ MŠMT (2009) se logopedická péče poskytuje v rámci mateřských, základních, středních škol, zejm. ve školách pro žáky se zdravotním postižením, a ve školských poradenských zařízeních, zejm. speciálně pedagogických centrech (SPC) a pedagogicko-psychologických poradnách.

---

²⁰ Metodické doporučení č.j. 14 712/2009-61 k zabezpečení logopedické péče ve školství (MŠMT, 2009).

(3) **Resort práce a sociálních věcí** – v tomto resortu působí logopedové, kliničtí logopedové i speciální pedagogové se zaměřením na logopedii (Fukanová, 2007), kteří často pracují s osobami s těžkým zdravotním postižením (Škodová, 2008). Nejčastějším typem zařízení v resortu práce a sociálních věcí je zařízení sociální péče a zařízení pro seniory (Neubauer, 2018), jež plní zejména sociálně-zdravotnickou funkci (Vitásková & Mlčáková, 2013).

Praktická část

4 Utváření profesní identity studentů logopedie

Praktická část práce představuje výzkum věnovaný tématu utváření profesní identity studentů logopedie. Konkrétním **výzkumným problémem** je zde proces utváření profesní identity a její reflexe studenty logopedie na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy.

Volba zacílení výzkumu na tuto konkrétní populaci, tj. pouze na studenty tohoto oboru na jedné fakultě, vycházela z řady okolností – a to jak subjektivních, zejména ze zájmu autorky o tuto konkrétní skupinu (je její součástí), tak objektivních. V případě rozšíření cílové populace by totiž bylo třeba uvážit řadu metodologických komplikací – specifika studijních programů na různých školách, jejich personální zajištění, ale také omezený přístup k respondentům mimo PedF UK, který přináší riziko jejich nižšího, případně nerovnoměrného, zastoupení v souboru.

V následujících částech práce jsou postupně charakterizovány dílčí části výzkumu (cíle, design, soubor a průběh výzkumu, analýza dat, výsledky, diskuse). K realizaci výzkumu byl vybrán smíšený typ výzkumného designu – zahrnuje v sobě kvalitativní i kvantitativní metodologický přístup a nabízí srovnání a doplnění jejich výsledků. Vzhledem k využití těchto odlišných přístupů byla praktická část rozdělena na dva oddíly – kvalitativní a kvantitativní. **Kvalitativní** část výzkumu plní **primární**, klíčovou funkci k naplnění výzkumných cílů, zatímco **kvantitativní** část, která vychází z části kvalitativní, plní roli **sekundární**, doplňující.

4.1 Cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je analýza vycházející z dokumentace a rozboru procesu utváření profesní identity a jejího aktuálního stavu u studentů posledního ročníku navazujícího magisterského studia oboru logopedie na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy (viz část Výzkumný soubor).

V návaznosti na tento cíl byly formulovány následující **výzkumné otázky**:

VO1: Jaké charakteristiky a kvality má vnímaná **identita** u studentů logopedie?

VO2: Jaké **vlivy a okolnosti** působí na utváření profesní identity studentů logopedie?

VO3: Jaký je vztah studentů k **profesi logopeda** a jejich **profesní budoucnosti**²¹?

Formulace výzkumných otázek vychází z teoretické části práce, zejména první kapitoly věnující se identitě a jejímu profesnímu zaměření, která je klíčovým tématem práce. První výzkumná otázka, **VO1**, se zaměřuje na zachycení rysů týkajících se identity studentů (osobní i sociální dimenze), z níž dále vyrůstá profesní identita. Identita se dotýká oblastí, jako jsou vlastnosti a zájmy člověka, jeho jedinečnost, ale i příslušnost k sociálním skupinám, a pojí se s konstruktem strategií identity Berzonskyho (1999, 2003), jež jsou vymezeny na základě míry explorační a závazkové jedince (viz kapitola 1.1 Vymezení identity).

Další výzkumná otázka, **VO2**, vychází z teoretické části práce věnované profesní identitě (kap. 1.2 Profesní identita) a usiluje o popsání vlivů a okolností, které působí na utváření profesní identity studentů. Mezi výrazné aktéry v utváření profesní identity studentů patří studium na vysoké škole (viz výzkumy teoretické části práce zabývající se tímto vztahem – Bruss a Kopala, 1993; Goldieho, 2012; Mareš a Gavora, 2004). Formulace výzkumné otázky vychází také ze složek podílejících se na utváření profesní identity autorů Porfeli a Lee (2012). Inspirací pro položení výzkumné otázky byl výzkum Vendela (2008) zabývající se motivy slovenských středoškoláků při volbě povolání.

Třetí výzkumná otázka, **VO3**, vychází z teoretické části zaměřené na profesní identitu (kap. 1.2 Profesní identita), která popisuje důležitost ujasnění si budoucích cílů a aspirací v dané profesi ve vymezení své profesní identity (viz Wager, 1994; Dobrow a Higgins, 2005; Mareš a Gavora, 2004). Otázka se dotýká též profesních hodnot studentů, představ o sobě samém na pozici budoucí profese, vztahu studentů k profesi logopeda včetně motivace k výkonu, pocitu připravenosti na budoucí roli logopeda (tyto aspekty týkající se profesní identity jsou popsány v kapitole 1.2 Profesní identita).

4.2 Výzkumný design

K naplnění cíle výzkumu byl zvolen **smíšený typ** výzkumného designu, který sestává z kvalitativní a kvantitativní části. Kvalitativní část byla realizována pomocí **rozhovorů**, které byly následně **tematicky analyzovány**. Na základě získaných dat z rozhovorů bylo

---

²¹ Poznámka: Vztahy studentů k profesi logopeda a vztahy k jejich budoucí profesi byly syntetizovány do jedné výzkumné otázky, vzhledem k jejich těsnému významovému vztahu (předpokládá se, že budoucí profese studentek logopedie bude profese logopeda).

v rámci kvantitativní části zkonstruováno a realizováno **dotazníkové šetření**, jehož výsledky byly analyzovány na základě kvantitativních **statistických deskriptivních metod**.

Smíšený výzkumný design kombinuje v rámci jednoho výzkumu kvalitativní a kvantitativní metody, paradigmatu i techniky (Hendl, 2005). Výhoda smíšeného typu designu spočívá především ve schopnosti dvou rozdílných přístupů se navzájem doplňovat. Mezi těmito dvěma přístupy, **kvalitativním** (1) a **kvantitativním** (2), jsou značné rozdíly – například v charakteru výzkumu, (1) subjektivita / (2) snaha o objektivitu, počtu zkoumaných osob, (1) klient, student, skupina, reprezentují svou specifičností / (2) větší množství, reprezentativní vzorek, technikách a metodách, (1) rozhovor, terénní výzkum, nestrukturované pozorování / (2) dotazník, testy, standardizované pozorování, experimenty, zpracování dat, (1) kódování / (2) statistické zpracování, ale i v samotném cíli přístupů (1) získání vhledu, hlubší porozumění jevům, tvorba nových teorií / (2) zobecňování, vysvětlení jevů, ověřování teorií (Žumárová, 2011).

4.2.1 Kvalitativní část

Kvalitativní design byl navržen s cílem porozumět více do hloubky tématu utváření profesní identity u magisterských studentů logopedie a identifikovat tak co nejvíce relevantních informací. Pro získání těchto dat byl využit výzkumný nástroj – **polostrukturovaný rozhovor**. Data získaná rozhovory byla následně analyzována prostřednictvím tematické analýzy, která nabízí možnost data přehledně zpracovat a interpretovat ve srozumitelné formě (viz kapitola 4.4 Analýza dat).

Rozhovor (interview) je velmi využívanou metodou v rámci kvalitativního výzkumného designu. Rozhovor může mít mnoho podob, dělit jej lze dle připravenosti na strukturovaný (pevně daná struktura otázek), polostrukturovaný či nestrukturovaný (rozhovor nemá osnovu). Výhodou metody je možnost zaznamenat data, jež stojí nad rámcem předem vytyčených otázek, témat. Naopak určitou překážkou může být zkreslení či vědomé omezení výpovědi, například kvůli přítomnosti tazatele (Hendl, 2005).

Polostrukturovaný rozhovor, jakožto typ metody, má určitou osnovu a předem daná témata. Přesná formulace otázek však není dopředu stanovena, stejně tak se může měnit pořadí vytyčených témat během rozhovoru. Díky tomu získává tento typ rozhovoru větší

flexibilitu (Zhang a Wildemuth, 2009). Právě pro tyto výhody byl polostrukturovaný rozhovor vybrán jako nástroj pro získání dat k tomuto výzkumu.

Sběr dat pro kvalitativní část výzkumu proběhl v říjnu a listopadu 2022. Před každým rozhovorem byl účastník obeznámen s tematickými okruhy rozhovoru e-mailem. Jeden rozhovor trval přibližně 40 minut a byl zvukově nahráván v klidném prostředí na digitální diktafon. Souhlas s poskytnutím rozhovoru, resp. jeho nahráváním na diktafon a s následným zpracováním poskytnutých dat, každý respondent potvrdil na začátku nahrávání rozhovoru.

Zvukové nahrávky byly následně přepsány do textové podoby pro účely tematické analýzy (viz kapitola 4.4 Analýza dat). Doslovný přepis ukázkového rozhovoru lze nalézt v příloze 2.

Rozhovor byl sestaven na základě vymezení 4 **tematických okruhů**, které vycházejí z teoretických východisek výzkumných otázek (viz 4.1 Cíle výzkumu):

- (1) okruh **Úvodní informace**
- (2) okruh **Identita**
- (3) okruh **Studium logopedie**
- (4) okruh **Budoucí profese / profese logopeda**

V rámci 4 tematických okruhů bylo zformulováno celkem 19 otázek (viz schéma rozhovoru níže).

První tematický okruh se zaměřil na úvodní informace o respondentovi a ověřoval, zda je součástí cílové skupiny respondentů, tedy studentem/studentkou posledního ročníku oboru logopedie na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy.

Druhý okruh, zaměřený na identitu respondenta, položkami 4–8 směřoval k první výzkumné otázce, VO1²². Třetí okruh obsahoval témata týkající se magisterského studia na fakultě, přičemž zahrnoval položky vycházející z výzkumné otázky VO2²³ (položky 9–13), VO3²⁴ (položka 14). Čtvrtý tematický okruh, jenž byl zaměřen na profesní budoucnost a profesi

---

²² VO1: Jaké charakteristiky a kvality má vnímaná identita u studentů logopedie?

²³ VO2: Jaké vlivy a okolnosti působí na utváření profesní identity studentů logopedie?

²⁴ VO3: Jaký je vztah studentů k profesi logopeda a jejich profesní budoucnosti?

logopeda, v sobě zahrnuje položky vycházející částečně z VO2 (položka 19), ale zejména z VO3 (položky 15–19).

Schéma realizovaného polostrukturovaného rozhovoru

První okruh

1. Věk, pohlaví
2. Bakalářské studium
3. Aktuálně studovaný obor, ročník, univerzita

Druhý okruh – Identita

4. Popis sebe sama (vlastnosti, zájmy, vlastní výjimečnost, sociální skupiny)
5. Přístup k sebepoznávání
6. Vliv druhých
7. Prokrastinace
8. Závazky

Třetí okruh – Studium logopedie

9. Vztah ke studiu, studijní úspěšnost
10. Motivace k volbě studia
11. Pracovní zkušenosti a jejich vliv na profesní identitu
12. Vyučující na VŠ (motivace, podpora)
13. Odborná praxe a její vliv na profesní identitu
14. Přípravenost na roli logopeda

Čtvrtý okruh – Budoucí profese / profese logopeda

15. Profesní hodnoty
16. Obraz logopeda
17. Logopedická profese a společnost (prestiž)
18. Sebeidentifikace s logopedickou profesí
19. Profesní budoucnost – cíle, motivace k profesi, úsilí, sebe-obraz, překážky, pochybnosti

4.2.2 Kvantitativní část

Kvantitativní část byla navržena za účelem rozšíření a obohacení kvalitativní části výzkumu, plní tedy doplňující a popisnou funkci. Pro získání dat byl využit **dotazník vlastní konstrukce**. Výsledky byly následně zpracovány pomocí deskriptivních statistik (viz kapitola 4.4 Analýza dat).

Kvantitativní přístup umožňuje získat objektivnější popis zkoumané reality, v porovnání s kvalitativním přístupem (Skutil, 2011) (rozdíly mezi jednotlivými přístupy viz kap. 4.2 Výzkumný design). V rámci kvantitativního postupu se uplatňuje logická dedukce. Standardním postupem při tomto výzkumném designu je nejprve stanovení výzkumného problému a řešerše, na jejichž základě se vytyčí cíl výzkumu a formulují hypotézy. Následuje výběr vhodné metody sběru dat, určení velikosti výzkumného souboru, a nakonec samotný sběr dat. Výsledky se analyzují a interpretují dle zvolené metody analýzy (Olecká, 2010).

Vzhledem k **deskriptivnímu charakteru** kvantitativního výzkumu, který byl zvolen pro tuto práci, není jeho cílem zodpovězení hypotéz. Slouží především jako zdroj podkladů a informací o celém souboru respondentů, resp. jako další zdroj informací vztahujícím se k výzkumným otázkám kvalitativní části.

Jako metoda sběru dat byl zvolen **dotazník vlastní konstrukce**. Dotazník je jednou z nejrozšířenějších výzkumných metod. Mezi výhody tohoto výzkumného nástroje patří potenciál získat data od více respondentů současně, poměrně rychlý způsob administrace a vyhodnocování dotazníku, anonymní způsob sběru dat nebo poskytnutí více času na rozmyšlenou při vyplňování dotazníku. Limity dotazníku pak představuje riziko zkreslení odpovědi, např. vlivem situace při vyplňování nebo špatnou interpretací otázek respondentem, ale také riziko, že dotazník vyplní osoba, která není cílovou skupinou respondentů. Zároveň se jako nedostatek často uvádí obsahová nepružnost dotazníkových otázek, například v porovnání s metodou polostrukturovaného rozhovoru využitého ke sběru dat v kvalitativní části (Ferjenčík, 2000).

Sběr dotazníkových dat probíhal v listopadu 2022. Pro administraci bylo zvoleno otevřené elektronické rozhraní Google Forms (docs.google.com), přičemž odpovědi byly zaznamenávány bez identifikace respondenta (anonymně). Odkaz s prosbou o účast a s

informacemi k vyplnění dotazníku obdrželi respondenti e-mailem. Na úvodní stránce dotazníku bylo uvedeno shrnutí výzkumu sloužící zároveň jako informovaný souhlas.

Dotazník obsahoval 2 položky zaměřené na věk respondentek a na potvrzení, že jsou skutečně součástí cílové populace, a 39 položek směřovaných na téma výzkumu. Soupis tematických položek, ve formě předložených otázek, je uvedený v tabulce 1, včetně jejich rozdělení do čtyř tematických okruhů, které vycházejí ze zpracování kvalitativní části práce, a proměnných – variant odpovědí (viz níže). Varianty odpovědí, které byly respondentům v dotazníku nabízeny, byly navrženy jednak s ohledem na charakter zjišťovaných informací (např. rozsah tématu, návaznost na teoretická východiska a rozhovory), jednak s ohledem na jejich přiměřenou variabilitu, tj. aby byla snížena jejich monotónnost při vyplňování respondentkami.

Tabulka 1 – Položky a tematické okruhy v dotazníku, vč. variant odpovědí (typu proměnných)

Č.	Znění položky (téma)	Typ ¹
<i>I.</i>	<i>Úvodní informace</i>	
1.	Jaký obor jste absolvovala v rámci bakalářského studia?	N–P ^{2,3}
2.	Máte zkušenost v rámci VŠ i s jinými studijními obory?	N–D
3.	Máte aktuálně při studiu nějaké zaměstnání?	N–P ²
<i>II.</i>	<i>Osobnostní předpoklady respondentek</i>	
4.	Jste empatická (máte dobrou schopnost vcítovat se do pocitů ostatních lidí)?	O–LS
5.	Jste nápomocná (pomáháte ostatním lidem)?	O–LS
6.	Jste svědomitá (konáte své povinnosti s pocitem odpovědnosti, co nejlépe)?	O–LS
7.	Jste sebevědomá (jste si vědoma své vlastní hodnoty, důležitosti)?	O–LS
8.	Máte dobré komunikační schopnosti (ve vztahu k dalším lidem)?	O–LS
9.	Cítíte se být otevřená novým zkušenostem?	O–LS

10.	Kde se podle Vás nacházíte na škále introverze–extraverze?	O– SM
11.	Přístupujete aktivně k procesu sebepoznávání, ráda zkoumáte sama sebe?	O–LS
12.	Jste k sobě sebekritická?	O–LS
13.	Jsou vaše názory, postoje a hodnoty snadno ovlivnitelné lidmi ve Vašem okolí?	O–LS
14.	Projevuje se u vás v souvislosti s povinnostmi vyhýbavé chování?	O–LS
15.	Jaké dlouhodobé závazky máte aktuálně ve svém životě?	N–P ^{2,3}
III.	<i>Okolnosti studia logopedie</i>	
16.	Jaké důvody vás přiměly k rozhodnutí studovat logopedii?	N–P ^{2,3}
17.	Jak byste se ohodnotila z hlediska své studijní úspěšnosti na magisterském studiu?	O– SM
18.	Projevuje se u vás v rámci magisterského studia prokrastinace?	O–LS
19.	Jaká je vaše aktuální míra motivace ke studiu?	O–LS
20.	Máte pocit, že Vás Vaši vyučující motivují ke studiu v rámci magisterského studia?	O–LS
21.	Máte pocit, že Vás Vaši vyučující podporují v rámci magisterského studia?	O–LS
22.	Výuka v magisterském studiu – jaký je zde podle vás poměr teoretických/praktických poznatků?	O– SM
23.	Odborné praxe v rámci magisterského studia – jsou dle vás dostačující z hlediska kvantity?	O–LS
24.	Odborné praxe v rámci magisterského studia – jsou dle vás dostačující z hlediska kvality?	O–LS
25.	Odborné praxe v rámci magisterského studia – jak moc důležité, určující pro vás jsou z hlediska vašeho profesního utváření?	O–LS

26.	Máte pocit, že vás magisterské studium dostatečně připravuje na budoucí roli logopeda?	O-LS
27.	Jaká pozitiva vnímáte na magisterském studiu? (nepovinné)	N-P
28.	Jaká negativa vnímáte na magisterském studiu? (nepovinné)	N-P
IV.	<i>Postoj respondentek k profesi logopeda</i>	
29.	Myslíte si, že lidé ve společnosti oceňují profesi logopeda?	O-LS
30.	Cítíte sama hrdost ve vztahu k profesi logopeda?	O-LS
31.	Co výrazně ovlivňuje představy o vaší profesní budoucnosti (o budoucím směřování a Vaší specializaci)?	N-P ^{2,3}
32.	Plánujete v budoucnu pracovat jako logoped?	O-LS
33.	V čem u sebe vidíte hlavní motivace k výkonu profese logopeda?	N-P ^{2,3}
34.	V jakém resortu (sektoru) byste chtěla ideálně působit jako logoped?	N-P ^{2,3}
35.	V jakém resortu (sektoru) plánujete působit jako logoped?	N-P ^{2,3}
36.	Jaké hlavní překážky spatřujete v odborné přípravě k profesi klinického logopeda (působícího v resortu zdravotnictví)?	N-P ^{2,3}
37.	Myslíte, že máte osobnostní předpoklady k tomu stát se dobrým logopedem?	O-LS
38.	Pochybujete někdy o svém profesním zaměření do oboru logopedie?	O-LS
39.	Cítíte se být aktuálně připravena na výkon profese logopeda?	O-LS

¹ Typ proměnné: N-D = nominální dichotomická, N-P = nominální polytomická, O-LS = ordinální proměnná, Likertova škála, O-SM = ordinální proměnná, sémantický diferenciál.

² Respondentkám bylo umožněno zvolit více než jednu odpověď.

³ Respondentkám bylo umožněno vložit vlastní odpověď.

Tematické okruhy a jednotlivé položky dotazníku byly formulovány na základě výsledků kvalitativní části výzkumu. V tomto směru zůstaly téměř beze změn; pouze 2. okruh dotazníku (Osobnostní předpoklady respondentek) se v porovnání s 2. okruhem rozhovoru (Identita) zúžil a zaměřil na osobnostní předpoklady respondentů. Jednotlivé položky dotazníku byly vytvořeny na základě identifikace klíčových témat při analýze dat

z rozhovorů (kvalitativní část) – z klíčových témat tak vznikly otázky, jež byly využity v dotazníkové části.

4.3 Výzkumný soubor a průběh výzkumu

Výzkumný soubor tvořili prezenční studenti 2. ročníku (tedy posledního ročníku) navazujícího magisterského studia logopedie na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy (PedF UK). Tento soubor je tvořen pouze ženami a nezahrnoval autorku práce.

V rámci **kvalitativní části** výzkumu bylo s žádostí o rozhovor osloveno 5 respondentek, studentek posledního ročníku magisterského studia logopedie na PedF UK. Tento soubor byl získán prostřednictvím příležitostného, tj. nenáhodného, výběru. Všechny studentky (n = 5) souhlasily s účastí na výzkumu a poskytly své odpovědi v rámci polostrukturovaného rozhovoru.

V rámci zachování anonymity bylo každé respondentce přiděleno číslo dle pořadí realizace rozhovorů (R01–R05). První tematický okruh rozhovoru se zaměřoval na základní údaje, tj. věk, absolvované bakalářské studium a aktuálně studovaný obor, ročník a univerzita. Vzhledem k ochraně anonymity respondentek zde tyto potenciální identifikátory podrobněji neuvádíme. Respondentky (R01–R05) se věkově pohybují mezi 23–25 lety, přičemž dvě jsou ve věku 23 let, dvě ve věku 24 let a jedna respondentka ve věku 25 let. Čtyři respondentky vystudovaly bakalářský obor logopedie či obor speciální pedagogiky na jiných univerzitách v ČR, pouze jedna respondentka absolvovala tento obor na Univerzitě Karlově. Všechny aktuálně studují 2. ročník navazujícího magisterského studia logopedie na PedF UK, žádná z nich nestuduje aktuálně další obor.

V **kvantitativní části** výzkumu tvořilo cílovou (základní) populaci průzkumu N = 21 studentek logopedie, které studují obor logopedie v posledním ročníku navazujícího magisterského studia na PedF UK. Výzkumu se pak zúčastnilo n = 20 respondentek (95 % cílové populace), jedna studentka dotazník nevyplnila. Respondentky byly ve věku 23–25 let (průměr = 23,6; medián a modus = 23) a všechny respondentky v dotazníku deklarovaly, že jsou součástí cílové populace.

Průběh výzkumu – časový harmonogram

Výzkum byl realizován v roce 2022. Na začátku roku (únor) byla zahájena příprava ve formě rešerší, na kterou následovala koncepce východisek k teoretické části práce (duben–srpen). Po jejich zpracování (podoba teoretické části se však v průběhu výzkumu dále aktualizovala a upravovala) probíhalo oslovování respondentů pro kvalitativní část výzkumu (září), realizace rozhovorů (říjen), na které navazovala analýza a zpracování dat (říjen). Kvantitativní část výzkumu proběhla v měsíci listopadu, s ohledem na příhodnost tohoto načasování v rámci semestru.

Průběh práce na výzkumu:

1. fáze: oslovení studentek k rozhovorům (kvalitativní část)
2. fáze: realizace rozhovorů, získání dat (kvalitativní část)
3. fáze: tematická analýza dat z rozhovorů (kvalitativní část)
4. fáze: konstrukce dotazníku na základě výsledků analýzy rozhovorů (kvantitativní část)
5. fáze: rozeslání dotazníku, získání dat (kvantitativní část)
6. fáze: deskriptivní analýza dat z dotazníku (kvantitativní část)
7. fáze: syntetická práce s oběma zdroji dat
8. fáze: prezentace výsledků a diskuse

4.4 Analýza dat

V rámci kvalitativní části se data získaná rozhovory analyzovala prostřednictvím metody **tematické analýzy**. V rámci kvantitativní části byla data z dotazníků podrobena **statistickým deskriptivním metodám**.

Tematická analýza se řadí k obsahovému typu analýzy, mezi kvalitativní metody. Braun & Clarke (2006) rozlišují dva přístupy ve zpracování dat, tj. teoretický, kdy jsou nejprve stanoveny výzkumné otázky a až následně prováděna analýza, a induktivní, kdy se během analýzy utvářejí výzkumné otázky.

V případě této studie byla využita kombinace obou přístupů: Na začátku výzkumu (1) byly nastíněny výzkumné otázky, tematické okruhy a jednotlivé položky vycházející z teoretické

části práce, po realizaci rozhovorů proběhlo (2) seznámení se s daty (přepis rozhovorů a jejich důkladné pročtení), následovalo (3) hledání témat (analýza společných kódů a jejich seskupení do subtémat, témat), (4) kontrola témat (vzniklá témata se ověřovala z hlediska jejich relevance ve vztahu ke kódům a k celému souboru dat) a (5) definování a pojmenování témat, na což navazovala (6) finalizace výzkumné zprávy (témata byla vztažena k výzkumným otázkám, které dostaly svou finální podobu). Tento proces analýzy dat získaných rozhovory byl inspirován výše zmíněným postupem dle autorů Braun a Clarke (2006).

Výsledkem procesu tematické analýzy bylo vymezení 8 témat a 38 subtémat (viz kapitola 4.5.1 Výsledky kvalitativní části), které náležejí k vytyčeným výzkumným otázkám.

Kvantitativní část analýzy sestává z využití **deskriptivních statistických** metod pro popis dat získaných dotazníkovým šetřením. Deskriptivní statistiky zahrnují určení polohy – míry centrální tendence (Mareš, Rabušic a Soukup, 2015).

Odpovědi respondentek byly operacionalizovány do podoby nominálních dichotomických a polytomických proměnných (včetně variant s vlastní odpovědí) a ordinálních proměnných v podobě Likertovy škály a sémantického diferenciálu (Skutil & Průcha, 2011; Osgood & Tannenbaum, 1957). Ordinální škály byly koncipovány s rozsahem pěti variant možných odpovědí (0–4). Kompletní podoba dotazníku a znění nabízených odpovědí je uvedeno v příloze 3.

4.5 Výsledky

4.5.1 Výsledky kvalitativní části

Výsledky kvalitativní části výzkumu vznikly procesem syntézy dat, která byla získána prostřednictvím rozhovorů s pěti studentkami (n = 5) oboru logopedie v posledním magisterském ročníku na PedF UK a analyzována pomocí metody tematické analýzy.

Výsledky byly rozděleny dle výzkumných otázek do tří oddílů. Ke každé části náleží témata a subtémata, jež vznikla během analýzy přepsaných rozhovorů a která odpovídají na danou výzkumnou otázku. Pro větší přehlednost uvádíme na začátku každého nového oddílu tabulku s těmito tématy a subtématy. Výsledky týkající se odpovědí jednotlivých

respondentů byly vzhledem k přehlednosti kondenzovány do stručnější podoby, úplné znění kódů je uvedeno v příloze 4.

VO1: Jaké charakteristiky a kvality má vnímaná identita u studentů logopedie?

Následující část výsledků odpovídá na první výzkumnou otázku, jež se soustřeďuje na identitu studentek. K zodpovězení VO1 byla vytvořena 2 témata a 8 subtémat.

Tabulka 2

VO1: Jaké charakteristiky a kvality má vnímaná identita u studentů logopedie?	
Téma	Subtéma
Identita ve vztahu k sobě	Vlastnosti
	Zájmy
	Výjimečnost/odlišnost
	Sebepoznávání
	Prokrastinace
Identita ve vztahu k druhým	Sociální skupiny
	Vliv druhých
	Závazky

První téma, „**Identita ve vztahu k sobě**“, zahrnuje 5 subtémat – (1) Vlastnosti, (2) Zájmy, (3) Výjimečnost/odlišnost, (4) Sebepoznávání, (5) Prokrastinace.

- (1) **Vlastnosti** – v rámci posuzování sebe sama všechny respondentky, kromě R02, uvedly, že jsou spíše introvertní typy, zejména R05 uvedla velkou míru introverze. Dalšími uvedenými charakteristikami byla přátelskost (R01, R05), zodpovědnost (R03, R04), nápomocnost druhým a důvěřivost (R01), empatie a skromnost (R02), svědomitost a přemýšlivost (R03), cílevědomost a perfekcionismus (R04), vysoké sebevědomí (R04), ale naproti tomu i nízké sebevědomí (R05).

- (2) **Zájmy** respondentek se často orientují na fyzický pohyb, přírodu, hudbu, případně cestování, literaturu. R03 uvádí zájem o osobní rozvoj.
- (3) **Výjimečnost/odlišnost** – respondentky na otázku, co je dělá výjimečnými (či odlišnými od ostatních), uvádějí rozdílné charakteristiky. R01 uvádí, že má vyšší míru intuice. R02 je otevřena novým věcem, odlišuje se od ostatních svou odvahou pouštět se do neznámého. R03 má vyšší schopnost empatie. R04 je výjimečná svým perfekcionalismem, věci nevzdává, je odhodlaná je dodělat do konce. V určitém kontrastu s R04 stojí R05, která naopak uvádí projevy vyhýbavého chování, pokud před ní stojí vidina neúspěchu či velkého úsilí. R05 vidí svou odlišnost od ostatních zvýšenou mírou sebekritičnosti, nikdy není spokojená se svým výsledkem.
- (4) **Sebepoznávání** a přístup k němu – R01, R02 a R03 se shodují ve vyšší míře potřeby sebe-zkoumání, sebe-explorace, ta se ovšem často projevuje v negativním slova smyslu, ve formě sebekritiky (hledání chyb na sobě samém). R01 uvádí, že se v poslední době zároveň snaží o pozitivní sebe-rozvoj prostřednictvím sportu. R03 se aktuálně rovněž pokouší orientovat na sebe a svůj pozitivní rozvoj, uvádí vyšší potřebu sebereflexe. R04 a R05 se ve větší míře nevěnují sebepoznávání, zejména R05 uvádí, že nerada sama sebe rozebírá.
- (5) **Prokrastinace** – projevuje se u všech respondentek, zejména v rámci studia na VŠ, ale různou měrou. Vysokou míru uvádí R01 (*pořád se projevuje*), R02 (*vždy, ve všem*) a R05 (*rozhodně ano, nejvíce ve studiu*), nižší míru pak R03 a R04. Respondentky R03 a R05 uvádějí jako důvod prokrastinace nižší motivaci nebo ztrátu motivace ke studium na VŠ.

Druhé téma, „**Identita ve vztahu k druhým**“, zahrnuje 3 subtémata – (1) Sociální skupiny, (2) Vliv druhých, (3) Závazky.

- (1) **Sociální skupiny** – z hlediska náležení k různým sociálním skupinám respondentky samy sebe identifikovaly především jako členy studentského okruhu lidí. R01 a R05 se cítí být součástí dále kruhu profesního, R02, R03 a R04 kruhů týkajících se vlastních zájmů.
- (2) **Vliv druhých** – vyšší míru ovlivnitelnosti vlastních názorů, postojů a hodnot druhými lidmi uvádí R01 a R05, a to v souvislosti s vlivem rodiny. R01 uvádí, že

potřebuje radu od rodiny, často se ptá svých blízkých na názor. R05 zmiňuje, že *nikdy nešla proti názoru rodiny*, vždy, když jí bylo něco doporučováno blízkými, přizpůsobila se (i když by se sama rozhodla jinak). R02 a R03 uvádí, že se jejich názory, hodnoty a postoje ustalují a stávají vlastními s přibývajícím věkem a aktuálně si dokáží vytvořit vlastní názory. R04 si pevně stojí za svými názory, přesvědčeními, postoji, vyhledává si informace a svá tvrzení si potvrzuje.

- (3) **Závazky** – žádná z dotazovaných respondentek nepociťuje ve svém životě aktuálně zásadnější závazky, R01 pouze uvádí, že jejím největším závazkem je studium na VŠ, zároveň cítí zodpovědnost ve vztahu ke své práci, ale nepředstavuje pro ni větší závazek.

VO2: Jaké vlivy a okolnosti působí na utváření profesní identity studentů logopedie?

Následující část výsledků odpovídá na druhou výzkumnou otázku, která se zabývá zejména možnými vlivy a okolnostmi aktuálního magisterského studia oboru logopedie na PedF UK ve vztahu k utváření profesní identity studentek–respondentek. K zodpovězení VO2 byla vytvořena 4 témata a 16 subtémat.

Tabulka 3

VO2: Jaké vlivy a okolnosti působí na utváření profesní identity studentů logopedie?	
Téma	Subtéma
Studium a vztah k němu	Popis studia
	Motivace k volbě studia
	Studijní úspěšnost
	Vlastní příprava
	Možnosti podpory (profesní, psychologická)
	Příprava na budoucí profesi

Vyučující na VŠ	Podpora
	Motivace
	Vedení
	Otevřenost vůči tématům profesní identity
	Hodnotící kritéria
Odborné praxe	Dostatečnost
	Vliv na profesní utváření
	Sebereflexe
Zaměstnání	Pracovní zkušenosti
	Vliv na profesní utváření

První téma „**Studium a vztah k němu**“ zahrnuje 6 subtémat – (1) Popis studia, (2) Motivace k volbě studia, (3) Studijní úspěšnost, (4) Vlastní příprava, (5) Možnosti podpory, (6) Příprava na budoucí profesi.

- (1) **Popis studia** – respondentky popisují magisterské studium na PedF UK slovy jako budoucnost (R01, R04), přínosné (R03, R04), náročné (R03, R05; R04 zmiňuje pouze časovou náročnost). R01 hovoří o zmatku ve stejném kontextu jako R05, která zmiňuje záhadnost, a to ve směru k měnícím se podmínkám na vzdělání pro budoucí výkon profese klinického logopeda. R02, R03 a R04 zmiňují spíše pozitivní charakteristiky ve vztahu ke studiu – obohacující, otevírající nové obzory (R03), zajímavé, rozmanité (R04), důležité, zábavné (R02). R01 a R05 uvádějí spíše negativní charakteristiky jako demotivující, nevyhraněné (R01).
- (2) **Motivace k volbě studia** – před nástupem na VŠ bylo studium oboru logopedie první volbou pouze pro dvě respondentky (R02 a R04). Ostatní přemýšlely nad jinými studijními obory, přičemž R01 a R05 chtěly původně studovat zcela jiný obor, ale byly neúspěšné u přijímacích zkoušek. R02, R03 a R04 popisují, že volba studia logopedie pramení zejména z vlastní iniciativy, vlastního rozhodnutí. R03 a R04 pak

zmiňují, že je ve volbě ovlivnila zkušenost s logopedem. Respondentky R01 a R04 uvádějí vliv studia na střední škole se specializací na zdravotnictví (R01) či pedagogiku (R04) na volbu oboru logopedie. Dalším faktorem při rozhodování se u R01 a R05 stala rodina. R05 zmiňuje, že volba studia logopedie byla pro ni *úplná náhoda*.

- (3) **Studijní úspěšnost** – z hlediska ohodnocení vlastní úspěšnosti v rámci studia uvádí R04 velmi nadprůměrné výsledky (studiu se věnuje *plnou silou, pro svůj dobrý pocit*), následuje R03 s *lepším průměrem*, dále R02 a R05, které své studijní výsledky hodnotí jako *průměrné* (přičemž R05 dodává, že by mohly být lepší) a R01 uvádí, že výsledky má průměrné, spíše horší. R02 zmiňuje, že dříve byla ve studiu velmi úspěšná, aktuálně jí však chybí motivace ke studiu z důvodu délky studia a ztráty dynamičnosti studia. R01 pak odůvodňuje svou mírnou studijní neúspěšnost její špatnou přizpůsobivostí při přechodu z jiné univerzity na Univerzitu Karlovu, kde dle jejích slov není zvyklá na *komunikaci* na fakultě ze strany učitelů.
- (4) **Vlastní příprava** – v rámci magisterského studia se připravují průběžně pouze respondentky R04 a R03, přičemž R03 zmiňuje, že se u ní občas projevuje odkládání povinností, které se v minulosti neprojevovalo. Důvodem je snížená motivace ke studiu (málo praktických poznatků, délka studia – poslední ročník). R01, R02 a R05 se připravují pouze nárazově, např. těsně před zkouškou, na poslední chvíli. R01 toto zdůvodňuje nedostatkem času, R05 popisuje, že povinnosti takto na poslední chvíli plnila vždy i v minulosti (na střední škole).
- (5) **Možnosti podpory** (profesní, psychologická) – respondentky jsou si vědomy možnosti psychologické podpory na PedF UK. R01 by přivítala profesní podporu v začátcích studia (již na bakaláři) v otázce, zda se zájemce o logopedii hodí na profesi logopeda, na magisterském studiu by dle respondentky měl mít student jasnou vidinu profesní budoucnosti. R04 a R05 by přivítaly podporu ve formě profesní přípravy – zejm. co se týče rad odborníků z praxe, praktických poznatků. Respondentce R05 v rámci aktuálního studia profesní podpora chybí a myslí si, že nástup do profese při přechodu ze studia bude velmi psychicky náročný, *neví, jak tu práci bude dělat*.

(6) **Příprava na budoucí profesi** – tato oblast se zaměřuje na otázku, zda mají respondentky pocit, že je studium dostatečně připravuje na budoucí roli logopeda. Respondentky odpovídají spíše negativně. R05 má pocit, že ji studium nepřipravuje *vůbec*. R01 a R02 si *myslí*, že z praktické stránky ne. R03 má pocit, že ji studium na roli logopeda připravuje *půl na půl* a R04 uvádí, že *snaha zde je*. Nejvíce respondentkám v tomto směru chybí **praktické poznatky** (R01, R02, R04, R05), které jsou v rámci studia oproti získávání teoretických poznatků upozaděny. R05 přímo hovoří o tom, že v důsledku nízké míry praktických poznatků se necítí být připravena na profesi: například *neví, jak pozná u člověka danou diagnózu, neví, jak s ním bude pracovat při terapii*. Dle R02 studium připravuje studenty prostřednictvím teorie spíše na budoucí roli logopeda ve školství než zdravotnictví. R02, R03 a R04 hovoří o významné roli **samostudia** při přípravě na budoucí roli logopeda. Dle R04 je ze strany studia spoléháno na to, že se praktické poznatky naučí studenti sami nebo si je osvojí až v rámci postgraduálního specializačního vzdělávání – upřednostnila by, pokud by se jim věnovali již teď na VŠ. R04 by v rámci studia na VŠ kromě posílení praktických poznatků dále uvítala také širší pojetí oboru logopedie.

Druhé téma se zaměřuje na „**Vyučující na VŠ**“, jenž obsahuje 5 subtémat – (1) Podpora, (2) Motivace, (3) Vedení, (4) Otevřenost vůči tématům profesní identity, (5) Hodnotící kritéria.

- (1) **Podpora** – tři respondentky cítí podporu od vyučujících – možnost poradit se nebo se na ně obrátit s nějakým problémem (R01, R02, R04). Popisují je jako nápomocné (R02), přívětivé, lidské (R04). R03 aktuálně cítí podporu od nízkého počtu vyučujících, když má nějaký studijní problém, zdráhá se ho řešit s vyučujícími, protože má pocit, že na ni nemají čas. Pro R05 vyučující nepředstavují podporu – cítí z nich především tlak na studenty plnit studijní povinnosti.
- (2) **Motivaci** ke studiu ze strany vyučujících necítí ani jedna z respondentek. R01 uvádí, že motivace jí chybí, raději by upřednostnila praktické poznatky než teoretické přednášky v rámci výuky. R02 cítí mnohem nižší motivaci ke studiu, než tomu bylo na bakaláři, zejména z důvodu délky studia, nedynamičnosti a opakování

teoretických poznatků z bakalářského studia. V rámci výuky ji motivují spíše odborníci, kteří přináší praktické poznatky. R04 uvádí, že cítí určitou demotivaci s ohledem na postgraduální studium. R02 a R03 shodně uvádějí, že motivaci k oboru musí hledat samy v sobě, motivace musí přicházet od nich samotných (R03 uvádí, že ji např. motivovala odborná praxe nebo odborná literatura).

- (3) **Vedení** – způsob a možnosti vedení studentů ze strany vyučujících hodnotí spíše pozitivně tři respondentky (R01, R02, R04), přičemž R04 dodává, že toto nemůže zcela posoudit, jelikož je hodně samostatná a při studiu se ráda spoléhá sama na sebe. R03 má spíše negativní zkušenost s výběrem vedoucího své diplomové práce; záleží jí na tom, aby byl vedoucí odborník a zároveň jí sedl na lidské úrovni. R05 nehodnotí zkušenost s vedením v rámci diplomové práce příliš kladně – někteří vyučující dle ní *neporadí, nepomohou, na co se zaměřit v rámci tématu diplomové práce, nechávají to na studentovi*. Vyučující dle respondentky mají na studenty málo času, jelikož vedou velké množství dalších kvalifikačních prací. Přivítala by větší podporu v rámci vedení kvalifikační práce.
- (4) **Otevřenost vůči tématům profesní identity** – vyučující se dle respondentek R01 a R04 zajímají o budoucnost studentů, R05 si myslí přesný opak. R03 velmi kladně hodnotí přítomnost absolventů specializačního vzdělávání na výuce – zde byl prostor pro debaty a praktické poznatky ohledně profese a dalšího vzdělávání – stále jí toho však přijde málo. Stejně tak R02 zmiňuje, že by přivítala více informací o profesi od osob z praxe. R04 si myslí, že vyučující se studenty moc neprobírají spokojenost se studiem, jak fungují akreditace, jak je postaven studijní plán; navrhuje, aby vyučující otevírali otázky týkající se studia a došlo v tomto směru ke zvážení, co je pro studenty logopedie důležité, přínosné z hlediska oboru, aby měli budoucí studenti logopedie studium přínosnější. R05 nemá moc představ o budoucí profesi logopeda a přijde jí, že tuto otázku vyučující se studenty příliš nerozebírají.
- (5) **Hodnotící kritéria** a jejich nastavení je dle respondentek spíše přehledné. Zatímco R01 zmiňuje, že při ústních zkouškách má zkušenost s tím, že osobní sympatie se promítají do hodnocení výkonu, naopak R02 věří, že vyučující jsou spravedliví a snaží se o objektivní posouzení (i když si je vědoma toho, že je to u ústních zkoušek náročnější). R04 tvrdí, že některé předměty jsou svými požadavky nadhodnocené

vzhledem k menší důležitosti pro obor logopedie (například předměty speciální pedagogiky). R03 by pak uvítala vyšší požadavky ze strany vyučujících na absolvování předmětů; dle respondentky by toho měli studenti logopedie umět a znát více. Dle R05 jsou naopak u několika předmětů požadavky na absolvování až moc vysoké.

Třetím zkoumaným tématem jsou „**Odborné praxe**“ v rámci magisterského studia na PedF UK. Obsahuje 3 subtémata – (1) Dostatečnost, (2) Vliv na profesní utváření, (3) Sebereflexe.

- (1) **Dostatečnost** – čtyři respondentky hodnotí odborné praxe z hlediska kvantity jako nedostatečné, přivítaly by více praxe, pouze R04 hodnotí průběžné praxe v rámci studia jako dostatečné. Opět na tomto místě zaznívá nedostatek praktických poznatků a nadmíra teoretických poznatků v rámci studia (R01, R02, R03, R05). Z hlediska kvality hodnotí praxe pozitivně R04 (dle svých slov měla *šťěstí*, každé zařízení jí přineslo nové poznatky) a R02 (cítí vděčnost za možnost absolvování praxí obecně). R01 hodnotí magisterské praxe zaměřené na surdopedii jako méně přínosné (*vůbec neví, co jí to mělo dát*), naopak na logopedii jako přínosné. R03 obecně hodnotí magisterské praxe jako ne příliš přínosné (vadí jí, že na praxi bývá někam přidělena; v rámci surdopedické praxe byla pouze v logopedické třídě), ale pozitivně hodnotí, že se praxe zaměřují na různé věkové kategorie osob s PŘK.
- (2) **Vliv na profesní utváření** – respondentky hovořily o tom, jaký vliv měly absolvované odborné praxe na jejich profesní utváření zejm. ve směru k jejich profesní budoucnosti. R01 popisovala spíše bakalářské praxe, které ji seznámily s profesí klinického logopeda – dle jejích slov jí *hodně pomohlo* vidět logopeda pracovat s dětskými klienty, pozorovat jej při práci, při komunikaci s dítětem. R03 také hovořila o bakalářských praxích (na oboru speciální pedagogika), které ji poměrně zásadně profesně ovlivnily – na základě nich se rozhodla věnovat oboru logopedie. Díky magisterským praxím zjistila, jaké věkové kategorii klientely se nechce v budoucnosti věnovat. R04 pak vnímá praxe na magisterském studiu jako přínosné z hlediska jejího profesního utváření – na základě nich si uvědomila, že by ji mohla zajímat profese logopeda ve školství (původně chtěla směřovat do resortu

zdravotnictví). Zjistila, že profese logopeda ve školství by pro ni mohla být dobrou alternativou, pokud jí nevyjde budoucí plán stát se klinickým logopedem.

- (3) **Sebereflexe** – respondentky hovořily v souvislosti s magisterskými praxemi o tom, zda je dán dostatečný prostor pro reflexi jejich zkušeností z praxí, jejich sebereflexi. Tři respondentky (R01, R02, R03) hodnotí tento prostor jako nedostatečný, dvě (R04, R05) jako dostačující. Všechny respondentky zmínily, že během plnění praxe si vedou deník a na konci semestru prezentují své zkušenosti, R01 a R02 však chybí relevantní zpětná vazba. Větší prostor pro sdílení poznatků z praxe mezi kolegy by uvítala R01, R02 a zejména pak R03, která navrhuje, aby vznikl reflektivní seminář, který by co 14 dnů poskytoval prostor pro průběžné reflektování zkušeností z praxe mezi studenty.

Čtvrtým tématem je „**Zaměstnání**“, ke kterému se řadí 2 subtémata – (1) Pracovní zkušenosti, (2) Vliv na profesní utváření.

- (1) **Pracovní zkušenosti** – R01 má přímé zkušenosti s prací v oboru logopedie, R02 a R03 mají pracovní zkušenosti s prací v oboru speciální pedagogika, R04 a její pracovní zkušenosti sahají mimo studovaný obor a R05 má mírné zkušenosti s prací v oboru logopedie, ale působí pracovně zejména mimo obor.
- (2) **Vliv na profesní utváření** – respondentky s většími profesními zkušenostmi z oboru (R01, R02, R03) hodnotí tyto zkušenosti jako velmi přínosné pro svůj profesní vývoj – R01 popisuje, jak se naučila spolupracovat a komunikovat s dětmi, cítí se být jistější ve své profesní pozici; R02 si díky svým pracovním zkušenostem uvědomila, že chce pracovat s dětmi se SVP i do budoucna; R03 hodnotí své pracovní zkušenosti jako *obrovsky* přínosné, jelikož jí otevřelo nové obzory, seznámila se s komunikací a spoluprací mezi dětmi s PŘK a pedagogy. Zažila též spíše negativní zkušenost s letní brigádou, díky které si uvědomila důležitost studia pro získání práce, která by ji více naplňovala. Pracovní zkušenosti R04 neovlivnily její profesní směřování do oboru logopedie. R05 uvádí, že její pracovní zkušenosti s dětmi ji velmi ovlivnily při výběru oboru studia.

VO3: Jaký je vztah studentů k profesi logopeda a jejich profesní budoucnosti?

Poslední část kvalitativních výsledků se vztahuje ke třetí výzkumné otázce. Pro její zodpovězení byly vytvořeny 2 témata a 14 subtémat.

Tabulka 4

VO3: Jaký je vztah studentů k profesi logopeda a jejich profesní budoucnosti?	
Téma	Subtéma
Profese logopeda	Obraz logopeda
	Logoped a společnost
	Prestiž
	Sebeidentifikace
	Hrdost
Profesní budoucnost	Profesní hodnoty
	Směrování do logopedie
	Cíle, aspirace
	Úsilí
	Překážky k dosažení cílů
	Sebenaplnění
	Sebe-obraz
	Motivace
	Pochybnosti

První téma „Profese logopeda“ obsahuje 5 subtémat – (1) Obraz logopeda, (2) Logoped a společnost, (3) Prestiž, (4) Sebeidentifikace, (5) Hrdost.

- (1) **Obraz logopeda** – respondentky popisovaly svou představu o tom, jaké vlastnosti by měl mít dobrý logoped. Odpovědi se v mnoha ohledech shodovaly. Čtyři respondentky uvádějí, že by měl být logoped empatický (R02, R03, R04, R05). Dále by měl mít dobré komunikační schopnosti (R01, R03, R04), ve vztahu k druhým osobám by měl zaujímat respekt (R03), mít s ostatními dobré vztahy (R04), brát v potaz individualitu jedince (R05) a přistupovat k ostatním s lidským přístupem (R05, R03). Dvě respondentky uvádějí pozitivní přístup při práci s klienty (R03, R05), R01 konkrétně zmiňuje, že by měl být logoped usměvavý, přátelský. Logoped by měl umět zaujmout (R04), motivovat klienty k práci (R01), být nápaditý (R02), inovativní (R03). Z hlediska osobnostních charakteristik respondentky dále zmiňovaly citlivost (R02), ohleduplnost (R05), vstřícnost (R03), ale i psychickou odolnost (R01). R02 a R03 pokládají za důležité, aby se logoped sebevzdělával v oboru, podle R04 by měl mít dostatek času na práci – být otevřený tomu, že mu práce bude zasahovat i do volného času.
- (2) **Logoped a společnost** – všechny respondentky uvádí stejný postoj – většina lidí ve společnosti nemá přehled o náplni profese logopeda a jejím možném záběru (práce s dospělými klienty, v nemocnici), profese je spíše podceňovaná. Ve společnosti tak vzniká představa, že logoped pracuje pouze s dětmi (R01, R03, R04) a věnuje se nápravě artikulace hlásek (R02, R04, R05), případně logopeda vnímají ostatní lidé jako učitelku (R05).
- (3) **Prestiž** – tři respondentky (R01, R02, R03) vnímají profesi logopeda jako prestižní povolání, R02 se pak domnívá, že práce klinického logopeda je velmi prestižní (má tuto zpětnou vazbu od svého okolí). Naopak dle R04 a R05 se tomuto povolání mnoho prestiže nedostává (profese je nedocenená (R05), či profesi logopeda společnost *nebere vážně* (R04)).
- (4) **Sebeidentifikace** – u otázky, zda se respondentka již někdy sama cítila jako logopedka, odpovědi variovaly. Kladně odpověděly R01 (připadala si tak v rámci zaměstnání, při komunikaci s rodičem dítěte s PŘK) a R04 (při komunikaci s rodinným příslušníkem). Spíše záporně (R03) a zcela záporně (R02, R05) odpovídají tři respondentky – R03 zmiňuje, že pouze v rámci praxe, při práci s dítětem, se trochu jako logopedka cítila, ale jindy ne. R02 a R05 se zatím jako

logopedky nikdy necítily, R02 *neměla možnost pracovat jako logoped*, R05 přijde představa být logopedkou *zatím nereálná*.

- (5) **Hrdost** – k tématu pocitu hrdosti ve vztahu k profesi logopeda odpovídaly respondentky spíše kladně. R01 zmiňuje, že cítila pocity hrdosti v rámci zaměstnání při komunikaci s rodičem dítěte s PŘK (v tuto chvíli se sama cítila být logopedkou). R04 si myslí, že *když to člověk vystuduje a svou práci dělá dobře, má být na co hrdý*. Jediná respondentka R05 pocit hrdosti moc necítí, spíše zvažuje jiné cesty, kam se v profesi vydat.

Druhé téma – „**Profesní budoucnost**“ – zahrnuje 9 subtémat – (1) Profesní hodnoty, (2) Směřování do logopedie, (3) Cíle, aspirace, (4) Úsilí, (5) Překážky k dosažení cílů, (6) Sebenaplnění, (7) Sebe-obraz, (8) Motivace, (9) Pochybnosti.

- (1) **Profesní hodnoty** – toto subtéma vychází z otázky, jaké profesní hodnoty jsou pro respondentky obecně důležité (co by jim práce měla přinášet). Respondentkám R01 a R02 by měla práce přinášet zejména radost; R01 a R05 shodně sdělují, že chtějí chodit do práce rády, profese by je měla bavit a vycházet ze zájmů, dle R05 by měl mít člověk k profesi vášeň. Důležitým aspektem je pro jiné respondentky sebenaplnění (R04, R03), seberealizace (R03), seberozvoj (R02). Ve vztahu k druhým lidem respondentky zmiňují, že je pro ně důležité pomáhat druhým lidem v rámci profese (R01, R04), chtějí ostatní lidi rozvíjet (R02), být užitečné (R04) a vidět pokroky (R01). R02 a R04 pak zmiňují také důležitost finančního přínosu v rámci profese.
- (2) **Směřování do logopedie** – u otázky, zda respondentky chtějí vykonávat profesi logopeda, odpovědi mírně varíují. Kladně odpovídají respondentky R04 (*určitě ano*), R02 (*ano*) a R01 (*ano*). R03 se cítí být velmi nerozhodná; vzhledem k překážkám spojeným se specializačním vzděláváním u profese klinického logopeda uvažuje o jiné profesi (pedagogické). R05 *neví jistě*, zda chce působit profesně jako logopedka.
- (3) **Cíle, aspirace** – respondentky v rámci tohoto rozsáhlejšího tématu popisovaly svou profesní budoucnost – jakým směrem se chtějí v profesi vydat a čeho chtějí dosáhnout.

R01 – původně chtěla být klinickým logopedem, byl to její velký cíl. Vzhledem k vnímaným překážkám souvisejícím s postgraduálním vzděláváním (zejm. specializačním vzděláváním) však neplánuje vykonávat profesi klinického logopeda. Její profesní představa spočívá v profesi logopeda v MŠ (logopedický preventista), nebo profesi logopeda v soukromé logopedické ambulanci (mimo resort zdravotnictví). Chce pracovat s dětskou klientelou.

R02 – respondentka chce vykonávat logopedickou profesi v klinické logopedii; nejprve by si ráda vyzkoušet profesi logopeda ve školství, po pár letech a zkušenostech plánuje svou profesní cestu směřovat do resortu zdravotnictví (jako klinický logoped) – zde by ráda působila v ambulanci klinické logopedie, kde by měli klienti logopedickou péči hrazenou pojišťovnou (nechce pracovat v soukromém sektoru). V ideálním případě by se chtěla specializovat v rámci ambulance na konkrétní poruchu řečové komunikace. Chce pracovat s dětskou klientelou.

R03 – představy o profesní budoucnosti má hodně otevřené, je si nejistá; pokud by směřovala do klinické logopedie, odrazuje ji specializační vzdělávání. Svou profesní budoucnost vidí spíše v resortu školství, buď na poradenské pozici ve speciálně pedagogickém centru (se zaměřením na logopedii), nebo na pozici pedagoga na prvním stupni (zvažuje doděláním pedagogického minima).

R04 – jejím vzdáleným a největším cílem je profese klinického logopeda. Jejím snem je zasadit se o otevření logopedické mateřské školy, v rámci které by měla jak praxi klinickou, tak školní (být na pozici klinického i školního logopeda). Nemá však prý *problém* působit jen v resortu školství na pozici „školského“ logopeda.

R05 – její profesní budoucnost je nejistá, profesi v logopedii však nechává *otevřené dveře*. Původně, na začátku studií, chtěla být klinickým logopedem. Její ideální představa zahrnovala několikaletou práci v ambulanci, kde by nabrala pracovní zkušenosti, aby si následně otevřela vlastní soukromou logopedickou ambulanci. Náročnost absolvování postgraduálního studia je ale vysoká, jde i proti jejím budoucím plánům v osobním životě (zakládání rodiny). Kdyby nebylo těchto překážek, chtěla by pracovat v oboru klinické logopedie. Aktuálně zvažuje věnovat se napůl profesi školského logopeda, další půlkou profesi mimo obor logopedie;

pokud se jí nebude líbit práce školského logopeda, možná se vydá do klinické logopedie.

- (4) **Úsilí** – tato otázka se zaměřovala na to, co respondentky dělají pro to, aby uskutečnily své profesní cíle. Všechny respondentky uvedly, že se věnují studiu – sebevzdělávají se nad rámec požadavků VŠ studia (R01 – zejm. v rámci svého zaměstnání; R03, R04 – zejm. z vlastního zájmu), účastní se všech přednášek a seminářů v rámci studia (R02) či praxí (R03). V tomto směru R04, že si sama *skenuje* obor logopedie a snaží se doplnit vědomosti a poznatky důležité pro klinickou logopedii. R02 navštěvuje odborný kurz nad rámec studia na VŠ, který hodnotí jako velmi přínosný z hlediska její budoucí profese. Zároveň však zmiňuje, že se moc nevěnuje samostudiu (*i když ví, že by měla*), protože jí chybí motivace – myslí si, že bude více motivovaná k sebevzdělávání a *doplňování mezer ve vzdělávání*, až bude působit v logopedické profesi. R03 konzultuje s lidmi z praxe, zda by si vybrali tento obor logopedie znovu a jaké jsou výhody a nevýhody této profese. Pro R05 je aktuální prioritou dokončit studium na VŠ, do jehož zdárného absolvování vkládá své úsilí.
- (5) **Překážky k dosažení cílů** – v rámci rozhovorů s respondentkami poměrně často zaznívaly překážky pojící se s cestou k dosažení profese klinického logopeda. Všechny respondentky vidí překážky v **postgraduálním specializačním vzdělávání**. Všechny respondentky uvádějí časovou náročnost vzdělávání, která koliduje s jejich plány v osobním životě. R03 přímo uvádí, že absolvování specializačního vzdělávání je *neslučitelné s rodinným životem*, R05 má pocit, že po studiu na VŠ si musí vybrat mezi klinickou logopedií či zakládáním rodiny. Další výraznou překážku respondentky vnímají ve finanční náročnosti tohoto vzdělávání – povinné kurzy a stáže si musí platit z vlastních peněz. R05 říká: *Člověk si musí vydělávat peníze, aby se vůbec mohl klinickým logopedem stát*. R03 v tomto směru zmiňuje, že jí vadí nejednotná pravidla – některá zařízení, kde logoped působí pod dohledem klinického logopeda, kurzy a stáže proplácí, jiná nikoliv. R01, R03 a R04 přímo zmiňují v souvislosti se specializačním vzděláváním slovo „demotivace“. R05 pak zmiňuje náročnost specializačního vzdělávání i z hlediska odborných požadavků. R03 vidí překážky na její profesní cestě za klinickou logopedií nejen ve specializačním vzdělávání, ale i v akreditovaném kvalifikačním **kurzu logopeda ve**

zdravotnictví. Vadí jí zmatky, které panují kolem toho, na jaký ročník studentů logopedie se již vztahuje povinnost absolvovat kurz. Dále jí chybí jistota, že po letech postgraduálních studií opravdu získá atestaci v klinické logopedii. Celý tento blok zakončuje respondentka R01 větou: *Jestli chtějí odradit budoucí logopedy, tak se jim to daří.*

- (6) **Sebenaplnění** – toto subtéma vzniklo na základě otázek, zda má profese logopeda potenciál k naplnění profesních hodnot respondentek a zda si myslí, že je profese logopeda bude bavit, naplňovat. Čtyři respondentky potenciál naplnění vlastních profesních hodnot v této profesi vidí a věří, že je práce bude bavit či naplňovat. R05 si není úplně jistá, že její profesní hodnoty budou profesí v logopedii naplněny; z hlediska finančního ohodnocení se bojí, že na poměry dnešní doby bude dost těžké se profesí logopeda ve školství zajistit a realizovat. Myslí si však, že by ji práce v logopedii mohla bavit, naplňovat.
- (7) **Sebe-obraz** – subtéma sebe-obrazu vzniklo na základě otázek, zda si respondentky myslí, že se na profesi logopeda hodí a jak si samy sebe představují v roli logopeda. Všechny respondentky si myslí, že se na práci v logopedické profesi hodí, vzhledem ke svým osobnostním předpokladům (R02, R03, R04), zkušenostem s prací s dětmi (R01, R05) či kladného vztahu k dětem (R04). R04 se sama cítí být dostatečně empatická, komunikačně zdatná a schopná motivovat ostatní, v tom vidí dobré předpoklady pro práci s klientelou různého věku a s rodiči dětí s PŘK. R02 sama sebe charakterizuje jako trpělivou, což se u práce s dětmi (na které se chce v rámci budoucí práce zaměřit) dle jejích slov *vyplácí*.
- (8) **Motivace** – v otázce, co motivuje respondentky k logopedické profesi (či zda vůbec mají nějakou motivaci), byla uvedena nejčastěji pomoc druhým lidem (R01, R02, R03, R04), dále pokrok – viditelný výsledek práce (R02, R03), možnost seberealizace (R03), dobré pracovní uplatnění, perspektivní budoucnost a možnost pracovat v rámci profese s dětmi (R05).
- (9) **Pochybnosti** – posledním subtématem je přítomnost pochybností ve volbě logopedického oboru jako takového, volbě profesního zaměření. Pochybnosti se občas objevují v různé míře u všech respondentek. Pouze v menší míře se projevují u R02, R03 a R04. Podle R02 cesta ke klinické logopedii není jednoduchá, snaží se

to ale i přes dané překážky brát *tak, jak to je*. O tom, že se jí nakonec podaří stát se klinickou logopedkou, moc nepochybuje. Je ráda, že studuje logopedii, tento obor by neměnila. R03 určité pochybnosti cítila na bakalářském studiu, avšak aktuálně na to má již jiný pohled – myslí si, že je poptávka po absolventech magisterského studia tohoto oboru. Svého rozhodnutí studovat logopedii a profesně se zaměřovat na tuto oblast nelituje. R04 někdy cítí pochybnosti kvůli překážkám souvisejícím se specializačním vzděláváním v klinické logopedii. Závěrem těchto úvah však vždy je, že jí to *za to stojí*. Jisté pochybnosti se projevují u R01, kterou někdy napadají otázky, jaké by to bylo dostat se na jiný studijní obor (který si původně přála) – jak sama ale toto téma uzavírá: *ted' už je to jedno*. Největší pochybnosti se projevují u respondentky R05 – kdyby dostala příležitost znovu se rozhodnout, jaký obor bude studovat, hodně by váhala. Kdyby v té době věděla, jaké jsou požadavky na profesi klinického logopeda, nejspíše by tento obor nezvolila a rozhodla by se studovat něco jiného. Na otázku, zda má pochybnosti týkající se svého profesního zaměření, odpovídá: *ano*.

Shrnutí výsledků kvalitativní části výzkumu

První okruh – VO1: Jaké charakteristiky a kvality má vnímaná identita u studentů logopedie?

První téma – **Identita ve vztahu k sobě** – vztahující se k první výzkumné otázce (VO1) popisuje osobnostní charakteristiky respondentek. Společnou charakteristikou se pro většinu respondentek ukázala být **introverze**. Některé respondentky se shodly též v charakteristice přátelskosti, zodpovědnosti. Další uvedené charakteristiky při sebe-popisu byly pro každou respondentku specifické, uváděny byly hlavně kladné charakteristiky (např. empatie, cílevědomost, svědomitost). Z hlediska tématu vlastní **výjimečnosti** (příp. odlišnosti) každá respondentka uvedla jinou charakteristiku – vyšší míra intuice (R01), otevřenost vůči novým příležitostem (R02), vyšší schopnost empatie (R03), perfekcionismus a vytrvalost (R04), zvýšená sebekritika (R05). Zatímco 3 respondentky se zajímají o vlastní **sebepoznávání** (R01, R02, R03), 2 respondentky tuto potřebu nemají (R04, R05). **Prokrastinace** se projevuje u všech respondentek, zejména ve vztahu ke studiu na VŠ, a ve zvýšené míře u R01, R02, R05, v nižší míře u R03 a R04.

Druhé téma – **Identita ve vztahu k druhým** – vztahující se k VO1 popisuje zejména míru **vlivu** ostatních lidí na hodnoty, postoje, názory respondentky. Tato hodnocená míra poměrně dost variuje – od velkého vlivu na respondentku (R01, R05), až po nízký (R03, R02) až skoro žádný vliv (R04). Míra **závazků** je u všech respondentek hodnocena jako nízká nebo žádná.

Druhý kruh – VO2: Jaké vlivy a okolnosti působí na utváření profesní identity studentů logopedie?

První téma – **studium a vztah k němu** – je poměrně dost obsáhlé. Respondentky se vyjadřovaly k několika aspektům, které se pojí zejména k jejich aktuálnímu magisterskému studiu logopedie na PedF UK. Studium popisují respondentky spíše pozitivními charakteristikami (budoucnost, přínosné, obohacující), od dvou respondentek (R01, R05) zaznívají ale i negativní postoje (demotivující, zmatek, záhadnost). **Motivací** k volbě studia logopedie bylo u R02, R03 a R04 zejména vlastní rozhodnutí, zájem o obor. Naopak R01 a R05 původně chtěly studovat jiný VŠ obor, v jejich rozhodnutí pak hrála roli rodina. **Studijní úspěšnost** se u respondentek pohybuje od nadstandardních výsledků (R04), až po průměrné, spíše horší (R01). Z hlediska **vlastní přípravy** v rámci studia se průběžně připravují pouze R04 a R03, ostatní tři respondentky povinnosti plní na poslední chvíli. V tématu **možností podpory** měly respondentky pojem o možnostech psychologické podpory na fakultě, projevíly však zájem o profesní podporu během studia, která by spočívala v kontaktu s odborníky z praxe, kteří by přinesli studentům aktuální a praktické poznatky o profesi (R04, R05). V otázce, zda mají respondentky pocit, že je studium dostatečně připravuje na budoucí **roli logopeda**, odpovídaly spíše negativně. Nejvíce respondentkám v tomto směru **chybí praktické poznatky** (R01, R02, R04, R05), které jsou upozaděny v rámci studia oproti získávání teoretických poznatků.

Druhé téma – **vyučující na VŠ** – se dotýká zejména míry podpory studentů ze strany vyučujících. Samotnou **podporu** od vyučujících hodnotí respondentky spíše kladně (popisují je jako nápomocné, přívětivé, lidské), pouze pro R05 nepředstavují vyučující podporu. **Motivací** ke studiu ze strany vyučujících necítí ani jedna z respondentek. Jako důvody jsou uváděny délka studia, nedynamičnost studia nebo málo praktických poznatků (přemíra teoretických) v rámci výuky. Způsob a možnosti **vedení** studentů ze strany vyučujících hodnotí spíše pozitivně tři respondentky (R01, R02, R04), spíše negativně dvě

respondentky (R03, R05). **Otevřenost vyučujících** vůči tématům **profesní identity** hodnotí respondentky spíše jako nedostatečnou – např. R04 uvádí, že vyučující se studenty moc neprobírají spokojenost se studiem a celkově přínos studia pro studenty logopedie (v tomto směru by dle respondentky mělo dojít ke zvážení, jaké předměty jsou pro studenty přínosné). Kladně je hodnocena přítomnost odborníků z praxe na výuce z hlediska utváření profesní identity studentů (R03). **Hodnotící kritéria** a jejich nastavení je dle respondentek spíše přehledné; respondentka R03 by uvítala vyšší požadavky ze strany vyučujících u některých předmětů, naopak dle R04 a R05 jsou některé předměty nadhodnocené (dle R04 zejm. ty, které se netýkají přímo oboru logopedie).

Třetí téma – **odborné praxe** – se týká posouzení poskytovaných praxí v rámci magisterského studia na PedF UK. Dostatečnost praxí z hlediska kvantity většina respondentek hodnotí spíše negativně a přivítaly by více praxe. Z hlediska kvality hodnotí praxi pozitivně dvě respondentky (R04, R02). Na otázku, jestli mají absolvované odborné praxe vliv na vlastní **profesní utváření**, odpovídají respondentky pozitivně – R03 díky nim zjistila, jaké klientele se chce věnovat, R04 si uvědomila, že by ji mohla zajímat profese logopeda ve školství. Respondentky hovořily v souvislosti s magisterskými praxemi o tom, zda je dán dostatečný prostor pro reflexi jejich zkušeností z praxí, **sebereflexi**. Tři respondentky (R01, R02, R03) hodnotí tento prostor jako nedostatečný, dvě (R04, R05) jako dostačující.

Čtvrté téma – **zaměstnání** – respondentky popisovaly z hlediska svých pracovních zkušeností a jejich vlivu na utváření profesní identity. Pouze jedna respondentka R01 má zkušenosti se zaměstnáním v oboru logopedie, R02 a R03 mají pracovní zkušenosti s prací v oboru speciální pedagogika, R04 má zkušenosti mimo obor a R05 má mírné zkušenosti s prací v oboru logopedie, ale působí pracovně zejména mimo obor. Respondentky s většími profesními zkušenostmi z oboru (R01, R02, R03) hodnotí tyto zkušenosti jako **velmi přínosné** pro svůj profesní vývoj.

V rámci tohoto okruhu rezonovalo zejména téma nedostatku praktických poznatků (během výuky) a jeho negativního vlivu na pocit připravenosti pro roli logopeda.

Třetí okruh VO3: Jaký je vztah studentů k profesi logopeda a jejich profesní budoucnosti?

První téma – **profese logopeda** – popisuje **obraz „dobrého“ logopeda** dle respondentek. Odpovědi se setkávají v tom, že by měl být logoped empatický, mít dobré komunikační schopnosti a lidský přístup vůči klientům. Všechny respondentky se pak shodly na tom, že profese logopeda je **společností** spíše podceňovaná, obecně lidé nemají moc přehled o náplni profese logopeda a jejím možném záběru. Tři respondentky však vnímají toto povolání jako **prestižní** (R01, R02, R03), další dvě respondentky spíše ne. U otázky zaměřené na **sebeidentifikaci** s povoláním logopeda odpověděly kladně pouze dvě respondentky (R01, R04). Pocit **hrdosti** na povolání logopeda pak pociťují skoro všechny respondentky (kromě R05).

Druhé téma – **profesní budoucnost** – popisuje **profesní hodnoty** respondentek, které spočívají zejména v radosti z práce, sebenaplnění, seberozvoji, vytváření prostoru pro seberealizaci, ale i pomáhání ostatním lidem. Pracovat v logopedii chtějí tři respondentky (R04, R02, R01), dvě jsou na vážkách (R03, R05). Z hlediska tématu **profesních cílů** každá respondentka uvedla, že profese **klinického logopeda** (působícího v resortu zdravotnictví) pro ně byla (R01, R03, R05), nebo stále je (R02, R04) profesní **prioritou**. Respondentky R01, R03, R05 na cestě za klinickou logopedií však odrazují překážky (viz níže), plánují působit v resortu školství. Všechny respondentky by chtěly v budoucnu pracovat s dětskou klientelou. Poměrně jasné představy o budoucí profesní dráze mají R01, R02 a R04, zatímco nejistoty ohledně budoucí profese provázejí R03 a R05. Právě pociťované **překážky k dosažení budoucích profesních cílů** v rámci rozhovorů s respondentkami poměrně často zaznívaly – největší překážku pro ně představuje **postgraduální specializační vzdělávání**, a to zejména z hlediska velké časové a finanční náročnosti, která jim zasahuje do plánů v osobním životě. Další možnou překážkou je pro respondentky **AKK Logoped ve zdravotnictví** a nejasnost kolem povinnosti absolvování tohoto kurzu. Dalším tématem byl potenciál profese logopeda pro **sebenaplnění**. Zde respondentky odpovídají kladně, pouze R05 si není jistá, zda má logopedická profese potenciál naplnit její profesní hodnoty. Na otázku, zda si respondentky myslí, že se na profesi logopeda hodí, odpověděly všechny shodně – kladně. **Motivací** k profesi jim je především **pomoc druhým lidem** a sledovaný pokrok u klientů. Posledním tématem, které se zabývalo profesní budoucností, byla

přítomnost **pochybností** ve volbě oboru logopedie a profesního zaměření. Pochybnosti se občas objevují v různé míře u všech respondentek – pouze v malé míře u R02, R03 a R04, naopak ve velké míře u R05.

4.5.2 Výsledky kvantitativní části

Výsledky kvalitativních analýz rozhovorů přinesly řadu informací o studentech logopedie a aspektech utváření jejich profesní identity. Tyto podklady byly využity pro vytvoření dotazníku vlastní konstrukce s cílem reflektovat klíčová témata v celém souboru studentů (N = 21, bez započítání autorky studie). V této části budou představeny výsledky průzkumu a jejich deskriptivní zpracování.

Vzhledem k počtu respondentů byla veškerá data zpracována v podobě deskriptivních statistik, které byly založeny primárně na prezentaci modů (četností daných odpovědí), případně aritmetických průměrů (Hendl, 2016). Bylo-li to možné, s ohledem na charakter dat, byly výsledky vizualizovány do podoby grafů. V položkách dotazníku č. 26 a č. 27 bylo možné zadat volnou odpověď (nebyly k dispozici varianty odpovědi), tato kvalitativní data byla proto zpracována formou abstrakce a interpretace klíčových témat těchto odpovědí. V položkách, kde bylo možné zaznamenat i jinou odpověď (mimo připravených odpovědí), jsou uvedeny pouze odpovědi a témata, které se objevila alespoň u dvou respondentek.

Úvodní informace

První tematický okruh byl zaměřený na zjištění základních informací o respondentkách. Ty v odpovědích volily z připravených variant odpovědí, případně jim bylo umožněno zvolit odpověď vlastní (první otázka). Na odpovědi bylo nahlíženo jako na nominální dichotomické a polytomické proměnné.

Na základě četností odpovědí můžeme konstatovat, že převažují respondentky, které úspěšně ukončily **bakalářský studijní program** Speciální pedagogika (n=10) a Speciální pedagogika – intervence (n=8). Jedna respondentka vystudovala program Logopedie a jedna respondentka program Speciální pedagogika – vychovatelství.

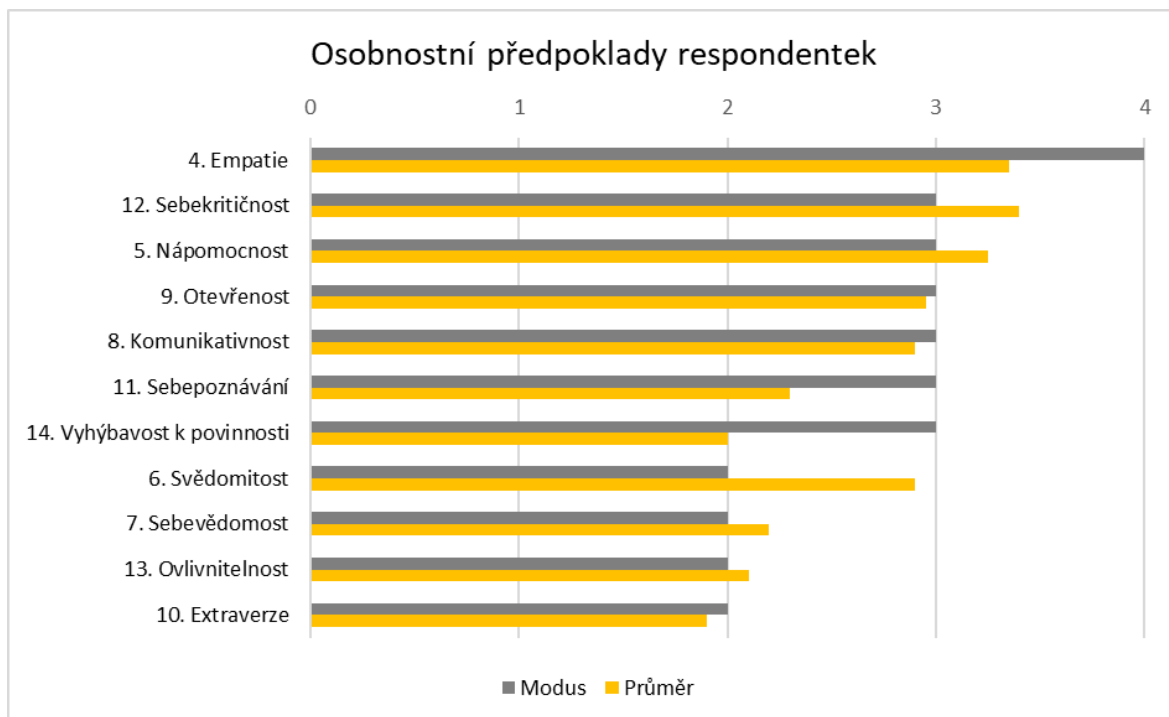
Většina respondentek (n = 10) nemá **zkušenost se studiem jiného studijního programu**, část respondentek (n = 7) má zkušenost s programem mimo obor logopedie a několik respondentek v oboru logopedie (n = 3).

Většina respondentek nemá aktuálně **zaměstnání** (n = 10), část respondentek (n = 7) má zaměstnání mimo obor logopedie a několik respondentek pracuje v oboru logopedie (n = 3).

Osobnostní předpoklady respondentek

Druhý tematický okruh byl zaměřený na osobnost respondentek a na jejich posouzení vlastních osobnostních kvalit. Odpovědi byly zaznamenávány v podobě Likertovy škály, kdy 0 = *Ne, vůbec* a 4 = *Ano, velmi*. Výjimkou byla položka č. 10, která měla podobu sémantického diferenciálu s polaritou 0 = *introverze* a 4 = *extraverze*, a položka č. 15, která umožňovala výběr více odpovědí. Výsledky v podobě průměru a modu jsou uvedeny v grafu 1, výsledky položky č. 15 v tabulce 5.

Graf 1 – Osobnostní předpoklady respondentek (položky 4–14, seřazeno dle modu)

Tabulka 5 – Dlouhodobé závazky respondentek (položka 15)

Odpověď	Modus
Studium na VŠ	18
Partnerský vztah	13
Povolání	6
Bydlení (např. hypotéka)	4
Závazky vůči blízkým lidem (např. starost o člena rodiny)	3
Nemám / uvedené možnosti pro mě nepředstavují závazek	2
Brigáda	1
Manželství	1
Nevlastní (partnerovi) potomci	1

Z grafu 1 je patrné, že se respondentky z hlediska svých osobnostních charakteristik hodnotí jako velmi **empatické**, s vyšší mírou **sebekritičnosti**, **nápomocné** druhým lidem, **otevřené** vůči novým zkušenostem a více **komunikativní**. U položek 11. sebepoznávání, 14. vyhyčavého chování vůči povinnostem a 6. svědomitost je viditelný rozdíl mezi modem a průměrem. V rámci 11. sebepoznávání a 14. vyhyčavého chování se průměr odpovědí respondentek pohybuje kolem průměrné škálové hodnoty 2, modus je však vyšší, tzn. nejvíce odpovědí na tuto položku mělo hodnotu 3. Opačný případ nastal u položky 6. svědomitost, kde se průměr odpovědí pohybuje na vyšší hodnotě (hodnota 3), než je tomu u modu (hodnota 2). Nejčastější odpověď (modus) na tuto položku byla průměrná hodnota 2, dá se však předpokládat, že některé respondentky udávaly v odpovědi vysoké hodnoty na škále, tudíž zvýšily celkový průměr všech odpovědí u položky svědomitosti na vyšší hodnotu. Na škále sebevědomí, ovlivnitelnosti druhými lidmi z okolí a introverze–extraverze se respondentky hodnotí v průměrných hodnotách.

Dlouhodobý závazek představuje pro většinu respondentek studium na vysoké škole, pro více než polovinu potom partnerský vztah. Naopak závazky jako manželství či potomci jsou zastoupeny vždy pouze jednou respondentkou.

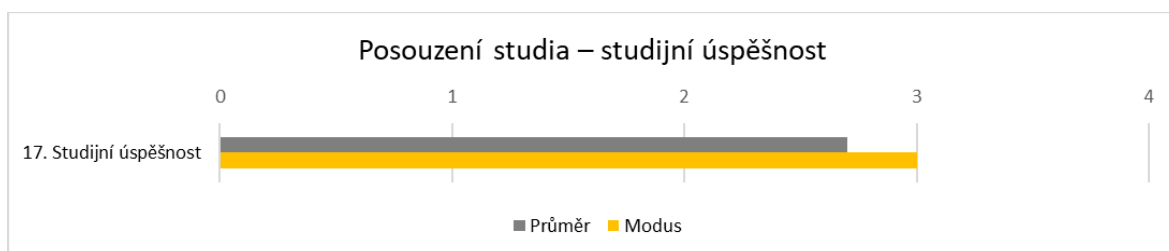
Okolnosti studia logopedie

Třetí tematický okruh byl zaměřený na okolnosti, které respondentky vedly ke studiu logopedie, dále na to, jak vnímají svou pozici a své studijní předpoklady a jak toto studium v různých aspektech hodnotí. Odpovědi byly zaznamenávány v podobě Likertovy škály, kdy 0 = *Ne, vůbec* a 4 = *Ano, velmi*, prostřednictvím sémantického diferenciálu (položka č. 17 s polaritou *podprůměr – nadprůměr* a položka č. 22 s polaritou *Převažují teoretické poznatky – Převažují praktické poznatky*) a pomocí výběru z variant (polytomické nominální proměnné) u položky č. 16 a z volné odpovědi v položkách č. 27 a č. 28.

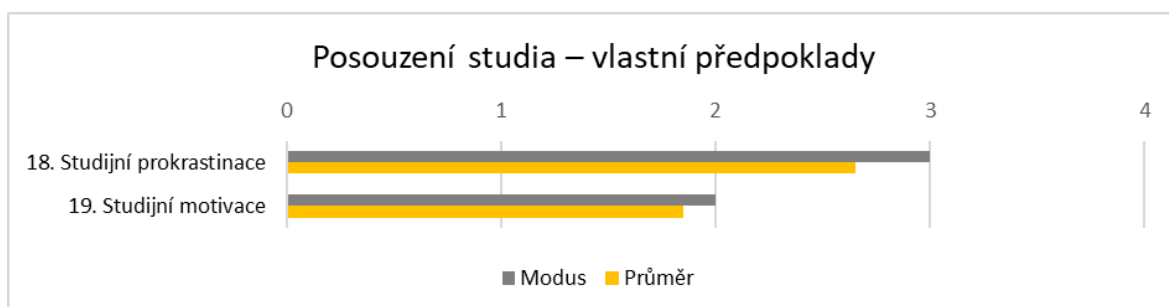
Tabulka 6 – Důvody ke studiu logopedie (položka 16)

Odpověď	Modus
Vlastní zájem o obor/povolání	13
Pomoc druhým lidem	13
Možnost seberealizace v oboru/povolání	9
Perspektivnost oboru	9
Rodina, blízcí	9
Poptávka po logopedickém povolání	4
Prestiž povolání	3
Studium na střední škole	3
Vlastní pracovní zkušenosti (brigáda, zaměstnání, praxe, dobrovolnictví)	3
Vlastní zkušenost s logopedickou péčí	3
Finanční ohodnocení povolání	2

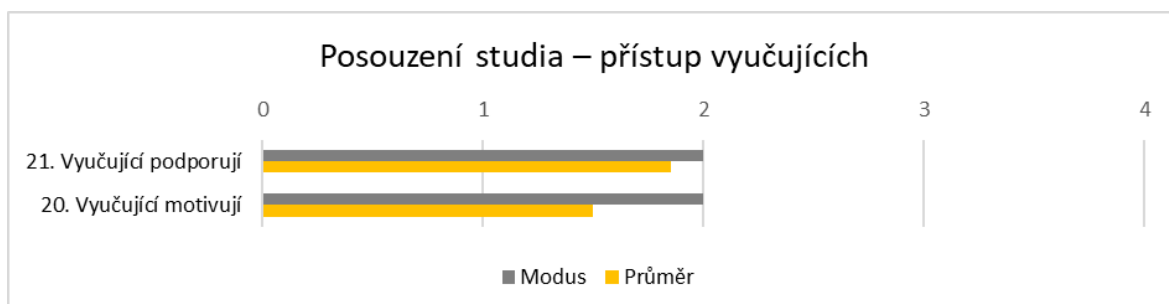
Graf 2 – Posouzení studia – vnímaná studijní úspěšnost (položka 17)

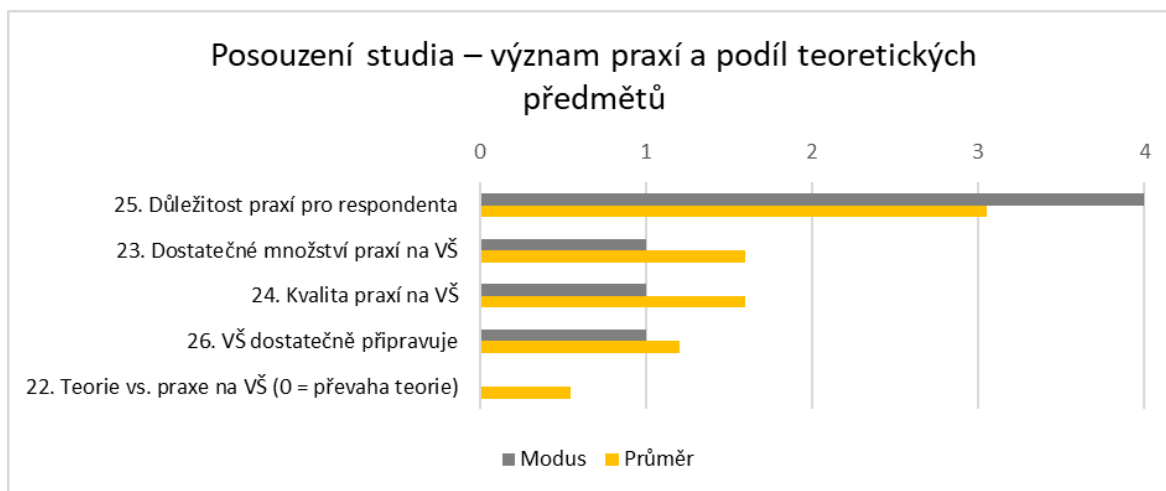
Graf 3 – Posouzení studia – vlastní předpoklady (položky 18 a 19, seřazeno dle modu)

Graf 4 – Posouzení studia – přístup vyučujících (položky 20 a 21, seřazeno dle průměru)

Graf 5 – Posouzení studia – význam praxí a podíl teoretických předmětů (položky 22–26, seřazeno dle průměru)

Respondentky se rozhodly pro studium logopedie nejčastěji z důvodu **vlastního zájmu** o obor či profesi a motivace **pomáhat druhým** lidem. Skoro polovina respondentek se rozhodla pro tento obor kvůli možnosti seberealizace v oboru či povolání, perspektivnosti oboru, ale i vlivem blízkých osob. Naopak skoro žádná respondentka neuvěděla, že by se rozhodla věnovat logopedii kvůli finančnímu ohodnocení profese.

Svou studijní úspěšnost hodnotí respondentky na škále **spíše nadprůměrně**. Co se týká vlastních předpokladů, míra **prokrastinace** v rámci studia je u studentek vyšší než míra **motivace** ke studiu, obě položky se však pohybují na škále kolem průměrné hodnoty 2. Při posuzování, zda respondentka cítí od **vyučujících** podporu a motivaci ke studiu, se podpora pohybuje kolem průměru na škále, zatímco motivace ze strany vyučujících je dle respondentek mírně nižší.

V rámci posuzování **důležitosti odborných praxí** (při magisterském studiu) ve vztahu k profesnímu utváření studentek hodnotí respondentky tyto praxe jako **velmi důležité**. Z hlediska **kvantity** je praxí spíše méně, stejně tak **kvalitu** hodnotí respondentky lehce podprůměrně. Na otázku, zda magisterské studium dostatečně připravuje respondentku na **budoucí roli logopeda** odpovídaly respondentky opět **spíše negativně**.

Na otázku, jaký je poměr získávání teoretických a praktických poznatků při výuce, respondentky jednoznačně poukazují na **převahu teoretických poznatků** v rámci výuky.

Z hlediska vyhodnocení otázek č. 27 a č. 28, tedy vnímaných pozitiv a negativ v magisterském studiu, respondentky uvádějí jako **pozitivum** studia přednášky externistů z praxe či doktorandek se zkušeností z praxe, návštěvy zařízení (např. Tamtam²⁵), odborné praxe, seznámení se s problematikou postižení v dospělém věku, vstřícnost pedagogů a získávání informací od vyučujících, zaměření se na praktické dovednosti, prostor pro vlastní projev a názory od vyučujících. Jedna z respondentek uvádí, že cítí pozitivnější (více kolegiální) přístup ze strany vyučujících.

Mezi vnímanými **negativy** je mnoha respondentkami uváděno negativum opakování stejné vyučované látky z bakalářského studia, orientace výuky na teoretické poznatky, pocit nepřipravenosti na profesi ze strany studia, málo praktických poznatků v rámci výuky a nadbytek informací nepodstatných pro obor logopedie (ve formě předmětů orientovaných na historii, filozofii, speciální pedagogiku). Dále respondentky uvádí málo aktuálních informací (zejm. ve vztahu k podmínkám plnění postgraduálního vzdělávání v klinické logopedii), rozvrh výuky (časová náročnost), nedostatek praxe, absence nabídky volitelných předmětů v oboru logopedie, málo seminářů zaměřených na konkrétní poruchy řečové komunikace (kde by se probírala látka více do hloubky), nízká dotace logopedických předmětů, nízká kvalita lékařských předmětů. Jedna z respondentek uvádí, že některým vyučujícím chybí respekt při jednání se studenty.

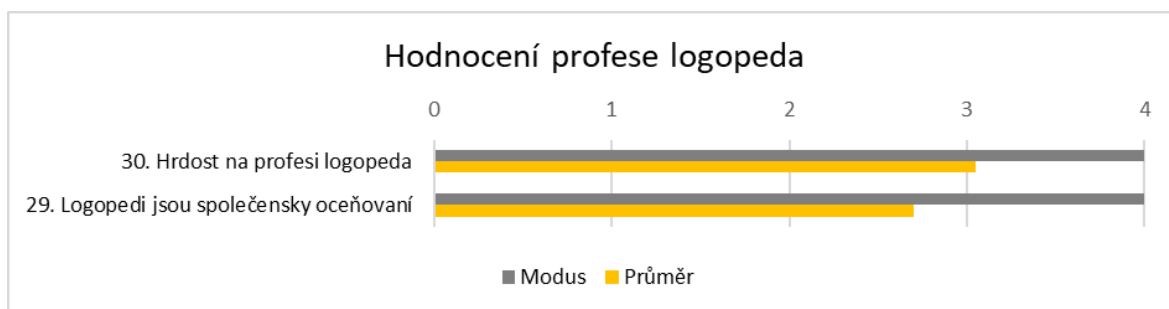
Postoj respondentek k profesi logopeda

Čtvrtý tematický okruh byl zaměřený na postoj respondentek k profesi logopeda a k jejich vlastnímu profesnímu směřování. Tento okruh sestával z položek v podobě Likertovy škály, kdy 0 = *Ne, vůbec* a 4 = *Ano, velmi*, v případě položky č. 32 ze škály 0 = *Určitě ne* a 4 = *Určitě ano*, a dále z výběru z možností (vč. možnosti vlastní odpovědi), se kterými bylo pracováno jako s polytomickými proměnnými.

Graf 6 – Hodnocení profese logopeda (položky 29 a 30, seřazeno dle průměru)

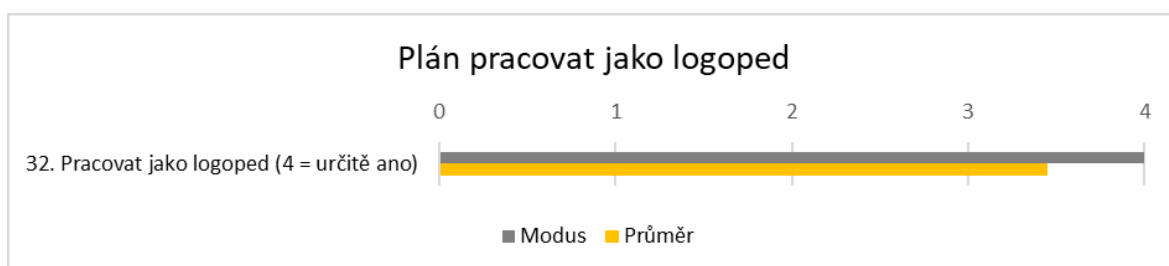
²⁵ Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s.

Tabulka 7 – Zdroje ovlivnění vlastních představ o budoucí profesi logopeda (položka 31)

Odpověď	Modus
Budoucí plány v osobním životě	19
Náročnost specializačního vzdělávání (postgraduálního)	14
Rodina, blízcí	12
Vaše finanční možnosti	11
Odborné praxe na VŠ	10
Pracovní zkušenosti (vč. brigád, dobrovolnictví)	9
Studium na VŠ – mimo praxe	6

Graf 7 – Plán pracovat jako logoped (položka 32)

Tabulka 8 – Hlavní motivace k profesi logopeda (položka 33)

Odpověď	Modus
Pomoc druhým lidem	16

Možnost seberealizace	13
Osobní zájem (prospěšnost, zábava)	13
Perspektivnost oboru	10
Prestiž povolání	3
Finanční ohodnocení	2

Tabulka 9 – Ideální resort (sektor) pro působení jako logoped (položka 34)

Odpověď	Modus
Resort zdravotnictví	14
Resort školství	9
Soukromý sektor	6
Nevím	2
Resort práce a sociálních věcí	1

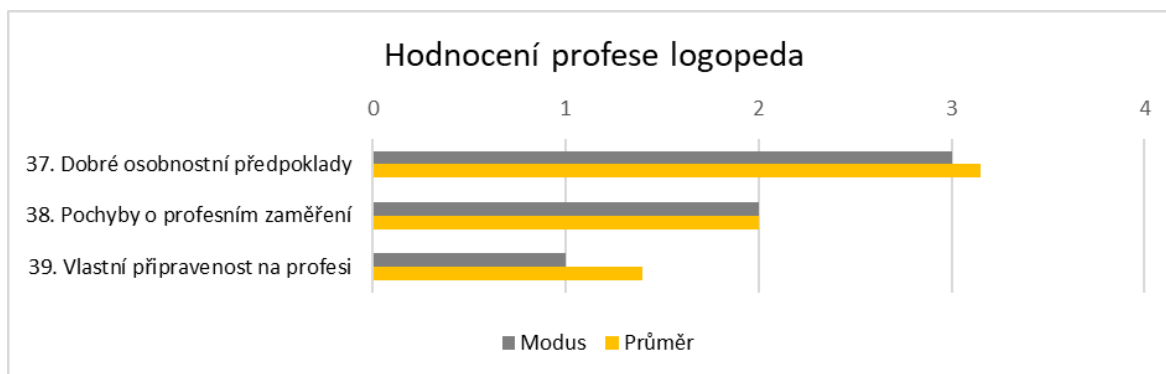
Tabulka 10 – Plánovaný resort (sektor) pro působení jako logoped (položka 35)

Odpověď	Modus
Resort školství	8
Resort zdravotnictví	7
Soukromý sektor	6
Nevím	5
Resort práce a sociálních věcí	2

Tabulka 11 – Překážky v přípravě k profesi logopeda (položka 36)

Odpověď	Modus
Nejasnosti ohledně podmínek pro dosažení kvalifikace	19
Časová náročnost předatestace	18
Finanční náročnost předatestace	18
Časová náročnost kurzu LVZ	14
Finanční náročnost kurzu Logoped ve zdravotnictví (LVZ)	10
Odborná náročnost předatestace	7
Odborná náročnost kurzu LVZ	4

Graf 8 – Profesní vize (položky 37–39, neřazeno)

Na otázku, zda cítí respondentky **hrdost** ve vztahu k profesi logopeda, je nejčastější odpověď nejvyšší možná, v průměru odpovídaly respondentky nadprůměrně (hodnota 3 na škále). Velmi podobné jsou odpovědi v otázce, zda lidé ve společnosti oceňují profesi logopeda (průměrná hodnota je lehce nižší v porovnání s pocitem hrdosti).

Skoro všechny respondentky uvedly, že jejich představy o profesní budoucnosti ovlivňují **budoucí plány v osobním životě**. Další častou odpovědí byla **náročnost specializačního vzdělávání**, rodina a blízcí, finanční možnosti respondentky, odborné praxe na VŠ, pracovní zkušenosti a na posledním místě studium na VŠ.

Většina respondentek **plánuje** do budoucna pracovat na **pozici logopeda**. Největší **motivaci** k výkonu logopedické profese spatřují v **pomoci druhým lidem**, dále v možnosti seberealizace, motivuje je osobní zájem, perspektivnost oboru. Naopak velmi málo respondentek motivuje prestiž povolání či finanční ohodnocení profese.

Na otázku, v jakém resortu by chtěly respondentky **ideálně působit**, většina z nich uvedla **resort zdravotnictví** (14 respondentek), dále resort školství (9 respondentek), soukromý sektor (6 respondentek). Pouze jedna respondentka by v budoucnu chtěla působit v resortu práce a sociálních věcí. Na otázku, v jakém resortu **plánují působit**, se odpovědi již liší. Nejčastější odpověď je **resort školství** (8 respondentek), přičemž do resortu zdravotnictví plánuje jít pouze 7 respondentek (z původních 14 u předchozí položky). U této otázky se zvýšil počet odpovědí „nevím“.

Respondentky odpovídaly dále na otázku, jaké hlavní **překážky** spatřují v **odborné přípravě** k profesi klinického logopeda (působícího v resortu zdravotnictví). 19 respondentek uvedlo, že hlavní překážky spatřují v **nejasnosti** ohledně **podmínek** pro dosažení kvalifikace, 18 respondentek **časovou náročnost** a také **finanční náročnost** specializačního vzdělávání. 14 respondentek spatřuje překážku v časové náročnosti kurzu Logoped ve zdravotnictví a 10 respondentek ve finanční náročnosti tohoto kurzu. Odborná náročnost specializačního vzdělávání nebo kvalifikačního kurzu není vnímaná respondentkami z většiny jako překážka.

V otázce osobnostních předpokladů k tomu stát se dobrým logopedem respondentky hodnotily samy sebe kladně (hodnota 3). Z hlediska přítomnosti **pochybností** o svém profesním zaměření do oboru logopedie respondentky odpovídaly neutrálně (hodnota 2). Na otázku, zda se aktuálně respondentky cítí být **připraveny na výkon** profese logopeda, se odpovědi pohybují v **negativních** hodnotách (nejčastější odpověď byla hodnota 1 – spíše ne).

4.6 Diskuse

Představená diplomová práce se zabývá tématem utváření profesní identity studentů logopedie. Výzkumů a kvalifikačních prací zabývajících se tématem profesní identity a jejího utváření u studentů vysokých škol bylo zrealizováno více – zaměřují se především na studenty medicíny, psychologie či pedagogiky. Tato diplomová práce nabízí rozšíření současných výzkumů zaměřených na profesní identitu vysokoškolských studentů o studenty oboru logopedie. V tomto směru představuje výzkum přínos nových, dosud nepopsaných poznatků.

Výsledky výzkumu v kontextu jiných odborných výzkumů

Zaměření diplomové práce bylo inspirováno mnoha výzkumy, které se zabývají stejnou tematikou – utvářením profesní identity studentů vysokých škol. Vzhledem k tomu, že nebyla nalezena práce zabývající se přímo studenty oboru logopedie a jejich profesní identitou, lze porovnávat výsledky práce pouze s výzkumy, které se zaměřují na studenty příbuzných oborů, jako je speciální pedagogika, psychologie či učitelství.

Z hlediska výzkumů zaměřených na utváření profesní identity vysokoškolských studentů lze porovnávat výsledky s kvalifikačními pracemi – Dudíková (2014) se zaměřuje na studenty posledního ročníku magisterského studia speciální pedagogiky. Hrabovská (2011) svou výzkumnou pozornost orientuje na studenty psychologie v rámci navazujícího magisterského studia. Pálka (2019) se věnuje studentům učitelství navazujícího magisterského studia. Všichni tři zmínění autoři přistoupili k výzkumu kvalitativní cestou, prostřednictvím rozhovorů se studenty.

Klíčové výstupy výzkumu této práce, které lze porovnat s dalšími výzkumnými poznatky:

1) Volba povolání

Otázkou, jaké motivy vedou středoškoláky k volbě povolání, se kvantitativně zabýval Vendel (2008). Nejčastějším motivem byl uváděn vlastní zájem o obor nebo zvolené zaměstnání (58 %), dále perspektivnost oboru, finanční ohodnocení povolání, uplatnění svých schopností a snadné uplatnění v oboru. Spíše zanedbatelně byl zastoupen motiv vlivu rodičů či známých na výběr.

V rámci našeho výzkumu se výsledky shodují z hlediska nejčastěji uvedených motivů – v kvantitativní části respondentky uvádějí na prvním místě zájem o obor/povolání, společně také s motivem pomáhat druhým lidem. Druhou nejčastější odpovědí je možnost seberealizace v oboru/povolání, perspektivnost oboru a vliv rodiny či blízkých. Právě onen vliv rodiny na rozhodnutí uvádějí také respondentky v kvalitativní části práce – v tomto bodě se naše výsledky od výzkumu Vendela (2008) liší. Respondentky v rámci kvantitativního výzkumu zcela minimálně uváděly mezi motivy k volbě oboru logopedie finanční ohodnocení.

Z hlediska významných motivů studentů psychologie k výběru studijního oboru uvádí Hrabovská (2011) zejména praktické zkušenosti s prací v oblasti psychologie. S tímto motivem se naše výsledky neshodují. Dále Hrabovská (2011) uvádí osobnostní dispozice, pomoc druhým lidem, vliv výchovy a rodinného prostředí a vliv předchozího studia na SŠ (vliv učitelů na volbu). Výsledky s naším výzkumem se shodují v bodě pomoci druhým, vlivu rodiny. Vliv studia na SŠ se neukázal být významným v rámci kvantitativní části výzkumu, avšak kvalitativní výsledky poukazují na významnost tohoto vlivu.

2) Strategie identity a studijní úspěšnost

Autoři Hejazi, Shahraray, Farsinejad, a Asgary (2009) ve svém výzkumu poukazují na pozitivní vliv informativního stylu identity na akademickou úspěšnost vysokoškolského studenta, a stejně tak negativní vliv difuzně-vyhýbavé strategie na tuto úspěšnost. Vycházejí přitom z klasifikace strategií identity od Berzonskyho (1999), která je popsána v teoretické části této práce.

Náš výzkum se přímo nezaměřovat na určení strategií identity u respondentek. V rámci kvalitativní části výzkumu však lze identifikovat určité charakteristiky typické pro informativní strategii u respondenty R04 (vyšší potřeba vyhledávat a ověřovat informace, vlastní názory, jen málo ovlivnitelné druhými; v rámci studia se připravuje průběžně, zodpovědně, má vytyčené cíle do budoucna v rámci profese), zatímco difuzně-vyhýbavé u R05 (vyšší míra ovlivnitelnosti druhými, vyhýbavé chování, prokrastinace, nejistota ohledně budoucnosti). R04 se hodnotí z hlediska studijní úspěšnosti velmi nadprůměrně, zatímco R05 spíše průměrně. Spojitost strategie identity a studijní úspěšnosti je zde patrná.

3) Studium na VŠ – teorie vs. praxe

Důležitým tématem kvalifikačních prací zabývajících se profesní identitou studentů je nedostatek odborné praxe. Dle Dudíkové (2014) se o tomto aspektu zmiňují všichni respondenti – studenti speciální pedagogiky (n = 9). Studentům vadí příliš teoreticky orientovaná výuka a málo praktických poznatků. Dle Hrabovské (2011) by studenti psychologie uvítali více praxe, ale většina respondentů je se studiem spokojena. Studenti psychologie po obsahové stránce výuky oceňují nejvíce zážitkově zaměřené předměty, praxe, setkání s odborníky z praxe. Pálka (2019) hovoří o studentech učitelství a jejich hodnocení pregraduálního vzdělávání. Z hlediska přípravy na roli budoucího pedagoga nepovažují studenti přípravu za příliš efektivní – v rámci výuky se zdůrazňuje teorie na úkor praxe.

S těmito poznatky se naše výzkumné výsledky shodují.

4) Vyučující na VŠ

Dudíková (2014) uvádí, že studentům speciální pedagogiky chybí bližší vztah s vyučujícími a možnost rozebírat a konzultovat studijní problémy. Studenti mají někdy pocit, že své vyučující zatěžují, že je studenti nezajímají.

S těmito postoji se spíše neshodují naše výsledky. V rámci kvalitativní části jsou vyučující hodnoceni spíše kladně z hlediska poskytované podpory. Respondentky popisují své vyučující jako nápomocné, přívětivé, lidské. Míra motivace ze strany vyučujících je naopak hodnocena jako nízká; s tím korespondují také nižší hodnoty v rámci kvantitativní části.

5) Profesní budoucnost

Studenti psychologie s delší praxí v oboru mají dle Hrabovské (2011) přesnější představy o své profesní budoucnosti, jejich profesní cíle a plány jsou více konkrétní, promyšlené. Budoucí cíle studentů překračují profesi psychologa – někteří respondenti uvádějí, že plánují pokračovat v doktorském studiu, vystudovat jiný bakalářský obor nebo dokončit studium ještě jiného započatého studia.

Těmto aspektům se naše výsledky spíše nepodobají – respondentky v rámci kvalitativní části výzkumu mají i přes menší profesní zkušenost v oboru poměrně konkrétní budoucí profesní cíle. Tyto cíle však zahrnují pouze budoucí profesi jako takovou (a požadavky s ní spojené);

žádná z respondentek neuvedla, že by měla ambice pokračovat dál na doktorské studium či začít studovat jiný vysokoškolský obor.

Limity výzkumu

Zřejmě nejvýraznějším limitem výzkumu je vysoká specifická základní populace – do výzkumu byli zapojeni výhradně studenti oboru logopedie na Univerzitě Karlově v Praze. Vzhledem k této specifické tak nelze hovořit o reprezentativní studii, jejíž výsledky by bylo možné zobecňovat na celou populaci studentů logopedie.

Další možný limit představuje autorčina příslušnost ke skupině magisterských studentů oboru logopedie na Univerzitě Karlově. Během realizace rozhovorů v rámci kvalitativní části výzkumu tak mohlo docházet k neúplnému sdělení některých informací ze strany respondentů, s ohledem na jejich předpoklad autorčiny obeznámenosti s tématem.

V kontextu limitů využitých metod je vhodné zmínit možné zkreslení při výběru výzkumných témat. Potenciální limit může také představovat zatím nedostatečný náhled respondentek na celou šíři výkonu profese logopeda, a tudíž určité zkreslení ve směru k relevanci jejich připomínek.

Doporučení pro další výzkumy

V návaznosti na uvedené limity je vhodné dalším výzkumníkům v této oblasti doporučit rozšíření výzkumného souboru na studenty oboru logopedie dalších univerzit v České republice.

Budoucím kvalitativním výzkumům lze doporučit zaměření se na specifickou skupinu studentů oboru logopedie z jiné univerzity, pro možné zachycení podobností či změn v kontextu našich výsledků. Pro kvantitativně navržené výzkumy se nabízí zaměření na studenty oboru logopedie v rámci všech univerzit v ČR. V tomto směru je však třeba uvážit řadu metodologických komplikací – specifika studijních programů na různých školách, jejich personální zajištění, ale také omezený přístup k respondentům, který přináší riziko jejich nižšího, případně nerovnoměrného, zastoupení v souboru.

Závěr

Základním cílem diplomové práce bylo prezentovat informace o specifikách a procesu utváření profesní identity současných studentů oboru logopedie, zejména pak studentů posledního ročníku navazujícího magisterského studia oboru logopedie na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, u kterých je předpokládán relativně brzký vstup do logopedické profese.

K tomuto účelu bylo využito teoretické rešerše a formulace základních východisek, na které navázala smíšená studie využívající jak kvalitativní, tak kvantitativní metodologie. Teoretická část byla věnována především problematice identity a profesní identity, studiu v oboru logopedie a vymezení logopedické profese v ČR. Text se zaměřil také na psychologické a vývojově-psychologické aspekty, které souvisejí s obdobím tzv. vynořující se dospělosti a jejímu vztahu k profesní identitě.

Praktická část práce byla koncipována jako úzce provázaná – a to nejen s teorií, ale také ve směru k propojení obou výzkumných designů. Kvalitativní část zde vymezila témata a klíčové okruhy pro následné kvantitativní šetření. Realizovaný výzkum pracoval se základní populací $N = 21$ studentek, přičemž výzkumný soubor tvořilo $n = 5$ (pro kvalitativní část) a $n = 20$ (pro kvantitativní část) studentek, které byly do výzkumu zahrnuty metodou příležitostného nenáhodného výběru. Autorka výzkumu, sama studentka logopedie na PedF UK, nebyla do základní populace zařazená, jedna studentka se výzkumu (resp. jeho kvantitativní části) nezúčastnila. Výsledky obou metodologických přístupů poukázaly na řadu zajímavých souvislostí a poznatků o utváření a stavu profesní identity studentů logopedie.

Jak bylo uvedeno v oddílu shrnujícím výsledky kvalitativní části, studentky se posuzují jako spíše introvertované a v jejich výpovědích zaznívá také sebekritický tón, vztahující se například k jejich náchylnosti k prokrastinaci. Studium logopedie je popisováno převážně pozitivně, avšak často zaznívá apel na větší propojení s praktikujícími odborníky, větší rozsah odborné praxe, oproti teoretické přípravě, která, dle výpovědí respondentek, ve studiu dominuje. Tento aspekt pak přispívá i k nižší subjektivní připravenosti studentek na budoucí profesi logopeda. Role vyučujících je popisována poměrně různorodě – na jedné straně jsou vnímáni jako nápomocní a přívětiví, využívající relativně přehledná hodnotící kritéria, na

straně druhé je zmiňován určitý deficit v míře, v jaké motivují studenty, a v míře jejich otevřenosti ke studentům. V otázkách, které se zaměřily na povolání logopeda, respondentky zmiňují hrdost na tuto profesi a spojují ji s hodnotami jako je radost z práce, seberozvoj a pomáhání druhým lidem. Jako zásadní překážku, která jim ztěžuje profesní výhled a způsobuje řadu pochybností, vnímají respondentky složitý a málo přehledný proces vedoucí zejména ke kvalifikaci klinický logoped. Celkově však respondentky udávají, že výkon logopedie má potenciál poskytnout jim profesní naplnění a že se pro toto zaměstnání, dle jejich soudu, hodí.

Kvantitativní část práce výše uvedené výsledky do značné míry potvrdila. Studentky se zde vnímaly jako empatické, nápomocné a komunikativní, avšak s vyšší mírou sebekritičnosti. Volba oboru logopedie byla obvykle výsledkem jejich vlastního zájmu a motivace pomáhat druhým lidem. Stejně jako v rozhovorech, i zde respondentky akcentují význam praxí a vnímají jejich množství a kvalitu jako spíše nedostatečné, oproti převaze teoreticky zaměřeného a subjektivně málo přínosného studia. V tomto směru jsou uváděnými pozitiviv například přednášky externistů z praxe a návštěvy zařízení. Podpora a motivace ze strany vyučujících je hodnocena jako průměrná, až lehce podprůměrná. V odpovědích opět rezonuje negativní vnímání vlastní připravenosti pro výkon profese logopeda. Samotná profese logopeda je ale v odpovědích vnímaná velmi pozitivně, studentky jsou na tuto profesi hrdé a většina respondentek plánuje svou profesní dráhu realizovat právě v tomto oboru. Jako zdroj starostí studentky opět uvádějí nedostatečnou orientaci a problematický proces vedoucí ke kvalifikaci a logopedické práci v resortu zdravotnictví, který je pro ně ideálním místem pro profesní působení. Z tohoto důvodu více studentek plánuje reálně směřovat spíše do resortu školství.

Uvedené výsledky poskytují základní přehled o postojích a vnímání studentek logopedie ve vztahu k jejich studiu, jejich profesní identitě a budoucímu směřování. Na závěr je vhodné doplnit, že záměrem autorky nebylo tuto práci koncipovat pouze jako akademický kvalifikační text, ale důležitou roli hrál i osobní zájem o danou problematiku a potenciál praktického přínosu práce. V centru pozornosti zde byly především dvě základní perspektivy – systémový pohled na studium logopedie a na jeho předpoklady (představený a formulovaný zejména v teoretické části práce) a na druhé straně pohled subjektivní, osobní,

reprezentovaný pohledem samotných studentek logopedie (kterému je věnovaná praktická část práce). Přestože výstupy realizovaného šetření nemají ambici být komplexní analýzou současného stavu, výstupy výzkumu by mohly představovat zajímavý materiál pro pedagogy a další odborníky, kteří se podílejí na vzdělávání v oboru logopedie a na jeho koncepci. Výpovědi studentů mohou v tomto směru posloužit jako cenná zpětná vazba k jejich práci, případně jako inspirace k dalšímu rozvoji studijního programu a logopedické přípravy.

Seznam použitých zdrojů

- AKL (2020). *Informace k AKK Logoped ve zdravotnictví*.
Dostupné z: <https://www.klinickalogopedie.cz/index.php?pg=verejnost--novinky-zajimavosti&aid=1671>
- AKL (2022). *Zajímáte se o práci logopeda?*
Dostupné z: <https://www.klinickalogopedie.cz/index.php?pg=verejnost--jak-se-stat-klinickym-logopedem>
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55, s. 469–480.
- Arnett, J. J. (2003). Conceptions of the Transition to Adulthood Among Emerging Adults in American Ethnic Groups. *New Directions in Child and Adolescent Development*. s. 63–75.
Dostupné z: <http://www.jeffreyarnett.com/articles.htm>
- Arnett, J. J. (2004). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties*. New York: Oxford University Press.
- Arnett, J. J. (2006). Emerging Adulthood in Europe: A Response to Bynner. *Journal of Youth Studies*, 9, s. 111-123. Dostupné z: PsycINFO database.
- Arnett, J. J. (2007). Emerging Adulthood: What Is It, and What Is It Good For? *Child development perspectives*, 1(2), s. 68-73.
- ASCS (2022). *Kurikulum*. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=kurikulum>
- Báčová, V. (1994). Teórie osobnej a sociálnej identity v sociálnej psychológii. *Československá psychologie*, 1, s. 28-42.
- Báčová, V. (2008). Identita v sociální psychologii. In: Výrost, J., Slaměník, I. (Eds.), *Sociální psychologie*. Praha: Grada Publishing.
- Baumeister, R. F. (1997). Identity, self-concept, and self-esteem: The self lost and found. In R. Hogan, J. A. Johnson, & S. R. Briggs (Eds.), *Handbook of personality psychology* (s. 681-710). San Diego, CA, US: Academic Press.
- Berzonsky, M. D. (2003). The Structure of Identity: Commentary on Jane Kroger's View of Identity Status Transition. *An International Journal of Theory And Research Identity*, 3(3), s. 231–245.
- Berzonsky, M. D., Kuk, L. S. (2000). Identity Status, Identity Processing Style and the Transition to University. *Journal of Adolescent Research*, 15(1), s. 81-98.

- Berzonsky, M. D., Nurmi, J-E., Kinney, A., & Tammi, K. (1999). Identity Processing Style and Cognitive Attributional Strategies: Similarities and Difference across Different Contexts. *European Journal of Personality*, 13, s. 105-120.
- Blatný, M., & Plhánková, A. (2003). *Temperament, inteligence, sebepojetí: nové pohledy na tradiční témata psychologického výzkumu*. Tišnov: Sdružení SCAN.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), s. 77-101.
- Bruss, K. V., Kopala, M. (1993). Graduate school training in psychology: Its impact upon the development of professional identity. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 30(4), 685–691. <https://doi.org/10.1037/0033-3204.30.4.685>
- Bytešníková, I. (2010). Systém poskytování logopedické intervence v ČR. In J. Pipeková et al., *Kapitoly ze speciální pedagogiky* (3. vyd.). Brno: Paido.
- Cohen-Scali, V. (2003). The Influence of Family, Social, and Work Socialization on the Construction of the Professional Identity of Young Adults. *Journal of Career Development*, 29(4), s. 237 – 249.
- Český národní korpus (2022). *Word at a Glance: Identita*. Dostupné z: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/identita>
- Deaux, K. et al. (1995). Parameters of Social Identity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(2), s. 280-291. Dostupné z fulltextové databáze <http://www.sciencedirect.com>
- Dobrow, S. R., & Higgins, M. C. (2005). Developmental Networks and Professional Identity: A Longitudinal Study. *Career Development International*, 10, s. 567-583. <https://doi.org/10.1108/13620430510620629>
- Dudíková, I. (2014). *Utváření profesní identity u studentů speciální pedagogiky*. Diplomová práce. Brno: MU. Dostupné z: <https://theses.cz/id/xt7akx/?isslret=student%C5%AF%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Didentita%20student%C5%AF%26start%3D2>
- Dvořák J. (2007). *Logopedický slovník*. Žďár n/S.: Logopedické centrum.
- Erikson, E. H. (1950). *Childhood and society*. New York: Norton.
- Erikson, E. H. (1994). *Identity and the Life Cycle*. New York: W. W. Norton & Company.
- Ferjenčík, J. (2000). *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Portál: Praha.
- Frankovský, M. (2003). Podsuzovanie identity k makrosociálnym útvarom. In: Čermák, I., Hřebíčková, M. & Macek, P. (eds): *Agrese, identita, osobnost*. Brno: Sdružení SCAN.

- Fukanová, V. (2007). Koncepce logopedické péče. In E. Škodová & I. Jedlička et al. (Eds.), *Klinická logopedie*. Praha: Portál.
- Furstenberg, F. F., Kennedy, S., McLoyd, V. C., Rumbaut, R. G., Settersten, R. A. (2003). Between Adolescence and Adulthood: Expectation about the Timing of Adulthood. *Research Network Working Paper No. 1, The Network on Transitions to Adulthood*. Dostupné z: <<http://transad.pop.upenn.edu/downloads/between.pdf>>
- Gibson, D. M., Dollarhide, C. T., Moss, J. M. (2010). Professional identity development: A grounded theory of transformational tasks of new counselors. *Counselor Education and Supervision, 50*(1), s. 21-38.
- Goldie, J. (2012). *The formation of professional identity in medical students: Considerations for educators, Medical Teacher*. Dostupné z: <https://doi.org/10.3109/0142159X.2012.687476>
- Gushue, G. V., Clarke, Ch. P., Pantzer, K. M., Scanlan, K. R. L. (2006). Self- Efficacy, Perceptions of Barriers, Vocational Identity, and The Career Exploration Behavior of Latino/a High School Students. *The Career Development Quarterly, 54*, s. 307–317. Retrieved from EbscoHost Database.
- Hartl, P. & Hartlová, H. (2000). *Psychologický slovník*. Praha: Portál
- Havránek, B. (1989). *Slovník spisovného jazyka českého*. Praha: Academia.
- Hejazi, E., Shahraray, M., Farsinejad, M. & Asgary, A. (2009). Identity styles and academic achievement: mediating role of academic self-efficacy. *Social psychology education, 12*, s. 123-135.
- Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Hendl, J. (2016). *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace* (2. vyd.). Praha: Portál.
- Hlad'o, P. (2009). *Volba další vzdělávací dráhy žáků základních škol v kontextu rodiny*. Disertační práce. Brno: Katedra pedagogiky PDF MU.
- Horáková, R. (2011). *Surdopedie. Texty k distančnímu vzdělávání*. Brno: Paido.
- Hrabovská, Z. (2011). *Profesní identita studentů psychologie*. Diplomová práce. Brno: MU. Dostupné z: <https://theses.cz/id/hpoxzn/>
- Hrabovská, Z. (2011). *Utváření profesní identity studentů psychologie*. Diplomová práce. Brno: MU. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/pri85/Magisterska_prace.pdf
- Chmelíková, V. (2011). *Utváření profesní identity u studentů a absolventů studia psychologie*. Diplomová práce. Brno: MU.

- Ibarra, H. (1999). Provisional selves: Experimenting with image and identity in professional adaptation. *Administrative Science Quarterly*, 44(4), s. 764–791.
<https://doi.org/10.2307/2667055>
- JU STAG (2022). *Programy a obory / spec. studijní programy, obory / spec., plány, jejich segmenty, bloky a předměty*. Dostupné z:
https://wstag.jcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=AAAAAQA GMjMxMDQ3EwEAAAABAAhzdGF0ZUtleQAAAAEAFC05MjIzMzcyMDM2ODU0N zY5NDU4AAAAA**#prohlizeniSearchResult
- Kalík, P., Nekula, M., Pleskalová, J., Bachmannová, J., Balhar, J., Bičan, A., & Blaszczyk, I. (2016). *Nový encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Klenková, J. (2006). *Logopedie*. Praha: Grada Publishing a.s.
- Lechta, V. (1995). *Diagnostika narušené komunikační schopnosti*. Martin: Osveta.
- Lechta, V. (2007a). Základní vymezení oboru logopedie. In E. Škodová & I. Jedlička et al. (Eds.), *Klinická logopedie*. Praha: Portál.
- Lechta, V. (2007b). Metody logopedické intervence. In E. Škodová & I. Jedlička et al. (Eds.), *Klinická logopedie*. Praha: Portál.
- Lechta, V. et al. (1990). *Logopedické repetitorium*. Bratislava: SPN.
- Ludwig, P. (2013). *Konec prokrastinace*. Brno: Jan Melvil Publishing.
- Lukas, J. (2007). Vývoj učitele: Přehled relevantních teorií a výzkumů. *Studia Paedagogica*, 57 (4), s. 364-379.
- Lukas, J., Švaříček, R. (2007). *Reflexe problematiky zkoumání profesní identity učitele*. Vystoupení na XV. Konferenci ČSPV, České Budějovice. Dostupné z:
http://www.jlukas.cz/doc/pedagogicka/reflexe_problematiky_zkoumani_ucitele.pdf
- Macek, P. (2003). Identita jako proces: vývojový přístup a styly sebedefinování. In: Čermák, I., Hřebíčková, M., Macek, P. (eds): *Agrese, identita, osobnost*. Brno: Sdružení SCAN.
- Macek, P. (2006). Psychologický výzkum identity: vyčerpané, nebo nevyčerpatelné téma. In: Blatný, M. (ed.). *Metodologie psychologického výzkumu: konsilience v rozmanitosti*. Praha: Academia.
- Macovei, C. M. (2009). The Forming of The Vocational Identity. *Buletin Stiintific*, 28(2). Retrieved from ScienceDirect Database.
- Mareš, J., Gavora, P. (2004). Interpersonální styl učitelů: Teorie, diagnostika a výsledky výzkumů. *Pedagogika*, 54, s. 101-121.

- Mareš, P., Rabušic, L., & Soukup, P. (2015). *Analýza sociálněvědních dat (nejen) v SPSS*. Brno: Masarykova univerzita.
- McAdams, D. P. (1993). *The stories we live by. Personal myths and the making of the self*. New York: the Guilford Press.
- McAdams, D.P. (1994). *The Person*. Fort Worth: Harcourt Brace College Publishers
- Mezera, A. (2008). *Pro jaké povolání se hodím? Jak si vybrat střední a vyšší odbornou školu a budoucí povolání*. Brno: Computer Press.
- MŠMT (2009). *Metodické doporučení č. j. 14 712/2009-61 k zabezpečení logopedické péče ve školství*. Dostupné z: http://www.spcjicin.cz/files/MT_Metodicke_doporuceni_logopedie.pdf
- MŠMT (2017). *Rámcové požadavky na studijní programy, jejichž absolvováním se získává odborná kvalifikace k výkonu regulovaných povolání pedagogických pracovníků*. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/ramcove-pozadavky-na-studijni-programy-jejichz-absolvovanim-1>
- MŠMT (2022). *Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNCBYMHFHK>
- MU (2022a). *Logopedie*. Dostupné z: <https://www.ped.muni.cz/pro-uchazece/bakalarske-studium-a-magisterske-studium/23387-logopedie>
- MU (2022b). *Logopedie*. Dostupné z: <https://www.ped.muni.cz/pro-uchazece/navazujici-magisterske-studium/24864-logopedie>
- MU (2022c). *Státní a závěrečné zkoušky*. Dostupné z: <https://www.ped.muni.cz/student/bc-a-mgr-studium/statni-a-zaverecne-zkousky#undefined>
- MZ ČR (2022a). *Vzdělávací program Akreditovaný kvalifikační kurz Logoped ve zdravotnictví*. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/wepub/8860/35677/P%C5%99%C3%ADloha-31-AKK-31-Logoped-ve-zdravotnictv%C3%AD.pdf>
- MZ ČR (2022b). *Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru klinická logopedie*. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/wepub/4225/11910/P%C5%99%C3%ADloha%20%C4%8D.%2040%20-%20Klinicka%20logopedie.pdf>
- Nakonečný, M. (2009). *Sociální psychologie*. Praha: Akademia.

- Neary, S. (2014). Professional identity: What I call myself defines who I am. *Career Matters*, 2(3): 14-15
- Nebeská, I. (1992). *Úvod do psycholingvistiky*. Praha: H & H.
- Neubauer, K. et al. (2018). *Kompendum klinické logopedie: Diagnostika a terapie poruch komunikace*. Praha: Portál.
- Niemi, P. M. (1997). Medical Student's Professional Identity: Self-reflection During the Preclinical Years. *Medical Education*, 31, s. 408-415. Retrieved from PsycINFO database.
- O*NET (2022). *Summary Report for: 29-1127.00 - Speech-Language Pathologists*. Dostupné z: <https://www.onetonline.org/link/summary/29-1127.00>
- Olecká, I. (2010). *Metodologie vědeckovýzkumné práce*. Moravská vysoká škola Olomouc: Olomouc.
- Osgood, C. E., Suci, G. J., & Tannenbaum, P. H. (1957). *The measurement of meaning*. University of Illinois Press.
- OSU (2022). *Nabízené studijní programy a obory pro přijímací řízení. Speciální pedagogika*. Dostupné z: <https://pdf.osu.cz/studijniobory/?specializaceid=3447>
- OSU STAG (2022). *Programy a obory / spec. studijní programy, obory / spec., plány, jejich segmenty, bloky a předměty*. Dostupné z: <https://studistag.osu.cz/portal/studium/prohlizeni.html>
- Pálka, T. (2019). *Formování učitelské identity u studentů učitelství navazujícího magisterského studia*. Diplomová práce. Brno: MU. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/x64w1/DP_Palka_Formovani_ucitelske_identity_u_studentu_ucitelstvi_navazujiciho_magisterskeho_studia.pdf?zpet=https:%2F%2Ftheses.cz%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Didentita%20student%C5%AF%26start%3D1;info=1
- PedF UK (2022a). *B SPG - Logopedie. Speciální pedagogika - logopedie*. Dostupné z: <https://pedf.cuni.cz/PEDF-2594.html>
- PedF UK (2022b). *N LOGO. Logopedie*. Dostupné z: <https://pedf.cuni.cz/PEDF-2630.html>
- PedF UK (2022c). *Nové akreditace od akademického roku 2019/2020 a dále*. Dostupné z: <https://pedf.cuni.cz/PEDF-2113.html>
- PedF UK (2022d). *B SPG. Speciální pedagogika*. Dostupné z: <https://pedf.cuni.cz/PEDF-2593.html>
- PedF UK (2022e). *N SPG. Speciální pedagogika*. Dostupné z: <https://pedf.cuni.cz/PEDF-2631.html>

- Phillips, D., Fawns, R., & Hayes, B. (2002). From Personal Reflection to Social Positioning: The Development of a Transformational Model of Professional Education in Midwifery. *Nursing Inquiry*, 9(4), s. 239-249. Dostupné z: PsycINFO database.
- Porfeli, E. J., Lee, B. (2012). Career development during childhood and adolescence. *New direction for youth development*, 134, s. 11 – 21.
- Preiss, M. & Preissová, I. (2019). *Klinický logoped podle databáze O*NET*. Dostupné z: http://casopis.aklcr.cz/subdom/casopis/wp-content/uploads/2019/06/19_0151_Listy_klinicke_logopedie_5_74-77.pdf
- Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J. (2009). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál.
- Richtrová (2021). Mojí motivací je základní lidská potřeba mít možnost věci ovlivnit. *Rozhovor s MUDr. Liborem Černým (nejen) o jeho práci v IPVZ*. Dostupné z: http://casopis.aklcr.cz/artkey/lkl-202101-0015_mou-motivaci-je-zakladni-lidska-potreba-mit-moznost-veci-ovlivnit-8211-rozhovor-s-mudr-liborem-cernym-neje.php
- Shavelson, R. J., Hubner, J. J., & Stanton, G. C. (1976). Self-concept: Validation of construct interpretations. *Review of Educational Research*, 46(3), s. 407–441. <https://doi.org/10.2307/1170010>
- Schwartz, S. J. (2001). The evolution of Eriksonian and, neo-Eriksonian identity theory and research: A review and integration. *Identity: an international journal of theory and research*, 1(1), s. 7-58.
- Skorikov, V. B., Vondracek, F. W. (2007). *Career Development in Childhood and Adolescence*. Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Skutil, M., & Průcha, J. (2011). *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál.
- Spilková, V. (2004). *Současné proměny vzdělávání učitelů*. Brno: Paido.
- Sutherland, L., Howard, S., & Markauskaite, L. (2010). Professional identity creation: Examining the development of beginning preservice teachers' understanding of their work as teachers. *Teaching and Teacher Education*, 26, s. 455-465.
- Šebková, I. (2008). *Profesní identita studentů psychologie*. Bakalářská práce. Brno, Masarykova univerzita. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/zn8oc/>.
- Škodová, E. (2008). Možnosti komplexní péče o osoby se symptomatickými poruchami řeči v České republice. In V. Lechta, *Symptomatické poruchy řeči u dětí* (2. vyd.). Praha: Portál.
- Škodová, E. (2018). Osobnost klinického logopeda. In K. Neubauer et al. (Eds.), *Kompendium klinické logopedie: Diagnostika a terapie poruch komunikace*. Praha: Portál.

- Škodová, E., & Neubauer, K. (2018). Profesionální příprava v oboru klinická logopedie. In K. Neubauer et al. (Eds.), *Kompendium klinické logopedie: Diagnostika a terapie poruch komunikace*. Praha: Portál.
- Škodová, E., Jedlička, I. et al. (2007). *Klinická logopedie*. Praha: Portál.
- Šmíd, P. (2019). *Pokud se chceme svébytně prosadit mezi ambulantními specialisty ve zdravotnictví, musíme si tuto pozici zasloužit. Rozhovor s Mášou Jirouskovou*. Dostupné z: http://casopis.aklcr.cz/subdom/casopis/wp-content/uploads/2019/06/19_0151_Listy_klinicke_logopedie_5_71-73.pdf
- Turner, L. S. & Lapan, R. T. (2005). Promoting Career Development and Aspirations in School Age – Youth. In Brown, D.S., Lent, W. R. (eds): *Career Development and Counseling: Putting Theory and Research to Work*. John Wiley and Sons.
- UHK (2022a). *Speciální pedagogika*. Dostupné z: <https://www.uhk.cz/cs/pedagogicka-fakulta/prijimaci-zkousky/studijni-programy/specialni-pedagogika-8>
- UHK (2022b). *Speciální pedagogika*. Dostupné z: <https://www.uhk.cz/cs/pedagogicka-fakulta/prijimaci-zkousky/studijni-programy/specialni-pedagogika-9>
- UHR STAG (2022). *Programy a obory / spec. studijní programy, obory / spec., plány, jejich segmenty, bloky a předměty*. Dostupné z: https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=AAAAAQA GMjI3MTg4EwEAAAABAAhzdGF0ZUtleQAAAAEAF0C05MjIzMzcyMDM2ODU0Nzc xNDE3AAAAA**#prohlizeniSearchResult
- UJEP STAG (2022). *Programy a obory / spec. studijní programy, obory / spec., plány, jejich segmenty, bloky a předměty*. Dostupné z: https://portal.ujep.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=AAAAAQ AGMjMwNzg5EwEAAAABAAhzdGF0ZUtleQAAAAEAF0C05MjIzMzcyMDM2ODU0 NzcwODEyAAAAA**#prohlizeniSearchResult
- UK (2022). *Detail programu/oboru. Logopedie (0915TA190002)*. Dostupné z: https://is.cuni.cz/studium/prijimacky/index.php?id=efdbd015e3d4a98ff4621416c38707bb &tid=&do=detail_obor&id_obor=28955
- UK (2022b). *Detail programu/oboru. Speciální pedagogika/Logopedie (0111RA190014)*. Dostupné z: https://is.cuni.cz/studium/prijimacky/index.php?id=efdbd015e3d4a98ff4621416c38707bb &tid=&do=detail_obor&id_obor=28350
- UK (2022c). *Akreditovaný kvalifikační kurz Logoped ve zdravotnictví (6805)*. Dostupné z: https://is.cuni.cz/studium/prijimacky/index.php?do=detail_kurz&cid=7945

- UP (2022a). *Logopedie*. Dostupné z: <https://www.studium.upol.cz/Catalog/StudyPrograms?type=Bachelor#year=2023&globalId=44627&maior=5392>
- UP (2022b). *Logoped ve zdravotnictví*. Dostupné z: <https://ccv.upol.cz/kurzy-detail/648>
- Vágnerová, M. (2010). *Psychologie osobnosti*. Praha: Karolinum.
- VanZandt, C. E. (1990). Professionalism: A Matter of Personal Initiative. *Journal of Counseling & Development*, 68(1), s. 243-245. Dostupné z: PsycINFO database.
- Vendel, Š. (2008). *Kariérní poradenství*. Praha: Grada.
- Vitásková, K., & Mlčáková, R. (2013). *Základy logopedie a organizace logopedické péče*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Vondracek, F. W., Porfeli, E. (2003). World of Work and Careers. In Adams, G. R., Berzonsky, M. (Eds.), *The Blackwell Handbook of Adolescence* (pp. 109-128). Oxford, UK: Blackwell Publishers Ltd.
- Wager, M. (1994). *Constructions of Femininity in Academic Women: Continuity Between Private and Professional Identity*. Helsinki: Suomalainen Tiedeakatemia.
- Zákon č. 96/2004 Sb., *O podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních)*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-96>
- Zhang, Y., & Wildemuth, B. (2009). Unstructured interview. In B. Wildemuth (Ed.), *Applications of Social Research Methods to Questions in Information and Library Science* (s. 222-231). Westport, CT: Libraries Unlimited.
- Žumárová, M. (2011). Základní přístupy ke zkoumání. In Skutil, M., Průcha, J. (Eds.), *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál.

Seznam příloh

Příloha 1

Studijní plán (ONSPL19) navazujícího magisterského studijního programu „Logopedie“ s platností od r. 2020

Kód	Název	Dopor	usemestr	1.sem.	1.sem.	2.sem.	2.sem.	Kredity	Vyučující	Garant	Fakult
Povinný předmět											
Logopedie - PP/1.roč.											
OPNO1O101A	Člověk v dějinách myšlení	1	zimní	2/0	Zk			3	Mgr. Zbyněk Zicha, Ph.D.	41-KOVF	PedF
OPNO1Q102A	Pedagogická a školní psychologie	1	zimní	1/1	Zk			4	doc. PhDr. PaedDr. Anna Kucharská,	41-KPSY	PedF
OPNO1S103A	Speciální pedagogika raného a předškolního věku	1	zimní	1/1	Zk			5	doc. PhDr. Lea Květoňová, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S104A	Logopedie I	1	zimní	1/1	Zk			4	doc. PaedDr. Jiřina Klenková, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S105A	Surdopedie I	1	zimní	1/1	Zk			4	doc. PhDr. Kateřina Hádková, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S106A	Pediatric pro speciální pedagogy	1	zimní	2/0	Z			3	doc. MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S107A	Oborová praxe I logopedická	1	zimní	0/4	Z			4	doc. PaedDr. Jiřina Klenková, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S108A	Metodiky inkluze pedagogiky	1	letní	1/0	Z			2	doc. PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S109A	Speciální pedagogika školního věku	1	letní	1/1	Zk			5	prof. PaedDr. Miroslava Bartoňová,	41-KSP	PedF
OPNO1S110A	Logopedie II.	1	letní	1/1	Zk			4	doc. PaedDr. Jiřina Klenková, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S111A	Surdopedie II	1	letní	1/1	Zk			4	doc. PhDr. Kateřina Hádková, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S112A	Neurologie pro speciální pedagogy	1	letní	1/0	Z			3	doc. MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S113A	ORL a foniatrie	1	letní	2/0	Z			4	MUDr. Libor Černý, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S114A	Oborová praxe II surdopedická	1	letní	0/6	Z			6	doc. PhDr. Kateřina Hádková, Ph.D.	41-KSP	PedF
Logopedie - PP/2.roč.											
OPNO1S115A	Historicko-filozofický kontext postavení osob s postižením	2	zimní	2/1	Zk			4	doc. PhDr. Monika Mužáková, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S116A	Speciální pedagogika dospělého věku a seniorů	2	zimní	1/1	Zk			5	doc. PhDr. Jan Šiška, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S117A	Logopedie III	2	zimní	1/1	Zk			4	doc. PaedDr. Jiřina Klenková, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S118A	Surdopedie III	2	zimní	1/1	Zk			4	doc. PhDr. Kateřina Hádková, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S119A	Oborová praxe III logopedická	2	zimní	0/6	Z			6	doc. PaedDr. Jiřina Klenková, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S120A	Oborová praxe souvislá	2	letní	0/14	Z			14	doc. PaedDr. Jiřina Klenková, Ph.D.	41-KSP	PedF
Logopedie - závěrečná práce											
OPNO1S121A	Metodologie výzkumu I	1	zimní	1/1	Z			2	PaedDr. Eva Marádová, CSc.	41-KSP	PedF
OPNO1S122A	Metodologie výzkumu II	1	letní	1/1	Z			2	PaedDr. Eva Marádová, CSc.	41-KSP	PedF
OPNO1S123A	Diplomová práce	2	letní	0/0	Z			4	doc. PhDr. Kateřina Hádková, Ph.D.	41-KSP	PedF
Povinně volitelný předmět											
Logopedie - PV/2.roč./jazyk (limit: 2)											
OPNO1S124B	Cizí jazyk - angličtina	2	zimní	0/0	Zk			2	PhDr. Marie Houšková + Mgr. Petr La	41-KAJL	PedF
OPNO1S125B	Cizí jazyk - němčina	2	zimní	0/0	Zk			2	Mgr. Eva Markvartová, Ph.D.	41-KG	PedF
Logopedie - PV/2.roč. (limit: 6)											
OPNO1S126B	Specific Learning Disabilities	2						2			
OPNO1S127B	Alternativní a augmentativní komunikace	2	zimní	0/2	Z			2	doc. PaedDr. Jiřina Klenková, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S128B	Základy fonetiky a lingvodidaktiky	2	zimní	0/2	Z			2	MUDr. Libor Černý, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S129B	Komunikační systémy osob neslyšících	2	zimní	0/2	Z			2	PhDr. Miroslava Kotvová, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S130B	Komunikační systémy osob hluchoslepých	2						2			
OPNO1S131B	Dějiny vzdělávání osob se sluchovým postižením	2						2			
OPNO1S132B	Kvalita života osob se sluchovým postižením	2	zimní	0/2	Z			2	PhDr. Tereza Hradilová, Ph.D.	41-KSP	PedF
OPNO1S133B	Sekundárně narušená komunikační schopnost	2						2			
Volitelný předmět											
Logopedie - V											
OPNO1S134C	Sebezkušenostní seminář/Techniky sdílení profesních zkušeností	0						4			
OPNO1S135C	Bezpečnost a ochrana zdraví v práci speciálního pedagoga a	0						4			
OPNO1S136C	Akční výzkum v praxi a) základní školy, b) speciální školy	0						2			
OPNO1S137C	Psaní odborných textů v AJ: dle a) kvalitativní metodologie	0						2			
Státní zkoušky											
Vše (zápis minimum:4, maximum:4)											
1	OSZD105LG Obhajoba diplomové práce										povinný
2	OSZNM146 Speciální pedagogika										povinný
3	OSZNM147 Logopedie										povinný
4	OSZNM148 Surdopedie										povinný

Příloha 2

Doslovný přepis rozhovoru

V = výzkumník

1) Úvod

V: Tak, na úvod se tě zeptám – souhlasíš s natáčením tohoto rozhovoru na diktafon a s následným zpracováním poskytnutých dat v rámci výzkumu?

Ano.

V: Děkuji. A teď se podíváme na obecnější otázky. Kolik je ti let?

Tak je mi ***²⁶.

V: Jaký obor si absolvovala v rámci bakalářského studia?

V rámci bakaláře jsem studovala ***.

V: Co aktuálně studuješ za obor(y), v jakém jsi ročníku, na jaké univerzitě?

Takže, aktuálně jsem ve 2. ročníku navazujícího magisterského studia Logopedie v Praze na Karlově Univerzitě.

2) Identita obecně

V: Jak bys sama sebe popsala? Jaké máš třeba zájmy, vlastnosti, co ti jde?

No..

V: A zejména tedy, jaká seš, jaké máš vlastnosti.

Vlastnosti... Počkej, nechej mě chvíli... Já o tomhle úplně jako neumím mluvit, ale já se snažím být jako cílevědomá, sebevědomá, ale vnitřně se úplně necejtim nějak extrovertně. Spíše se cejtim jako introvert. Ale mám takovou snahu být tak jako cílevědomá. Jak to říct... Hm... Jsem perfekcionista podle mě, což je někdy jako i ke škodě. Protože potřebuju mít všechno tak jako podle linek.

---

²⁶ Text označený „***“ je vynechán kvůli zachování anonymity respondenta.

V: *V čem je to ke škodě pro tebe?*

No že si někdy dávám s věcma zbytečně moc práce, že mě to zbytečně zatěžuje, až by nemuselo.

V: *A co tě třeba baví, jaké máš zájmy?*

No mám ráda literaturu, ráda čtu, ale ne teda, že bych se pustila do nějakých odborných textů, ale mám ráda fantasy, mám ráda sci-fi žánr. Mám ráda hudbu, hraju na několik hudebních nástrojů a jako ty zvířata jsou velký zájem. Tak jako ideální den je vzít psy a jít na dlouhou procházku do přírody, do hor ideálně.

V: *To je hezký. No a čím bys řekla, že jsi výjimečná, čím se odlišuješ od ostatních?*

Možná jako tou... Že se snažím mít všechno jako perfektní a za vším si jít do konce. Že nejsem, že bych něco vzdávala. Asi tak.

V: *Do jakých sociálních skupin nebo kruhů bys řekla, že patříš?*

No asi jako aktuálně je to studijní okruh, takže mezi studenty logopedie. Ale nemám jako nějaký širší okruh kamarádů, třeba mám jako dva, tři přátele, se kterými se člověk cítí dobře. A pak i ta skupina hudební je fajn, ač je tam jako spousta mladších členů. Jsou tam i starší členové, je to takové hodně rozmanité. Tak tam se taky cítím dobře.

V: *Jak přistupuješ k sebepoznávání – ráda o sobě přemýšlíš, rozebíráš svoje pocity a chování? Zkoumáš sebe sama, nebo naopak nemáš velkou potřebu sebereflexe?*

Jo, jako někdy se k tomu jako dostanu, že si říkám, proč jsem udělala tohle takhle. Co mě k tomu jako vnitřně vedlo. Ale že bych se tím úplně zaobírala, to říct nemůžu. Jo jako takový ty, že bych četla literaturu o sebepoznání, to vůbec. Ale člověk sleduje, má tu svoji instabilitu, a když má jako někoho, kdo se o to zajímá, sdílí ty příspěvky, tak to je docela zajímavý. Ale sama se do toho nepouštím, mi to přijde jako zbytečný.

V: *Řekla bys, že tvé názory, hodnoty, postoje jsou snadno ovlivnitelné ostatními lidmi nebo společností?*

To ne, to ne. To já jsem tvrdohlavá v tomhle. Většinou, co si jako umanu a potvrdím si to, jako vyhledávám ty informace, ověřuju si to, nebo i ty postoje, tak je těžký mi to pak vyvrátit si myslím.

V: A projevuje se u tebe někdy prokrastinace, a jestli ano, tak do jaké míry, v jakých věcech?

Ano, prokrastinace určitě, a bejvá to jako ve studijních záležitostech, který dokážu odkládat. Ale někdy ta prokrastinace je jako, že se fakt snažím uklízet, takový ty klasický. Člověk scrolluje tu facebookovou zeď. Ale třeba v létě se mi povedlo, že jsem odkládala tu diplomku, psaní, tak jsem prokrastinovala tím způsobem, že jsem dělala jakoby jiný studijní věci, který ale nejsou tak důležitý. Jo, že jsem se věnovala těm státnicovým otázkám, který teď fakt nejsou aktuální. Ale je to forma prokrastinace, uvědomuji si, že jsem jako...

V: Ale jako taková produktivní. Že to není úplně takový to, že bys ležela na gauči (smích).

To já mám pak zas takový špatný pocit, když ten den promrhám, tím že třeba jenom koukám na televizi, na videa, že pak jako večer zpytuju zas svědomí, že ten čas jsem měla využít nějak jinak.

V: Máš v životě nějaké trvalé závazky teď aktuálně?

Nemám.

3) Studium logopedie

V: A teď se podíváme na studium magisterské logopedie. Kdybys měla doplnit větu „Studium logopedie je pro mě...“ několika adjektivy nebo podstatnými jmény, co by to bylo?

Tak je to pro mě vlastně možnost pozitivní budoucnosti. Protože si myslím, že je to zajímavý obor, který tu budoucnost má, rozvíjí se a není to žádná jednoduší práce do budoucna, že to je prostě rozmanitý, a to se mi na tom líbí.

V: A přímo to studium, jaké pro tebe je?

Teďka ten poslední semestr mi přijde docela časově náročný. Ale mohlo by být víc zaměřený na logopedii podle mě, že se hodně věnujeme tý surdopedii, ale jako přínosný určitě je.

V: A proč ses rozhodla pro studium logopedie, co tě k tomu vedlo?

No já už vlastně od střední jsem se věnovala pedagogice, kde jsme měli poprvé předmět speciální pedagogika, a ta logopedie mě zaujala. A i nějak jako z dětství mám vzpomínky na logopedii. Jsem si říkala, že to je docela zajímavý. Pak v průběhu toho středoškolského

studia jsem si říkala, "tak to zkusím". A začínali jsme vlastně na tý specce, kde jsme měli všechny ty, jako v rámci bakaláře, všechny ty „pedie“, a logopedie mě bavila nejvíc.

V: *Myslíš, že na tebe měli vliv nějací lidé nebo nějaké okolnosti? Nebo jiné vlivy?*

Možná ta logopedka z dětství. Protože to byla fakt teta, skvělá, tam jsme pak chodili i s bráchou, vždycky jsem tam ráda chodila, a pak jsem sama na ty terapie chodila. Ale jinak asi personální... Možná i ta učitelka ze střední, ta byla taky docela na tu logopedii, se zaměřovala, dokázala nadchnout.

V: *A spíše to bylo rozhodnutí z tvého popudu, nebo že by ses nechala ovlivnit ostatními?*

To asi jo. Rodiče mě do ničeho netlačili. Takže jsem fakt jako otevřela ten katalog střední škola. Říkám, „jo, tak tohle by bylo fajn, učitelka“. Z hudebky mi taky řekla, jdi s pedákem, jdi tím směrem k dětem. A jinak to bylo všechno moje rozhodnutí, že jsem si na to přišla sama.

V: *Bylo studium logopedie tvou první volbou, nebo jsi zvažovala/vyzkoušela jiné studijní obory? (případně jaké)*

Logopedie byla na prvním místě. Tam pak jsem se rozhodovala v rámci univerzit, kde jako ideálně spojit bakalářský, navazující magisterský a tak.

V: *Jaké jsou tvé pracovní zkušenosti, ať už v rámci oboru, nebo i mimo – ovlivnily tě, nebo stále ovlivňují, ve volbě profesního směřování, v rozhodnutí pro studium logopedie?*

Já jsem jako zaměstnání v oboru neměla do té doby. Jestli nějaké praxe v rámci vysoké školy... Takže to nemůžu říct, že by to bylo na základě nějakých pracovních zkušeností to rozhodnutí pro to studium logopedie.

V: *Jaké máš pracovní zkušenosti, jsi třeba teď nějak v kontaktu s logopedií?*

Pouze v rámci praxe na vejšce. Což byla klinická logopedie v rámci bakalářského, pak dlouhodobá praxe, ta byla super, a jinak v rámci magisterského mateřská škola logopedická.

V: *Dobře. A teď se podíváme na tvou úspěšnost v rámci studia – jaké máš známky? A v čem se Ti daří, v čem naopak ne?*

Tak teďka v rámci toho magisterského navazujícího mám průměr 1,00.

V: *Wow.*

Protože, jak už jsem říkala, v rámci těch mých vlastností. Já nikam nedokážu přijít nepřipravená. Z toho mám prostě špatnej vnitřní pocit. Takže já se fakt snažím vždycky plnou svou silou věnovat tomu studiu a snažím se mít ty výsledky jako pro svůj dobrý pocit. A... Já jsem vždycky měla problém s cizími jazyky. Takhle jako ty humanitní předměty mi jako problém nedělaj úplně. A když si dokážu, to, co se učíme, spojit v nějaký praktický, že mi to dává smysl, že to není pouze teorie, kterou bych se musela slovo od slova naučit, tak je to super.

V: *Připravuješ se v rámci studia průběžně, nebo spíše nárazově? Třeba jestli se učíš těsně před zkouškou, nebo se na ni připravuješ během semestru.*

Já se snažím průběžně, ale jako spíše tím, že si dělám hezký zápisky a potřebuju mít hezký zápisky, takže se fakt jako snažím a tím už se to automaticky učím. Ale jako přímo na zkoušku se připravuju v kratším časovém úseku před tou zkouškou samotnou.

V: *Odkládáš studijní povinnosti, nebo věci děláš spíše v předstihu?*

No já se snažím fakt jako si všechno naplánovat a ráda si odškrtnám splněný věci. Pak si tam dám nějaká data, aby mě to motivovalo ty věci plnit průběžně.

V: *No a co vyučující na pedagogické fakultě tady v Praze – cítíš od nich podporu, můžeš se na ně obrátit s problémem, poradit se?*

Já myslím, že ano. Nebo přijdou mi takový přívětiví, lidští. Lidský přístup, že mají. Ale nemám tu zkušenost, že bych fakt za někým přišla a potřebovala bych s ním něco... Ale cejtím z nich, že ta možnost by tam byla, kdyby byla potřeba.

V: *A cejtíš z nich, že tě motivují ke studiu nebo k tomu výkonu k profesi logopeda?*

To zas asi ne. Je to takový... celkově demotivující ten přístup, jako ty atestace. Ale takhle od těch vyučujících... Dobře, paní xxxx říká, běžte do toho, je to dobrá práce. Ale že by tam byla úplná motivace, to mi nepřijde.

V: *Řekla bys, že ti vyučující pomáhají na cestě studiem, že tě vhodně vedou?*

No já to moc asi nedokážu porovnat. Protože já jsem ráda, když se můžu spolehnout sama na sebe. A dokážu si tu cestu najít, sama. Ale že by přímo třeba v rámci hodin, přednášek,

nějak jako se snažili nás k něčemu vést? Dobře, tam asi snaha je, nějak úkoly a tak. Asi je to hodně o nějaké individualitě jedince. Kdo chce, tak si tu cestu najde, kdo ne, tak se snaží jako motivovat i skrz ty učitele třeba.

V: Myslíš si, že jsou v rámci předmětů nastavena hodnotící kritéria přiměřeně a jasně? Myslíš, že je to nastavený dobře?

Jo, já myslím, že tohle je jako přehledný, protože to je většinou ta první informace, kterou nám předaj. Že to je jako v tom předmětu jasný, prostě ti řeknou, z tohohle bude zkouška. Pak jako, jak probíhá ta výuka, jestli směřují k těm tématům, který jsou na začátku zadaný, to už se podle mě trochu rozchází. A někdy ty předměty jsou zbytečně nadhodnocený tou zkouškou podle mě. Že třeba to není předmět úplně důležitý pro náš obor a stejně s ním máš pak mnoho práce při tom zakončení. Viz třeba speciální pedagogika.

V: No a poslední otázka na ty vyučující. Myslíš, že jsou otevření a podněcují diskuse na téma studium logopedie a práce logopeda?

Asi se zajímají o to, co do budoucna bysme chtěli dělat. Ale že by třeba s náma řešili, jak se nám líbí to studium, jak je to postavený ty akreditace nebo jak je postavený celkově ten studijní plán, to úplně podle mě s náma nediskutují. Nejsou tomu nějak naklonění o tom komunikovat.

V: A uvítala bys to, že by byli víc třeba otevření těm tématům kolem studia a profese?

Mně by se to třeba líbilo pro ty budoucí generace, co nastoupí na ten obor po nás. Že když my řekneme: „Hele, tohle není úplně přínosný pro nás, pro náš obor v tuhle dobu“. Tak aby prostě došlo k tomu zvážení a pak ty budoucí studenti to měli jednoduší, přínosnější.

V: A píšeš to fakulní hodnocení studijních předmětů?

Já vím, že vždycky choděj ty připomínající e-maily, ale moc nepíšu. Ale psala jsem, když mě ta hodina zaujala, nebo ten semestrální předmět. Když mě to fakt zaujalo, pak jsem si říkala, ten učitel potřebuje fakt podporu, tak jsem se snažila to tam něco napsat. Já si říkám, že ty negativní vazby maj většinou hodně. Tak mi přišlo fajn dát jim tu pozitivní vazbu.

V: Nabízí Ti studium nějakou formu osobnostní přípravy nebo psychologickou podporu ve směru k utváření Tvé profesní identity?

Já vím, že určitě nějaký to centrum pomoci psychologický na fakultě je, to teď přišel i nějaký e-mail nedávno. A taky bych to i řekla na studijním, možná, ale to asi v rámci oboru studijního přímo. Ale asi bych řekla, že tam ta možnost poradit se je. Nemám zkušenost, ale..

V: *Myslíš, že by to pro tebe konkrétně mohlo být důležité, že tady je ta možnost podpory, porady?*

Mě by v tomhleto ohledu spíše zajímaly rady od těch odborníků v praxi. Že bych se o tom poradila s nějakou klinickou logopedkou nebo absolventem atestace. Než takhle přímo s tou poradnou. Mně přijde, že v těch poradnách mají ty teoretické znalosti, mají ty letáčky, „tohle by šlo, tohle by šlo“, ale jak to v té praxi doopravdy funguje, ti neřeknou.

V: *Z hlediska té praxe zprostředkované fakultou – když už si nějaké absolvovala, jaká to byla zkušenost, posunuly tě někam?*

Já se vždycky snažím si z té praxe něco odnýt. Když už to teda absolvuju, tak se musím snažit si z toho odnýt co nejvíc. A musím teda říct, že jsem měla štěstí na praxe. Že všechny ty zařízení, který jsem navštívila, mi něco přinesly. Když třeba porovnáám to bakalářské studium na jiné univerzitě, tak to byly praxe, fakt si to odbyt, nechat si podepsat papír a nic si z toho úplně neodneseš. A tady musím ty praxe na Karlovce pochválit, že se mi to... Ač oni to úplně nezařizují úplně sami, taky to hodně stojí na tom člověku, že si to hodně sám musí zařídit... Tak musím říct, že tam ty poznatky jsou.

V: *A myslíš, že tě to posunulo někam z hlediska toho profesního směřování?*

Jo, třeba jsem si uvědomila, že ta práce školního logopeda vůbec není špatná. Když jsem měla možnost vidět ho v práci v té mateřské škole logopedické. Jsem si říkala, to je docela fajn. Že když to úplně nevyjde, to, co si představuju, tu budoucnost, tak že jsou i jiné možnosti. Že člověk se nemusí hnát za tou klinickou logopedií, ale ty možnosti tam jsou, i třeba v rámci Holečkovy u těch dětí se sluchovým postižením.

V: *Přijde ti, že jsou ty praxe dostatečné v rámci studia, z hlediska množství?*

No takhle, ty průběžné, krátkodobé praxe mi přijdou jako dostačující. Otázka, jak to bude vypadat s tou dlouhodobou praxí v tom dalším semestru (pozn. autora – v posledním studijním semestru). Taky to záleží na těch zařízeních, kam jsme odeslaný. Že byl rozdíl,

když jsme chodili pravidelně do té školy, a teď je rozdíl, když si to domlouváme individuálně podle možností zařízení. Ale, tohle budu moct soudit až podle té dlouhodobé praxe, protože si úplně nedokážu představit, jak to bude fungovat zatím.

V: *Myslíš, že je dán dostatečný prostor pro sebereflexi té praxe v rámci studia?*

Jo, to asi je. Už jenom když píšeš ten deník, tak se tam snažíš vepsat, co sis uvědomila, co ti to dalo, nedalo, co se ti líbilo, nelíbilo, a pak taky v rámci těch seminářů na konci praxí je myslím možnost sdílet ty poznatky. A komunikovat o nich s těma lidma, v rámci toho semináře.

V: *Máš pocit, že tě studium dostatečně připravuje na roli logopeda?*

No jako snažej se, podle mě, ale uvítala bych jako širší pojetí toho oboru logopedie a víc těch praktických věcí v rámci studia. Nemyslím víc praxí, ale v rámci studia, nějaký praktický dovednosti. Viz teďka to vyvozování hlásek. Každý ti řekne, že už jsme se to učili, že už to umíme, ale ve skutečnosti to s náma nikdo nedělal. Stejně to ve finále skončí tak, že si to musíš nastudovat sama. A nebo tě ještě odkážou na to, že v rámci atestací (pozn. autora: v rámci postgraduálního specializačního vzdělávání) se to pak naučíš. Že jako spolíhají na to, že chceš být klinický logoped, půjdeš na atestaci, a tam, v rámci přípravy, se to všechno doučíš. Myslím, že ta možnost by byla ideálně už na vysoké škole, všechny tyhle poznatky jako nasát, když fakt máme ten čas na to studium.

4) Profesionální identita – utváření, profesionální sebeobraz, cíle

V: *Co ti přijde obecně nejdůležitější na práci a zaměstnání?*

Asi finanční přínos. Ty finance v dnešní době asi jsou čím dál tím víc důležité. Ale potřebuju, aby mě to nějak naplňovalo, ta profese, abych prostě měla dobrý pocit, že dělám něco, co je užitečný pro někoho jiného. To je fakt skvělejší pocit, když můžeš někomu pomoci. A pak, aby ta práce nebyla jednoduše, aby byla různorodá.

V: *Myslíš, že ti to právě přinese ta profese logopeda?*

Jo, jako myslím, že ano, proto jsem se do toho pustila, do toho studia, že předpokládám takovýchle účinky, že to bude mít.

V: *Jak podle tebe vypadá dobrý logoped – jaké má podle Tebe vlastnosti, dovednosti, zájmy?*

Tak určitě musí bejt empatický, komunikativní, musí mít dobrý vztah s lidmi. Musí být sociálně aktivní, nebo nevím, jak to říct. Dokázat se dobře bavit s různýma generacema, dokázat zaujmout. Měl by mít i dostatek času na tu svoji profesi, protože to asi není jen práce v ambulanci, ale že to pak zasahuje i do toho volného času, nebo... Mohl by být otevřený tomu, že to může zasáhnout do toho volného času, ne prostě si odsedět těch 8 hodin v ambulanci, zavřít knížku a nazdar. No, to je asi všechno takhle.

V: *A, jak podle tebe tu logopedii, nebo tu logopedickou profesi, vnímá společnost?*

No podle mě je to hrozně podceňovaný. Že každěj si říká, „no naučit někoho mluvit, vždyť to není nic složitýho“. Viz teď přítel nechápe, proč se učíme neurologii. Prostě ta společnost vidí, že logoped je ten, kdo učí děti, aby nešišlaly. Že vůbec jako nemaj představu o tom, že fungujou i na úrovni právě těch neurologií u lidí s afáziema, dysartriema, a ty poruchy polykaní, to třeba podle mě si společnost neuvědomuje, že tohle logoped může řešit.

V: *Myslíš, že se jinak dívají na logopeda klinického a toho ve školství?*

Já myslím, že vůbec jako nemají představu, že se to nějak dělí ty profese. A hodně podle mě i podceňjou to naše vzdělání. Si řeknou: „no tak vystudujou na ped'áku pět let“. A to, že to je spojený s dalším postgraduálním studiem v rámci atestací, si už neuvědomujou. A pak řeknou, „logoped učí děti, aby nešišlaly“. Přijde mi to škoda.

V: *Cítíš nějakou prestiž v rámci téhle profese?*

No, z mýho pohledu bych asi řekla, že jo, že to je takový prestižnější povolání. Ale z pohledu tý společnosti to tak určitě nebude. Neberou toho logopeda, tu profesi, tak vážně.

V: *A cítíš ty sama nějakou hrdost na tu profesi?*

Jo (smích). Já jsem asi hrdej člověk na to, jo, ale myslím si, že když to člověk vystuduje a dělá to dobře a pak jako, musí mít nastudováno, musí mít fakt bednu, tak že ten člověk má bejt na co hrdej. Že může to vykonávat, tu profesi.

V: *Vybavuješ si nějakou situaci, kdy ses sama cítila jako logopedka? Pokud ano, co Tě v daný okamžik s profesí spojovalo?*

Tyjo, no tak počkej... Já třeba v rámci rodiny, když jsme měli v příbuzenstvu chlapečka, kterej tři roky skoro nemluvil, tak jsem říkala: „heleďte, to by ale bylo potřeba s tím něco dělat“. Tak tam jsem si jako.. Když to těm rodičům vysvětluješ, tak máš takovej pocit: „vždyť mluvím jako logoped“. Tak to je dobrý. Ale jinak jsem si zatím vždy připadala jako ta studentka, která jako vaří z toho, co umí, ale že ví, že by toho mohla umět ještě víc.

V: *Chceš pracovat jako logoped do budoucna?*

Chci pracovat jako logoped, to určitě, otázka, jestli to dotáhnout až na klinickýho logopeda. Což by byl můj cíl, je to takovej vzdálenej cíl, kterýho bych chtěla dosáhnout. Prostě absolvovat všechny ty kurzy, atestace, jednou být jako na klinice. Ale jako nemám problém být jako pouze... Teda ne, pouze. Zůstat v té školské sféře.

V: *A jaké je tvoje vysněná představa, kam by ses opravu chtěla dostat nejdál?*

To já mám. Já bych jednou chtěla u nás, v okrese, nebo někde v blízkosti, se zasadit o to, aby byla otevřená logopedická mateřská škola, v rámci který bych měla jak praxi klinickou, tak i v rámci jako toho školního logopeda. A to by se mi fakt do budoucna hrozně líbilo.

V: *Co sama děláš pro to, aby ses mohla stát logopedem teď? Aby se ti třeba tahle představa jednou splnila?*

Tak aktuálně se snažím dostudovat magistra. Ale doplňuju si třeba, teď vím, že ta neurologie je potřeba, tak si doplňuju samostudium nějaký neurologie. A prostě si tak skenuju ten obor tý logopedie a snažím se doplňovat ve volných chvílích ty nedostatky. Mám nějakou literaturu nakoupenou.

V: *Jak si sama sebe představuješ jako budoucího profesionála – logopeda? Případně myslíš, že se na tuto profesi hodíš?*

Já myslím, že se na to hodím, na tu profesi. Nebo nechci bejt jako domýšlivá (smích), ale spíš bych se chtěla věnovat asi dětským klientům, pacientům, protože mám ráda děti, mám, myslím si, dobrej přístup k těm dětem, dokážu s nima komunikovat, dokážu je rozmluvit, dokážu je jako motivovat k tý práci. Takže doufám, že se to pak projeví i v tý profesi toho klinickýho logopeda. A myslím si, že jsem dostatečně empatická na to, abych mohla i s rodičema, nebo pak i s dospělýma, v rámci té profese pracovat.

V: *Jaká je tvá motivace k profesi?*

Asi ta možnost pomáhat. A nejenom těm dětem, ale především podle mě rodičům, na který to hodně padá, když mají pak nějak problémy s tím dítětem. Ne, že by mi šlo o tu vděčnost těch rodičů, to nechci jako, ale když dokážeš někomu pomoci a vidíš, jak se mu uleví, to je taky skvělejší pocit. Tak asi pomoc těm rodičům, těch dětí, když se budeme bavit o dětech.

V: *Myslíš, že tě bude tato profese bavit, naplňovat?*

Věřím v to, věřím, že mě ta práce bude naplňovat, že mě bude bavit.

V: *Pochybuješ někdy nad tímhle profesním zaměřením, nad tím, že sis právě zvolila tu logopedii?*

Jako, někdy mívám takový chvilkový stavy, a to především, když mluvíme právě o tom navazujícím studiu po tom magistrovi, že je to takový demotivující. Když si člověk řekne, že ještě další tři, čtyři roky bude muset studovat. Finanční výhled taky není úplně ideální. Tak to je demotivující. Člověk by potřeboval... Přece jenom studujeme do nějakého věku, už máš představu o tom budoucím životě, o dětech, o rodině, teď když se ti do toho ještě další studium zapojí, tak pak si říkáš: „Tyjo, stojí mi to za to“?

V: *A stojí?*

Jo. Vždycky se přes to dokážu v hlavě nějak přenýst. Zatím se toho furt držím.

V: *Tak to mě těší. Napadá tě něco, co tady ještě nezaznělo k tématu identity, profese, a mělo by? Chtěla bys něco dodat?*

Asi už ne.

V: *Tak ti moc děkuju za rozhovor!*

Příloha 3

Dotazník pro studenty logopedie (vytvoreno v aplikaci Google Forms)

26.11.22.19:37 Uněření profesní identity studentů logopedie

Utváření profesní identity studentů logopedie

Vážené studentky oboru logopedie,

dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku zaměřeného na utváření Vaší profesní identity.

Dotazník prosím vyplňte, pokud:

1. Studujete obor logopedie v posledním ročníku navazujícího magisterského studia.
2. Studujete na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy (PedF UK).

Díky Vaším odpovědím bude možné lépe popsat proces a specifika utváření profesní identity studentů oboru logopedie. Výsledky výzkumu mají za cíl přinést nové poznatky nejen Vám, studentům logopedie, ale i vyučujícím oboru logopedie na PedF UK, pro které mohou představovat zpětnou vazbu k jejich práci a bližší seznámení s profesní identitou svých studentů.

Dotazník je zcela anonymní a zabere Vám přibližně 10 – 15 minut.

Vážené studentky, děkuji Vám za Vaš čas a za Vaši ochotu!

Kamila Kučerová
studentka MMgr. studia učitelství pro základní a střední školy (ČJ–SPg)
na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy
e-mail: kučerovakamila@gmail.com

---

*Povinné pole

1. Vaše pohlaví *
Označte jen jednu elipsu.
 Žena
 Muž
2. Kolik je vám let? (číslice) *

26.11.22.19:37 Uněření profesní identity studentů logopedie

3. Studujete aktuálně v **posledním ročníku** navazujícího magisterského studia obor * logopedie na PedF UK?
Označte jen jednu elipsu.
 Ano
 Ne
4. Jaky obor jste absolvovala v rámci **bakalářského studia**? *
Zaškrtněte všechny platné možnosti.
 Logopedie
 Speciální pedagogika
 Speciální pedagogika – intervence
 Jiné:
5. Máte zkušenost v rámci VŠ i s **jinými studijními obory**? *
jiné studijní obory = nezahrnuje obory, na které přímo navazuje aktuální magisterské studium logopedie
Označte jen jednu elipsu.
 Ano
 Ne
6. Máte aktuálně při studiu nějaké **zaměstnání**? *
Zaškrtněte všechny platné možnosti.
 Ano, v oboru logopedie
 Ano, mimo obor logopedie
 Ne

Obecně o Vás

V této části se prosím pokuste posoudit na pětibodové škále.

26.11.22.19:37 Uněření profesní identity studentů logopedie

26.11.22.19:37 Uněření profesní identity studentů logopedie

7. Jste empatická (máte dobrou schopnost vcítovat se do pocitů ostatních lidí)? *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0
 1
 2
 3
 4
 Ano, velmi

8. Jste nápomocná (pomáháte ostatním lidem)? *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0
 1
 2
 3
 4
 Ano, velmi

9. Jste svědomitá (konáte své povinnosti s pocitem odpovědnosti, co nejlépe)? *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0
 1
 2
 3
 4
 Ano, velmi

10. Jste sebevědomá (jste si vědoma své vlastní hodnoty, důležitosti)? *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

12. Chtíte se být otevířená novým zkušenostem? *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

11. Máte dobré komunikační schopnosti (ve vztahu k dalším lidem)? *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

13. Kde se podle Vás nacházíte na škále **Introverze–extraverze?** *

Introverze = zaměřenost osobnosti do vlastního nitra, na sebe sama, na svůj vnitřní svět, potíčky, city a myšlenky

extraverze = zaměřenost osobnosti navenek; povahové rysy extraverta: otevřenost, společenkost (sociabilita), snadná soc. adaptace a kontakt s lidmi, záliba ve změnách a vzrušujících situacích, činorodost, vyčernost, sebezpůsobování

Označte jen jednu elipsu.

Introverze

0

1

2

3

4

Extraverze

14. Přistupujete aktivně k procesu **sebezpoznávání**, ráda zkoumáte sama sebe? *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

15. Jste k sobě **sebekritická?** *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

16. Jsou vaše názory, postoje a hodnoty snadno ověřitelné lidmi ve Vašem okolí? *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

17. Projevuje se u vás v souvislosti s povinnostmi vyhýbavé chování? *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

18. Jaké dlouhodobé závazky máte aktuálně ve svém životě? *

Zaškrtněte všechny platné možnosti:

Nemám / uvedené možnosti pro mě nepředstavují závazek

Povolání

Studium na VŠ

Partnerský vztah

Manželství

Potomci

Závazky vůči blízkým lidem (např. starost o člena rodiny)

Bydlení (např. hypotéka)

Jiné: _____

Studium logopedie

Většina otázek se zaměřuje na aktuální navazující magisterské studium oboru logopedie na PedF UK (dále v dotazníku jako „magisterské studium“).

19. Jaké důvody vás přiměly k rozhodnutí studovat logopedii? *

Zaškrtněte všechny platné možnosti:

- Vlastní zájem o obor/povolání
 Perspektivnost oboru
 Prestiž povolání
 Finanční ohodnocení povolání
 Možnost seberealizace v oboru/povolání
 Vlastní pracovní zkušenosti (brigáda, zaměstnání, praxe, dobrovolnictví)
 Poplávka po logopedickém povolání
 Pomoč druhým lidem
 Rodina, blízcí
 Vlastní zkušenost s logopedickou péčí
 Studium na střední škole
 Nevím
 Jiné: _____

20. Jak byste se ohodnotila z hlediska své studijní úspěšnosti na magisterském studiu? *

Označte jen jednu elipsu.

- Podprůměr
- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- Nadprůměr

21. Projevuje se u vás v rámci magisterského studia prokrastinace? *

prokrastinace = chorobné odkládání úkolů a povinností; místo plnění úkolů, které člověk chce nebo by měl dělat, se věnuje něčemu nepodstatnějšímu

Označte jen jednu elipsu.

- Ne, vůbec
- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- Ano, velmi

26.11.22 19:37

Uněření profesi Identity studentů logopedie

22. Jaká je vaše aktuální míra motivace ke studiu? *

Označte jen jednu elipsu.

Velmi nízká

Velmi vysoká

<https://docs.google.com/forms/d/1qjWUK326F4Q5SafacOQd9-7ZDv1-k30BdUBjW7S0/edit>

26.11.22 19:37

Uněření profesi Identity studentů logopedie

23. Máte pocit, že vás Vaši vyučující motivují ke studiu v rámci magisterského studia? *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

Ano, velmi

13/26

<https://docs.google.com/forms/d/1qjWUK326F4Q5SafacOQd9-7ZDv1-k30BdUBjW7S0/edit>

14/26

24. Máte pocit, že vás Vaši vyučující podporují v rámci magisterského studia? *
- podpora = možnost poradit se, obrátit se na vyučující s nějakým problémem či otázkou

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

25. Výuka v magisterském studiu – jaký je zde podle vás poměr teoretických/praktických poznatků? *
- teoretické poznatky = znalosti v rámci oboru
- praktické poznatky = dovednosti, schopnosti vykonávat určitou činnost v rámci oboru

Označte jen jednu elipsu.

Převážují teoretické poznatky

0

1

2

3

4

Převážují praktické poznatky

26.11.22 19:37

Uněření profesní identity studentů logopedie

26. **Odborné praxe v rámci magisterského studia – jsou dle vás dostatečnými z hlediska kvantity?**

*

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

26.11.22 19:37

Uněření profesní identity studentů logopedie

27. **Odborné praxe v rámci magisterského studia – jsou dle vás dostatečnými z hlediska kvality?**

*

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

<https://docs.google.com/forms/d/1qDwUK326F4Q5S5afacOQd9-7ZDv1-k3B0eUJ8W7S0/edit>

17/26

<https://docs.google.com/forms/d/1qDwUK326F4Q5S5afacOQd9-7ZDv1-k3B0eUJ8W7S0/edit>

19/26

28. **Odborné praxe** v rámci magisterského studia – jak moc důležité, určující pro vás jsou z hlediska vašeho **profesního utváření**?

profesní utváření = proces sebeuvědomování v rámci profese; např. určení si cílů, získání motivace, identifikace s danou profesí

Označte jen jednu elipsu.

Téměř nedůležité

0

1

2

3

4

Velmi důležité

29. Máte pocit, že váš magisterské studium dostatečně připravuje na budoucí roli **logopeda**?

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

30. Jaká **pozitiva** vnímáte na magisterském studiu? (nepovinné)

---

31. Jaká **negativa** vnímáte na magisterském studiu? (nepovinné)

Profese logopeda

32. Myslete si, že lidé ve společnosti **ocenují** profesi logopeda? *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

34. Co výrazně ovlivňuje představy o vaší **profesní budoucnosti** (o budoucím směřování a Vaší specializaci)? *

Zaškrtněte *všechny* platné možnosti:

Rodina, blízcí

Studium na VŠ – mimo praxe

Odborné praxe na VŠ

Pracovní zkušenosti (vč. brigád, dobrovolnictví)

Budoucí plány v osobním životě

Vaše finanční možnosti

Náročnost specializačního vzdělávání (postgraduálního)

Nemám představy o své profesní budoucnosti

Jiné: _____

35. Plánujete v budoucnu pracovat jako **logoped**? *
(v jakékoli specializaci)

Označte jen jednu elipsu.

Určitě ne

0

1

2

3

4

Určitě ano

33. Cítíte sama **hrdost** ve vztahu k profesi logopeda? *

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0

1

2

3

4

Ano, velmi

36. V čem u sebe vidíte hlavní **motivace** k výkonu profese logopeda? *Zaškrtněte všechny **pláně** možnosti.

- Pomoc druhým lidem
 Možnost sebe realizace
 Osobní zájem (prospěšnost, zábava)
 Přesvědčení povolání
 Perspektivnost oboru
 Finanční ohodnocení
 V ničem / nechci pracovat jako logoped
 Jiné: _____

39. Jaké **hlavní překážky** spatřujete v odborné přípravě k profesi **Klinického logopeda** (působícího v resortu zdravotnictví)? *Zaškrtněte všechny **pláně** možnosti.

- Finanční náročnost předatestace
 Časová náročnost předatestace
 Odborná náročnost předatestace
 Finanční náročnost kurzu Logoped ve zdravotnictví (LVZ)
 Časová náročnost kurzu LVZ
 Odborná náročnost kurzu LVZ
 Nejasnosti ohledně podmínek pro dosažení kvalifikace
 Žádné / nic z uvedeného nevnímám jako překážky
 Jiné: _____

37. V jakém **resortu** (sektoru) byste chtěli **ideálně** působit jako logoped? *Zaškrtněte všechny **pláně** možnosti.

- Resort zdravotnictví
 Resort školství
 Resort práce a sociálních věcí
 Soukromý sektor
 Nevím
 Nechci pracovat jako logoped
 Jiné: _____

38. V jakém **resortu** (sektoru) **plánujete** působit jako logoped? *Zaškrtněte všechny **pláně** možnosti.

- Resort zdravotnictví
 Resort školství
 Resort práce a sociálních věcí
 Soukromý sektor
 Nevím
 Nechci pracovat jako logoped
 Jiné: _____

40. Myslíte, že máte **osobnostní předpoklady** k tomu stát se dobrým logopedem? *

Označte jen jednu elipsu.

- Ne, vůbec
 0 _____
 1 _____
 2 _____
 3 _____
 4 _____
 Ano, velmi

41. **Pochybujete někdy o svém profesním zaměření do oboru logopedie? ***

Označte jen jednu elipsu.

Téměř nikdy nepochybuji

0 1 2 3 4

Velmi často pochybuji

42. **Cítíte se být aktuálně připravena na výkon profese logopeda? ***

Označte jen jednu elipsu.

Ne, vůbec

0 1 2 3 4

Ano, velmi

Závěr výzkumu43. **Prostor pro Vaše vzkazy a připomínky:**

Děkují za Váš čas a za vyplnění dotazníku!

Obsah není vytvořen ani schválen Googlem.

Google Formuláře

Příloha 4

Odpovědi respondentů v podobě kódů

Téma	Subtéma	R01	R02	R03	R04	R05
Identit a ve vztahu k sobě	Vlastnosti	tichý člověk, v rámci okruhu cizích lidí; když lidi pozná blíž, snaží se být přátelská; důvěřivá, nápomocná; snaží se pomáhat, v tom vidí smysl	empatická, skromná	přemýšlivý člověk, ráda filozofuje; introvertní typ; ráda se učí novým věcem; svědomitá, zodpovědná	snaží se být cílevědomá, sebevědomá; spíše introvert; perfekcionista , což je dle ní někdy i ke škodě, protože potřebuje mít vše podle "linek" - někdy ji ta práce díky tomu až moc zatěžuje, možná víc, než by chtěla	přátelská; dost introvertní, nevyhledává velké skupiny lidí, dělá jí to trochu vnitřní problém, uzavřená sama do sebe, nerada sdílí své pocity s druhými; má spíše užší okruh přátel a rodiny, se kterými sdílí radosti i smutky; spíše nižší sebevědomí, hodně se porovnává s ostatními, moc si nevěří
	Zájmy	hudba - propojuje s prací s dětma v rámci profese; sport; práce s dětma	cestování, sportování, tráví čas s přáteli, hudba	příroda, turistika, čtení, osobní rozvoj	literatura; hudba - hraje na hudební nástroje; zvířata; příroda	mnoho druhů sportů; práce, která se týká jejích zájmů
	Výjimečnost/odlišnost	vidí nebo cítí nějak problém, když jej ostatní nevidí; má vnitřní intuici	odvaha zkusit nové věci, pouštět se do neznámého	možná se až moc vcítuje do lidí, vyšší schopnost empatie	snaží se mít vše perfektní a vše dotáhnout do konce, věci nevzdává	občas hodně sebekritická, v případě možného neúspěchu či vidiny velkého úsilí se u ní projevuje vyhýbavé chování, nepustí se do toho; nikdy není spokojená s výsledkem, často si třeba v práci říká, že ten její výsledek není špatný,

						ale není ani dokonalý;
Sebepoznávání	ráda se zkoumá a pak to i sdílí s nejbližšíma; o sobě přemýšlí v rámci nepovedených vztahů; když se jí něco nepovede, začne o sobě přemýšlet; nejprve přemýšlí nad tím, co nebo jestli něco udělala špatně, vztahuje ty problémy na sebe; až po negativním zpracování se snaží rozvíjet, např. sportem; sama nikam nechodí, je závislá na ostatních, teď se však snaží nějaké věci podnikat i sama	analyzuje sama sebe hodně, někdy je to na škodu - analyzuje spíše chyby, které udělala; neanalyzovat je někdy lepší, analyzuje se spíše vždy negativně, ne pozitivně, asi se moc nerozvíjí v tomto smyslu v sebepoznávání	všechno až moc analyzuje, někdy jí té sebereflexe přijde a moc, že už je to na škodu; někdy je až moc sebekritická, a potom se více drží zpátky, více přemýšlí nad tím, co řekne, jak se bude chovat ve společnosti, nakolik bude asertivní apod.; v poslední době se snaží o sobě přemýšlet i z té pozitivní stránky, rozvíjet se, dříve byla spíše takový „sebemrskáč“, nevěřila si; má vyšší potřebu sebereflexe	někdy sama o sobě přemýšlí ve směru, proč něco udělala takhle a ne jinak, co ji k tomu vnitřně vedlo; jinak to ale moc neřeší, nečte knihy o sebepoznávání, věnování se tomuto tématu ji nepřijde tak důležité	moc nerada sama sebe rozebírá, analyzuje; co se týče sebereflexe, tak to neaplikuje, spíše to nechává volně plynout; co se týče mluvení s ostatními, tak to úplně nemá ráda; o sebepoznávání se nesnaží	
Prokrastinace	pořád se projevuje, hlavně v rámci studia; řeší spoustu jiných věcí, nejvíce ji vykolejí, když jí někdo napíše zprávu přes soc. síť, pak se ta pozornost hodně přenáší a nesoustředí se na povinnosti	vždy, ve všem; v jakýchkoliv povinnostech, co má, zejména v rámci studia; už si na to zvykla, že taková je, ale ví, že většinu věcí stíhá, i když je to na poslední chvíli; není schopná to dělat v průběhu; prokrastinuje už od mala, myslí, že ten nátlak časový jí pomůže k	prokrastinace dříve vůbec, ještě na střední škole a začátkem vysoké školy byla hodně pilná; na magistrovi se přistihuje, že úkoly dělá na poslední chvíli - důvod: studium je dlouhé, nemá takovou motivaci dělat úkoly, jelikož jsou	ano, ve studiu; prokrastinuje např. úklidem, je na sociálních sítích, plní jiné, méně podstatné studijní povinnosti; pokud by měla celý den "promrhat" něčím nepodstatným, má špatné svědomí, že čas měla využít lépe	rozhodně ano, nejvíce ve studiu, důvod: chybí motivace, není tolik zapálená, od studia čekala něco jiného (více praxe, méně teorie); učení na zkoušky, psaní prací odkládá na nejzazší termín, věci nedělá dopředu nebo průběžně	

			tomu, aby odvedla kvalitní práci	spíše teoretické; více by jí motivovalo dělat praktické věci, příp. i někde už pracovat		
Identita ve vztahu k druhým	Sociální skupiny	studenti logopedie; profesní skupina pedagogická	skupina vysokoškolských studentů; skupina cestovatelů	rodina, skupina studentů na pedagogické fakultě, členka studentského spolku	skupina studentů logopedie; zájmová skupina	skupina studentů; profesní skupina
	Vliv druhých	jsou ovlivněné, ale spíše nejbližšíma; méně blízcí lidé ji moc neovlivňují, to se pak raději řídí vlastním rozumem; potřebuje radu od rodiny, často se ptá na jejich názor	hodně svých vlastních názorů a postojů podle toho, jak se vyvíjí; někdy její názory ovlivněny nejbližšími lidmi (rodina, přítel)	vliv masmédií pocítuje; čím je starší a více zkušená, tím méně je ovlivnitelná, dokáže si vytvořit svůj vlastní pevný názor	ne, je tvrdohlavá; svá tvrzení si potvrzuje, vyhledává informace, ověřuje; je pak těžké jí vyvrátit její postoje	řekla by, že jsou docela dost ovlivnitelné, zejm. rodinou, nejbližšíma; vždy, když jí rodina něco doporučovala, tak na ně spíše dala, nikdy nešla proti, i když si myslela, že je pro ni lepší něco jiného
	Závazky	nemá větší závazky; největší závazek je studium; pracuje na DPP, takže to tak závazné není, i když cítí zodpovědnost ve vztahu ke své práci	ne	ne	ne	ne

Téma	Subtéma	R01	R02	R03	R04	R05
Studium a vztah k němu	Popis studia	budoucnost; profese; zmatek; nevyhraněnost - neví, na co se zaměří, jestli půjde do klinické logopedie; demotivující	důležité, protože chce pak pokračovat v práci logopedie; zábavné; je ráda, že díky tomu poznala zajímavé lidi	přínosné; někdy náročné; obohacující, otevírající nové obzory, poskytující nové náhledy na věci, lidi	možnost pozitivní budoucnosti; zajímavý obor, který má budoucnost, rozvíjí se; není to jednodušší práce, je rozmanitá; studium - aktuálně časově náročné, méně zaměřené na logopedii, více na surdopedii, ale přínosné ano	velmi záhadné - neustále se mění podmínky na klinického logopeda, dotěť studenti nevěděli, co to obnáší, a to už je konec studia; nikdo moc ze studentů si nedokáže představit, jak náročná ta cesta za klinickým logopedem bude po absolvování VŠ - tohle vůbec netušila, když nastupovala na studium; neocenitelné - ta profese není dostatečně oceněná společností, profesní uplatnění vzhledem k náročnosti studia není dostatečně ohodnocené, zejm. z finanční stránky, která je podprůměrně ohodnocena; docela dost náročné studium - v porovnání s jejími blízkými, kteří studují jiné obory
	Motivace k volbě studia	studium logopedie bylo až její třetí volbou (na jiné VŠ obory se však nedostala); studium na	studium bylo její první volbou; bylo to její rozhodnutí, vždy chtěla pracovat s dětmi, individuální	volbu studia provázelo dilema (rozhodovala se mezi tímto a jiným studiem, dala přednost	studium logopedie jako první volba; na SŠ pedagogické měla předmět speciální pedagogika,	logopedie nebyla první volbou (chtěla dělat jiný obor, tam se nedostala); volba studia byla naprostá

	<p>SŠ na zdravotnické m lyceu, ale na medicínu nebo zdravotní sestru nechtěla jít, proto ji napadla logopedie, která má ke zdravotnictví blízko; bavila se s rodinou, že děti dnes špatně mluví; později se dozvěděla, že může pomáhat dospělým; vždy chtěla pomáhat lidem a zároveň být blízko zdravotnictví , proto pak byla logopedie jasná volba</p>	<p>prací, není pro práci s kolektivem; její příbuzný má vadu řeči; je ráda, že si zvolila tento obor</p>	<p>logopedii); na SŠ byla velmi nerozhodná, věděla, že chce nějaký humanitní obor; dělala si test profesního zaměření na internetu - vyšlo jí poradenství, speciální pedagog; následně si vyhledala VŠ s oborem speciální pedagogika; původně chtěla studovat cizí jazyky, dělala přijímačky i tam, a dostala se na všechny obory, nakonec se však rozhodla pro speciální pedagogiku na základě vlastní intuice, vnitřního hlasu; vliv na to rozhodnutí měla i známá - logopedka - ta jí poradila, že klinický logoped má větší prestiž než učitel, zároveň je po něm poptávka - na základě tohoto setkání se také rozhodla pro studium spec. ped.</p>	<p>kde ji logopedie zaujala, učitelka na SŠ ji dokázala nadchnout pro obor; velmi pozitivní zkušenost s logopedkou z dětství; učitelka z hudební výchovy jí poradila, až se vydá pedagogickou cestou; v rámci bakaláře speciální pedagogiky ji logopedie bavila nejvíce; rozhodnutí pro logopedii bylo spíše z vlastního popudu, vlastní iniciativy</p>	<p>náhoda; byla na DOD před bakalářem na ped. fakultě a oslovila ji studentka logopedie, poté informační schůzka, kde zjistila, že by ji ten obor logopedie zajímal; původně uvažovala nad učitelstvím spojeným s tělocvikem nebo primární pedagogikou; když nastoupila na speciál. ped. na bakaláře, už věděla, že se chce věnovat logopedii, ale představovala si, že bude mnohem více přímé práce s dětmi a praktických poznatků v rámci studia, a tak to není</p>
<p>Studijní úspěšnost</p>	<p>má to těžší, protože studovala bakaláře na jiné univerzitě; měla roční pauzu po bakaláři,</p>	<p>v bakalářském studiu velmi úspěšná, na navazujícím magister. ztratila motivaci a vystačí si s průměrnými</p>	<p>lepší průměr</p>	<p>má studijní průměr 1,00; pokud by měla přijít někam nepřipravená, má z toho špatný vnitřní pocit, plnou silou se proto</p>	<p>známky nemá úplně špatné, mohlo by to být lepší; řekla by, že průměr</p>

		nešla hned na přijímačky, jelikož na univerzitě, kde studovala bakaláře, zrušili navazující magisterské studium; náročnější byl přechod z jedné univerzity na druhou, velká změna, trochu s tím ještě bojuje; známky průměrné, možná trochu horší, tím, že na komunikaci na fakultě není zvyklá; myslí si, že se neumí tak rychle přizpůsobit, že za svou nižší úspěšnost může sama	výsledky - nevadí jí to, není typ, který by potřeboval nejlepší známky; ztráta motivace z důvodu délky studia, které již není tak dynamické		snaží věnovat studiu, snaží se mít dobré výsledky - pro svůj dobrý pocit	
	Vlastní příprava	nárazově, má málo času; většinou dělá povinnosti na poslední chvíli, z důvodu časových; někdy zapomíná, protože v hlavě nosí spoustu starostí; i teď její zaměstnání (logo prevence) ji zatěžuje	nárazově; odkládá povinnosti na poslední chvíli	připravuje se spíše průběžně, ale projevuje se u ní prokrastinace, i když to tak nebývalo; nejspíše z důvodu snížené motivace - délka studia, více teorie a méně praxe	průběžně - dělá si hezké zápisky, tím se to i učí, ukládá si termíny, do kdy musí povinnosti splnit; na zkoušku se učí s menším předstihem; povinnosti moc neodkládá	průběžně určitě ne, je to velice nárazové; když jí už "teče do bot", sedne na to a usilovně pracuje; takovouto strategii měla i na střední; odkládá povinnosti, dokud to jde
	Možnosti podpory (profesní, psychologická)	přivítala by, kdyby někdo poradil, zda se člověk hodí na profesi logopeda, ale	je možné zde využít podporu, nejenom v souvislosti s budoucí profesí, ale	ví o možnosti psychologické intervence na fakultě; centrum Karolina pro studenty se	má povědomí o možnosti psychologické pomoci na fakultě; otázky studia může řešit na	řekla by, že vůbec; možná by uvítala nějakou podporu při přechodu ze školy do

		spíše na bakaláři; když je člověk na magistru, tak už by asi měl mít tu vidinu do profese utvořenou	člověk může řešit osobní potíže - psychologická pomoc	SVP, tam možná psychologické poradenství; myslí si, že se o té pomoci obecně moc neví, že té propagace je málo; u logopedů podle ní hrozí syndrom vyhoření, proto jí přijde důležitá podpora	studijním; z hlediska přípravy na profesi by ji zajímaly rady odborníků z praxe - ráda by se poradila s klinickým logopedem nebo absolventem specializačního vzdělávání	profese, myslí si, že to bude velký psychický nápor; sama moc neví, jak tu práci bude dělat, až nastoupí do práce, nezná ty praktické věci; uvítala by více praktických poznatků (jak s dítětem pracovat při terapii, od čeho začít, kde se končí), ty teoretické znalosti myslí, že v rámci studia má
Příprava na budoucí profesi	myslí, že ne; kdo si nenajde svou praxi během studia, tak je to špatný, škola jej nepřipraví; škola poskytuje teorii, ale ne praxi, praxe je důležitá; člověk po studiu bez praxe je vystrašený, ona ale má už zkušenosti s dětmi; praxí v rámci zaměstnání se hrozně moc vyhoupla nahoru, hrozně se posunula; díky logopedické prevenci (zaměstnání) po absolvování VŠ na tom bude líp, než lidé bez praxe, bude	myslí, že z té praktické stránky ne; z teoretické jsou studenti připraveni na roli školní logopeda více než do zdravotnického o sektoru; myslí, že se očekává, aby se také sama samovzdělávala, a to nedělá, takže nechce hanit studium, když se samostudiu sama tolik nevěnuje	půl napůl, spoustu informací si člověk musí shánět sám; každý by si měl najít tu svou vlastní cestu a tomu se pak věnovat; od školy úplně necítí, že by ji v tomto směru připravovala na roli logopeda	snaha zde je, ale uvítala by širší pojetí oboru logopedie a více praktických poznatků v rámci studia (ne více praxe); praktické poznatky a dovednosti (např. vyvozování hlásek) studium moc nepředává, spíše vyučující spoléhají, že se to studenti naučí sami nebo pak v rámci specializačního vzdělávání; ideálně by se praktické poznatky učila už teď na VŠ, dokud na to má čas	vůbec, hodně velké mezery; pozornost studia je zaměřena hodně na teorii (symptomy, etiologie, druhy NKS), praktických poznatků však velmi málo - necítí se být připravena z tohoto důvodu, neví, jak pozná u člověka danou diagnózu, neví, jak s ním bude pracovat při terapii	

		si asi připadat jistější				
Vyučující na VŠ	Podpora	podporu asi cítí, ale nedělají to tak, aby ji to bavilo; s problémem či radou by se na ně mohla obrátit	podporu z nich cítí, jsou nápomocní; vzhledem k tomu, že je na VŠ, neočekává, že ji někdo bude vodit za ručičku; věří, že jsou tu vyučující, kteří by pomohli; ví o psychologické podpoře na fakultě, o poradně - dle ní je na vysoké úrovni, je za tu možnost vděčná	na bakaláři, na jiné univerzitě, cítila větší vstřícnost; aktuálně cítí podporu od asi jen 2 vyučujících z celkového počtu, docela se zdráhá za někým zajít, když má s něčím problém, protože z nich cítí, že mají málo času a své závazky; méně konzultačních hodin	myslí, že ano, učitelé se jí zdají přívětiví, lidšší; zkušenost s osobní podporou nemá, ale cítí, že by ji dostala, kdyby se na ně obrátila	nepředstavují pro ni podporu v rámci studia; myslí si, že to jsou odborníci, a cítí z nich především tlak, co se všechno musíme jako studenti naučit
	Motivace	motivace jí chybí; číst během vyučování z prezentace ji nebaví, praxe je málo	motivace do studia obecně je teď nižší než na bakaláři, jelikož je studium méně dynamické po pěti letech, hodně teorie se omílá znova, nechce se to učit už znova, studium je pro ni méně zajímavé; myslí, že tu motivaci bychom měli hledat zejm. sami v sobě; motivuje ji, když nás učí nějaký odborník, který říká příklady z praxe a je to zajímavé, ale tu motivaci bychom měli hledat v sobě - a ona ji teď nenalézá; myslí si, že kdyby se	motivace přichází od ní samotné, např. když byla na praxi nebo si něco zajímavého přečetla, tak ji to chytlo; motivaci necítí během přednášek ve škole, ani od učitelů moc ne	motivaci moc necítí od vyučujících; demotivující přístup, zejm. s ohledem na postgraduální studium	motivaci moc ne, spíše cítí tlak

			vyučující více snažili nás motivovat, asi by to s ní nic neudělalo			
Vedení	VŠ je hodně o samostatnosti, o samostudiu; vyučující nemůžou studenty vodit za ruku, ale snaží se je vést; vedení jí vyhovuje, ale asi by změnila, jakým způsobem probíhá výuka; chtěla by více praktických poznatků, teorie bylo dost na bakaláři, v rámci magistra by mělo být studium více praktické	řekla by, že ano, že ji dobře vedou, díky znalostem se posouváme blíže a blíže tomu cíli absolvování VŠ	každý vyučující je jiný, měla velký problém s výběrem vedoucího práce, aby jí sednu lidsky a aby byl zároveň odborník na to téma, které zamýšlela psát diplomovou práci	nedokáže porovnat, je samostatná, je ráda, když se může spolehnout sama na sebe; v rámci přednášek tam snaha asi je, prostřednictvím úkolů apod.; záleží na individualitě člověka, zda tu vedení od učitelů člověk potřebuje, nebo si najde svou vlastní cestu	úplně si nemyslí, z hlediska vedení závěrečných prací je to docela problém; někteří vyučující neporadí, nepomohou, na co se zaměřit v rámci tématu diplomové práce, nechávají to na tom studentovi, není jednoduché se dostat na konzultační hodiny; vyučující vedou až moc prací, a tím pádem nemají čas na studenty a nestíhají; přivítala by, kdyby ta podpora, vedení ze strany vyučujících, byla silnější a měli na studenty více času	
Otevřenost vůči tématům profesní identity	většinou se vyučující ptají, jestli půjdeme do kliniky, ale ta aktivita stojí na nás studentech; vyučující sami nevědí, spekulují, ona chce vědět ty nejnovější	těchto debat je málo, ale nerada mluvím o věcech přede všema, spíše si to nechám pro sebe; ale informace z praxe by uvítala; určitě by uvítala otevřít ta témata, jen v jiné formě než	hodnotí velmi kladně přítomnost absolventů předatestačních o vzdělávání, se kterými studenti měli možnost během výuky debatovat, doptávat se na postgraduální vzdělávání	asi se zajímají o budoucnost studentů v profesi; naopak moc neprobírají se studenty spokojenost se studiem, jak fungují akreditace, jak je postaven studijní plán; jí by se líbilo, kdyby	přijde jí, že se vůbec neřeší, co bude po škole, až nastoupíme do zaměstnání - nikdo se studenty neřeší, co všechno můžou dělat, ví pouze, že mohou být školní nebo	

	informace o klinické logopedii a myslí si, že v tomto směru o tom studenti moc neví; školní logopedie a klinická logopedická - není zde moc jasné, jak je to s požadavky na výkon profese, kompetence mi logopedů	v diskusi, např. v rozhovoru ve dvojicích	apod., ale stále jí to přijde málo; přijde jí, že sami vyučující nás do té praxe moc nepřipravují, učí spíše té teorii, ale do otázek praxe či praktických poznatků se nepouští; uvítala by seminář který by např. co 14 dnů reflektovat naše průběžné praxe, sdílení mezi sebou, informace o organizacích	vyučující otevírali otázky ohledně studia a došlo v tomto směru ke zvážení, co je pro studenty logopedie důležité, přínosné z hlediska oboru, aby budoucí studenti logopedie měli studium přínosnější, jednodušší	kliničtí logopedi; někdo by měl říct konkrétně, jak moc náročná je cesta do klinické logopedie; dlouho se také nevědělo, zda je kurz logopeda ve zdravot. povinný a jak dlouhý; nemá taky představu, jak vypadá práce školního logopeda (se škol. logopedem se setkala jednou v životě)
Hodnotící kritéria	dobře nastavená, až na ústní zkoušky, ty jsou hodně subjektivní; osobní sympatie se projevují do hodnocení ústních zkoušek (osobní zkušenost)	v písemných testech je to více jasné než na ústních zkouškách, ale věří a doufá, že jsou vyučující spravedliví a že se hodnotí podle vědomostí, a ne podle osobnostních preferencí; vždy říkají první hodinu na předmětu, jaké bude hodnocení, takže o tom ví, má o tom nějakou vizi	každý vyučující na začátku semestru objasní, co je výstupem předmětu; ale nemyslí si, že ten výstup je dostačující, myslí si, že by toho měl student znát více, požadavky ze strany vyučujících by měly být vyšší	přehledná kritéria, většinou je to první informace při seznamování s předmětem; ale k naplňování sylabu předmětu již tolik nedochází; některé předměty jsou zbytečně nadhodnocené zkouškou - plnění předmětu je náročné, i když daný předmět pro studenty logopedie není tak důležitý - např. speciální pedagogika	jak u kterého předmětu; u pár předmětů byly požadavky na absolvování až moc vysoké vzhledem k formě ukončení (zápočet, zkouška, test, ...); momentálně zatím neví, protože u konce studia ještě úplně není, ale u některých předmětů úplně neví, co bude náplní zkoušky; hodně věcí se už v rámci přímé výuky neprobírá, vyučující říknou, že už bychom je měli znát z bakaláře nebo si je máme nastudovat sami; mnoho samostudia, v

						hodině se nestíhají udělat vlastní zápisy, člověk si to musí vše dodělat a načíst doma
Odborné praxe	Dostatečnost	ne, přivítala by víc; vadí jí, že praxe jsou zkrácené na úkor teoretických přednášek, které nejsou moc důležité podle ní; vyučující čtou prezentace, přijde jí to zbytečné, může si to přečíst doma; spíše by měli vyučující ukazovat ty praktické poznatky	teorie převažuje, asi to je i ten důvod, proč se tolik nevzdělává jako na bakalářském, moc jí to nebaví, teorie se navíc opakuje; praxe je méně; uvítala by více praxe, zejm. u klinických logopedů; praxe na UK se zaměřuje spíše na školní sektor, zatímco na ten zdravotnický moc ne	zavedla by více praxí v rámci magisterského studia, je podstatné mít praktické poznatky, které my nemáme v rámci studia	průběžné, krátkodobé praxe jí přijdou dostačující; dlouhodobá praxe v rámci magisterského studia ji teprve čeká, nemůže tedy posoudit	není jí úplný dostatek na to, aby nám přinesla, co by měla - nepřináší praktické zkušenosti
	Vliv na profesní utváření	v rámci bakaláře praxe byly zajímavé; hodně jí dala praxe u klinické logopedky, viděla, když dítě přijde do ordinace, komunikaci logopedky s dítětem, práci s ním, to jí pomohlo; na magistru logopedická praxe u klinické logopedky byla fajn; pak praxe surdopedická ve škole v logopedické třídě a to vůbec neví, co jí to mělo dát, byla	je ráda, že tady ta možnost praxe vůbec je, že je zdarma, protože to není samozřejmost, je vděčná; necítí se prakticky připravená, myslí si, že je to i tím, že předměty na v rámci studia více zaměřené teoreticky než prakticky; uvítala by praktické vědomosti - např. jak přistupovat k dítěti, jak ho oslovit, jak ho motivovat, jak se s ním bavit, jak spolupracovat a komunikovat s rodiči;	v průběhu bakaláře si na základě odborných praxí uvědomila, že se chce věnovat logopedii, líbilo se jí v Tamtamu (v obl. sociálně aktivizačních služeb); magisterské studium - vadí jí, že na praxi byla přidělena, v rámci surdopedické praxe byla v logopedické třídě; praxe v rámci magistra teď jí nepříjdu tolik přínosné, ale pozitivně hodnotí to, že	snaží se z každé praxe odnést co nejvíce; na praxe měla štěstí, každé zařízení, kde absolvovala praxi, jí něco přineslo; chválí praxe na magistrovi, v porovnání s bakalářskými praxemi, přináší si z nich poznatky, ačkoliv si někdy ty praxe student musí zařídit sám; z hlediska vlivu praxe na posun v profesním směřování - uvědomila si, že práce školního logopeda (když jej viděla na	trochu ji mrzí, že nemají (studenti) moc možnost vybrat si, u jaké věkové skupiny ty praxe chtějí dělat, i když chápe, že musí projít každým věk. obdobím; ona by však již na magistrovi uvítala spíše specializovanou u praxi, více zaměřenou na jednu skupinu (u ní konkr. děti), na jeden sektor (školství či zdravotnictví)

		<p>pouze u výuky s dětmi, na individuální terapii v rámci školní logopedie nebyla, nedalo jí to vůbec nic - zahráli si na asistenty, zkusili si komunikaci, tak alespoň to jí to dalo</p>	<p>uvítala by, kdyby vyučující řekl své zkušenosti se začátkem své kariéry a zaměřil se na praktické znalosti a dovednosti v rámci profese</p>	<p>praxe jsou každý semestr jiné, orientované na různou věkovou kategorii; díky těm praxím zjistila, s jakou věkovou skupinou nechce pracovat</p>	<p>praxi v MŠ (logopedické) není špatná, že pokud by nevyšly její plány do budoucna, tak by to byla dobrá profesní alternativa; díky zkušenosti s praxí zjistila, že člověk se nemusí "hnát" za klinickou logopedií, ale že je tu ta možnost školní logopedie</p>	
	Sebereflexe	<p>prostor je v denících, ale neví, zda to někdo čte, nikdo to pak další neřeší, chybí zpětná vazba; v diskusi to neřešíme; přivítala by větší prostor pro sdílení zkušeností mezi kolegy</p>	<p>reflexivní semináře moc nemají, určitě by přivítala možnost průběžného reflektování praxí - „sešly bychom se všechny a sdílely zkušenosti, které jsme tam nabraly, vyučující by nás měl navést, jak tu situaci vyřešit“; aktuálně dostane spíše poděkování za deník, zkušenosti se krátce prezentují v rámci semináře, ale zpětná vazba od vyučujícího chybí</p>	<p>prostoru na sebereflexi je strašně málo; váží si, že na ústní zk se doptávají na dojmy z praxe, ale to jí samotné moc nedá, raději by sdílela dojmy a poznatky více v rámci skupiny; návrh na seminář: co 14 dnů reflektovat naše průběžné praxe, sdílení mezi sebou, informace o organizacích</p>	<p>prostor pro sebereflexi dán je, např. prostřednictvím psaní deníku (zde píše, co si uvědomila, co jí praxe dala a nedala, co se jí líbilo, nelíbilo), v rámci semináře po ukončení praxí, kde se dají sdílet poznatky s ostatními lidmi ve skupině</p>	<p>prostor je dán jen na konci semestru, kdy odevzdávají logopedické deníky a v rámci semináře prezentují své zkušenosti; během plnění praxe to s nimi nikdo neřeší, jak se jim tam líbí, zda se tam můžou realizovat; asi je tento stav dostačující</p>
Zaměstnaní	Pracovní zkušenosti	<p>učitelka v mateřské škole; logopedická prevence</p>	<p>má zkušenosti ze speciální pedagogiky, ne přímo logo.; pracovala s dětmi se SVP jako asistent pedagoga, i s dítětem s kochleárním implantátem, s aspergerovým</p>	<p>letní brigády, asistent pedagoga</p>	<p>pouze mimo obor logopedie</p>	<p>logopedický asistent; aktuálně práce s dětmi mimo obor logopedie</p>

			syndromem, s dětmi se zrakovým postižením			
	Vliv na profesní utváření	učitelka - zde práce s dítětem, komunikace s nimi, myslí si, že to s nimi umí, hodně jí tyto zkušenosti daly i ve směru k logopedii; aktuálně - vede logopedickou prevenci ve dvou školkách, zkušenost s učitelstvím jí hodně pomohla, ví už, jak spolupracovat a komunikovat s dětmi	díky pracovní zkušenostem si uvědomila, že chce pracovat s dětmi se SVP, ale na praxi v logopedii ještě čeká; těší se, že si bude moci vyzkoušet praxi v logopedii; díky praxím z fakulty má nějaké zkušenosti, ale ne, že by se teď cítila jistě ohledně zkušeností z logopedie	letní brigády, s některými neměla pozitivní zkušenost, uvědomila si, že by tu brigádu nemohla dělat jako povolání, což ji posunulo směrem ke studiu; zkušenost na pozici asistenta pedagoga ve škole pro sluchově postižené - obrovsky přínosné, práce v oboru, otevřelo nové obzory, viděla děti s NKS, učitele, jak spolupracují a komunikují	pracovní zkušenosti neovlivnily její rozhodnutí pro logopedii; aktuálně má zkušenosti s logopedickou profesí pouze v rámci vysokoškolských praxí	pracovní zkušenosti v oboru malé, maximálně v rámci praxí školních; jako dobrovolník - logopedický asistent - na logopedickém táboře; profesi má aktuálně mimo obor, ale je to práce s dítětem, a to jí velmi ovlivnilo ve volbě studia, věděla, že chce do budoucna pracovat s dětmi

Téma	Subtéma	R01	R02	R03	R04	R05
Profese logopeda	Obraz logopeda	zkušenost s dětma; dobré komunikační schopnosti; umění motivovat klienty, aby viděli, že to má cíl - to jí přijde nejdůležitější; usměvavý, přátelský; po psychické stránce by si neměl brát věci příliš osobně, měl by umět oddělit práci a osobní život, měl by být odolný, zocelený; každá práce s lidmi je psychicky náročná, logopedie jako pomocná profese také	empatický a citlivý člověk, nápaditý, měl by se sebevzdělávat v oboru	vychází ze zkušenosti s logopedy z praxí - empatie, vstřícnost, lidskost, respekt k druhým osobám, pozitivní přístup, inovativnost, flexibilita (že je otevřen novým poznatkům a ochoten změnit zjeté věci v rámci své práce), sebevzdělávání, odborná klasifikace, lepší schopnost komunikace	empatický; komunikativní; mít dobrý vztah s lidmi; musí být sociálně aktivní, dokázat se dobře bavit s lidmi různého věku; dokázat zaujmout; mít dostatek času na práci, být otevřený tomu, že mu práce bude zasahovat i do volného času	empatický, pozitivně naladěný, ohleduplný; mě by brát v potaz individualitu jedince (s každým se pracuje jinak, brát v potaz i osobní život klienta), lidský vůči ostatním
	Logoped a společnost	je to různé; většina lidí z jejího okolí si vzpomene, že chodili na logo. jako dítě a všichni to vnímají jako práci s dětma, povídání s nimi; už si neuvědomují, že jde i o práci v nemocnici s dospělými klienty - asi to neví, protože jsou málo informovaní a taky si pamatují logopedii z dětství, z vlastní zkušenosti, a proto si pod profesí logopeda	společnost neví, co to obnáší být logopedem; často se setká s tím, že lidé mají představu, že logoped pouze napravuje hlásky R a Ř, ale tomu jsme se skoro ve studiu nevěnovali; dozvídáme se věci ze speciální ped. a jak pracovat s dítětem se SVP, zatímco vyvozování hlásek je v tomto až na konci a je to spíše samostudium - to ji mrzí, spousta lidí z	když se známi ptají, co studuje, a zjistí, že logopedii, představují si pod tím pouze práci s malými dětmi, mají zkreslenou představu o tom, co logoped dělá a jaký má záběr; spousta lidí netuší, že logoped pracuje i s dospělými po CMP	velmi podceňované společnosti; lidé si myslí, že není složité naučit někoho mluvit, že logoped pouze děti učí, aby nešišlaly, to jí přijde jako škoda; lidé nemají povědomí o tom, že logopedie musí ovládat neurologii, pracují s lidmi s afázií, dysartrií, řeší poruchy polykání, nevědí o tom, kde se ta profese uplatňuje (rezorty), také	společnost o profesi moc neví; když někomu řekne, že studuje logopedii, 99 % lidí si představí, že se jen učí, jak se říká R - nápravu artikulace hlásek; v reálu je tomu naopak, náprava hlásek se v rámci studia skoro vůbec nevěnují; celkově si myslí, že profese logopeda je společností dost podceňovaná, lidé vnímají

		představují pouze nápravu hlásek	okolí se jí ptá, jak vyvozovat hlásku R a Ř, a ona neví, na to ji to studium nepřipravilo a byla to jen otázka samostudia, nebylo to ani součástí zkoušení		podceňují vzdělání logopedů na VŠ, které se odehrává na pedagogické fakultě - moc se neví o postgraduálním vzdělávání mezi lidmi	logopedku jako učitelku; plno lidí neví o povolání školního logopeda, spíše znají logopeda v ambulanci (klinického logopeda)
Prestiž	u klinických logopedů ano; u školních tolik ne; někteří rodiče dětí s NKS berou školního logopeda jako něco nedůležitého, má takovou zkušenost; klinická logopedie je podle ní prestižní povolání, ale ta cesta k jejímu dosažení je těžká	práce klinického logopeda je velmi prestižní; i od ostatních slyší, že je prestižní a potřebné; u školního logopeda si není jistá, ale myslí si, že je cenné; vidí velký rozdíl i v tom, jak kliničtí logopedi vidí speciální pedagogy a školní logopedy - vidí je jako nedostatečně připravené a edukované, ale ona si to myslí stejně, po studiu si přijde jako nepřipravená např. na terapii dyslálie u dětí, které nejsou intaktní (mají SVP) - myslí si, že právě i s těmito dětmi, se SVP, školní logoped pracuje, a přitom na to není po VŠ dostatečně připraven	prestiž ano - více se teď mluví o tom, že klinických logopedů je málo; rodiče dětí dle ní nerozlišují logopeda ve zdravotnictví a školství	z jejího pohledu jde o prestižnější povolání, z pohledu společnosti to tak určitě nebude, neberou logopeda, tu profesi, tak vážně	nemyslí si, že je toto povolání vnímané ostatními jako prestižní; vzhledem k náročnosti studia, s ohledem i na postgraduální studium v klinické logo., by měla být ta profese vnímána lépe; je společností nedocenená, profesní uplatnění vzhledem k náročnosti studia není dostatečně ohodnocené, zejm. z finanční stránky, která je podprůměrně ohodnocena	
Sebeidentifikace	ano, když komunikovala s rodičem s dítětem s vývojovou	nečítala se ještě jako logopedka; stále neví, jak vyvozovat	nenapadá; ale má takovou už trochu "úchylku", že si všimá u	ano, když poradila svým příbuzným; měla z toho dobrý pocit,	nevybavuje, necítí se jako logoped; už by měla končit brzo	

		dysfázií v rámci svého zaměstnání, připadala si jako profesionál; pocity hrdosti, příjemný pocit, že přenáší informace i z toho studia na někoho, kdo o tom tolik neví, a snaží se mu pomoci	hlásky; neměla možnost pracovat jako logoped, v rámci praxe si to nezkoušela	ostatních lidí artikulačních vad; možná v rámci praxe, když zkoušela s dítětem nějaké logopedické cvičení, se cítila trochu jako logoped	že "už mluví jako logopedka"; mimo to si však stále přijde jako studentka, která vaří z toho, co umí, ale že ví, že by toho mohla umět ještě víc	školu a cítit se jako logoped, ale jí ta představa zatím přijde nereálná
	Hrdost	ano	ano	x	ano; když to člověk vystuduje a svou práci dělá dobře, má být na co hrdý	moc ji necítí, spíše zvažuje jiné cesty, kam se v profesi vydat; dostudovat chce, ale po absolvování VŠ zvažuje jinou cestu pracovního uplatnění
Profesní budoucnost	Profesní hodnoty	radost; aby ji to bavilo, aby do práce chodila ráda; vidět nějaký pokrok v rámci logopedie, pomoc dítěti a rodině	radost z práce; nějaký posun sama sebe, sebezvoj; víze toho, že může toho člověka rozvíjet; finance - ke šťastnému životu jsou potřeba i dobré peníze	sebenaplnění; užitek svých silných stránek, svého potenciálu, aby to korespondovalo s vlastním snem, představou, kterou by chtěla realizovat; seberealizace	finanční přínos; sebenaplnění, mít z práce dobrý pocit, že dělá práci, která je užitečná pro jiné osoby; pomoc ostatním - přináší jí to skvělý pocit; různorodost práce	práce představuje něco, co daného člověka vystihuje, co ho baví, měl by to být zároveň koníček, k profesi by měl mít člověk vášeň; chtěla by do práce chodit ráda, ne tam chodit jen pro peníze
	Směrování do logopedie	do klinické logopedie chtěla hodně, ale okolnosti to nedovolují; viz překážky	ano, chce pracovat v klinické logopedii	má to otevřené, je strašně nerozhodná; rozmýšlí se, že by šla do kurzu logoped ve zdravotnictví, zároveň jí to ale moc neláká do toho specializačního vzdělávání;	určitě ano, otázka, zda to dotáhnout až na klinického logopeda	neví jistě

				spíše by tedy chtěla směřovat do školství		
	Cíle, aspirace	buď objíždět MŠ a dělat logopedickou prevenci, komunikace s rodiči, s klinickým logopedem (u klinického logopeda je dlouhá čekací doba, takže by jej mohla suplovat); druhá varianta - soukromá logopedie, kde by bylo více logopedek, ale nešlo by o klinickou logopedii - pracovníci, co tam pracují, dělají svou práci skvěle a nemusí chodit na kurzy a „další nesmysly“	chtěla by začít ve školní logopedii, po pár letech a zkušenostech by se chtěla dát na kliniku; v rámci klinické logopedie: práce v ambulanci, specializovat se na nějakou konkrétní vadu, klientela: děti; chtěla by být prospěšná společnosti; ambulance na pojišťovnu, ne soukromá	práce v SCP, poradenská činnost; zvažuje dodělat si pedagogické minimum, zkusit si učit prvňáčky na ZŠ, dělat logopedickou intervenci s mladšími dětmi a až pak, s nějakými zkušenostmi, dělat poradenskou činnost	její "vzdálený" cíl je být klinický logoped - absolvovat všechny kurzy, udělat atestaci; nemá ale prý problém zůstat ve školském rezortu; její profesní cíl, "vysněná představa": zasadit se o to, aby byla otevřená logopedická mateřská škola, v rámci které by měla jak praxi klinickou, tak školní (být na pozici klinického i školního logopeda)	aktuálně tomu nechává otevřenou cestu, je velmi na vážkách; zvažuje věnovat se napůl profesi školního logopeda, další půlkou profesi mimo obor logopedie; nejspíše po skončení studia vyzkouší školní logopedii, a když se jí tam nebude líbit, nastoupí do klinické logopedie; původně, když nastupovala na studium, chtěla být klinický logoped - ideálně nejprve pracovat v ambulanci pár let, nabrat zkušenosti, poté si zřídit soukromou ordinaci; ale náročnost absolvování studia je vysoká, jde i proti budoucím plánům v osobním životě (zakládání rodiny); kdyby nebylo překážek, chtěla by do klinické logopedie

	Úsilí	studuje; má praxi v rámci studia i mimo něj; sama se sebevzdělává, kupuje materiály, knížky, se kterými se seznamuje, hry, má spoustu materiálů pro logopedickou prevenci	navštěvuje kurz znakového jazyka, myslí si, že je to velké plus vzhledem k její budoucí profesi; studuje na VŠ, navštěvuje všechny semináře a přednášky; mohla by více číst knihy o logopedii, nejspíše se k tomu dostane, až bude muset - až získá pracovní místo, pak bude motivovaná a bude si chtít doplnit mezery ve vzdělání	studuje obor, chodí na praxe, snaží se číst články; konzultuje s lidmi z praxe, zda by si vybrali tento obor znovu, jaké jsou výhody a nevýhody té profese	studuje magisterské studium; sama si doplňuje vědomosti a poznatky, např. z oblasti neurologie, protože ví, že je důležitá z hlediska logopedie; sama si "skenuje" obor logopedie, doplňuje ve volných chvílích nedostatky, má nakoupenou literaturu	snaží se dokončit školu; snažila se získat pracovní pozici ve školní logopedii, ale to nevyšlo; prioritou je teď studium a jeho absolvování
	Překážky k dosažení cílů	finance, čas, demotivace v souvislosti se specializačním vzděláváním; nízký plat v klinické logopedii, žádné výhody u zaměstnavatele; kurzy v rámci specializačních o vzdělávání si musíme hradit sami, ubytování taky, kvůli kurzům si budeme muset brát dovolenou nebo pracovat přesčas - nerozumí podmínkám postgradual. studia, když je logopedů málo; kurz logopeda ve zdravotnictví	finance - myslí si, že ještě před zahájením specializačního vzdělávání si bude muset vydělat nějaké peníze na kurzy a stáže; čas - proces je dlouhý, když chce budovat osobní život, tak to finančně nejde utáhnout najednou; délka studia - je dlouhé kvůli postgraduálnímu specializačním u vzdělávání	postraduál. studium: časově náročné (neslučitelné s rodinným životem), finančně náročné, přijde jí to neošetřené, pravidla nejsou jednotná - některá zařízení proplácí kurzy a stáže, některá ne; zmatky ohledně kurzu logopeda ve zdravotnictví - neví se, zda je potřeba; tyto překážky ji odrazují od té klinické logopedie, i když v ní původně chtěla pracovat, teď už nemá	ano, postgraduální specializační vzdělávání - časová a finanční náročnost - to ji nejvíce demotivuje	náročnost absolvování specializačních o vzdělávání je vysoká z hlediska časového, odborného i finančního; z hlediska časové náročnosti jde proti budoucím plánům v osobním životě (zakládání rodiny), má pocit, že člověk si musí po studiu na VŠ vybrat mezi klinickou logopedií či zakládáním rodiny (a dalšími závazky v osobním životě); finanční náročnost

		se má prodloužit na dva roky; klade si otázku, proč máme studovat tak dlouho - "Jestli chtějí odradit logopedy, tak se jim to daří."		motivaci studovat další roky po absolvování VŠ, také jí chybí jistota v postgraduálu, zda tu atestaci získá		specializačních o vzdělávání, člověk si musí vydělávat peníze, aby se vůbec mohl klinickým logopedem stát; finanční ohodnocení profese logopeda ve školství je nedostatečné
	Sebenaplnění	zatím ji práce v logopedii baví, uvidí, jak to půjde dál	ano, myslí si, že ji práce bude bavit	doufá, že ty profesní hodnoty budou prostřednictvím budoucí profese naplněny; velmi záleží na tom, na jaké lidi v rámci profese narazí, s kým bude spolupracovat; osobně vnímá, že si vybrala obor, který jí nakonec sednul	ano, věří tomu, že ji ta práce bude naplňovat, baví; myslí si, že profese bude naplňovat její profesní hodnoty, do toho s tím šla, do toho studia	není si úplně jistá, že její profesní hodnoty budou prací v logopedii naplněny; z hlediska finančního ohodnocení se bojí, že na poměry dnešní doby bude dost těžké se profesí logopeda ve školství zajistit a realizovat; myslí si, že by ji práce v logopedii mohla bavit, naplňovat
	Sebe-obraz	chce pracovat s dětmi; myslí, že k těm dětem se hodí, že jí to půjde, i na základě její zkušenosti z profese	až bude mít více praxe a bude mít možnost pracovat pod někým, kdo ji povede, tak si myslí, že by mohla být kvalitní logopedkou; myslí si, že se na tu profesi hodí, i když teď má zatím ještě pochybnosti sama o sobě, protože nemá zkušenosti a znalosti, ale z	myslí si, že se na tu profesi hodí, i její nejbližší okolí jí říká, že si nakonec vybrala dobře	myslí si, že se na profesi hodí; má ráda děti a myslí si, že k nim má dobrý přístup, umí s nimi komunikovat, motivovat je k práci, rozmluvit je - chce se věnovat dětské klientele a doufá, že se tyto složky při práci promítnou; je dostatečně	moc nemá, zatím je na vázkách, do jakého sektoru půjde; myslí si, že se na tuto práci hodí vzhledem k jejím zkušenostem v práci s dětma

			hlediska svých vlastností si myslí, že se na práci hodí - je trpělivá, což se u těch dětí vyplácí		empatická na to, aby mohla s rodiči nebo dospělými klienty v rámci profese logopeda pracovat	
Motivace	pomoc dětem a lidem	myslí si, že ji ta práce bude bavit, těší se, až uvidí pokroky u lidí s NKS, protože ta vada řeči dle ní neovlivňuje jen řeč, ale i psychiku, budování soc. vztahů - těší se, až jim pomůže a odbourá tyto vady	k poradenské činnosti ji motivuje to, že může zužitkovat své silnější stránky, baví jí to, že někomu pomáhá a ta práce má své výsledky, když vidí pokrok	možnost pomáhat - nejenom dětské klientele, ale i jejich rodičům (na které to hodně padá, když mají problémy s dítětem); když dokáže někomu pomoci a jemu se uleví, je to pro ni skvělý pocit	myslí si, že je to hezká, potřebná práce, která má budoucnost, má pracovní uplatnění; chce pracovat s dětmi	
Pochybnosti	někdy ji napadnou pochybnosti, nebo si klade otázku - „co by bylo, kdybych se dostala na psychologii, na sociální patologii“; ale teď už to je „jedno“	cesta ke klinické logopedii není jednoduchá, spousta kroků k docílení toho může zdát nepotřebná, ale snaží se to brát tak, jak to je; nepochybuje o tom, že by se to nemuselo povést, ale bude to trvat déle kvůli specializačním u vzdělávání	na bakaláři pochybovala, když zjistila, že nemůže studovat na stejné univerzitě (zrušení magisterského studia); dnes už to vnímá jinak, myslí si, že poptávka po absolventech magisterského studia bude; nemůže říct, že by litovala tohoto profesního zaměření,	někdy má pochybnosti, především kvůli překážkám souvisejícím se specializačním vzděláváním, které ji demotivují (časová, finanční náročnost, s tím související úvahy o založení rodiny, které se specializačním vzděláváním koliduje); někdy si klade otázku: „Stojí mi to za to“? - výsledkem těchto úvah je, že i přes překážky jí to za to stojí a tuto profesi	ano; pokud by se měla teď znovu rozhodovat, zda jít do studia logopedie, hodně by váhala, myslí si, že před nástupem do studia neměla moc povědomí o požadavcích na profesi klinického logopeda - co vše to obnáší, aby se jí stala - kdyby ty požadavky věděla, asi by si to rozmyslela, asi by šla na jiný obor	

					vykonávat chce	
--	--	--	--	--	-------------------	--